

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ VE
ZORUNLU STAJ: TURİZM MESLEK LİSESİ
ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

ÖYKÜM PAK

İZMİR-2015

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ VE
ZORUNLU STAJ: TURİZM MESLEK LİSESİ
ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

ÖYKÜM PAK

DANIŞMAN: DOÇ. DR. ZAFER ÖTER

İZMİR-2015

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimi ve Zorunlu Staj: Turizm Meslek Lisesi Örneği’ adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/07/2015

Öyküm PAK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE’DE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ VE ZORUNLU STAJ: TURİZM MESLEK LİSESİ ÖRNEĞİ

Öyküm PAK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Türkiye’de örgün turizm eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı’nın onaylamış olduğu okullarda lise düzeyinde başlamaktadır. Türkiye’de turizm eğitiminin başlangıç aşamasını oluşturmaları nedeniyle meslek liseleri büyük önem taşımaktadır. Meslek liselerinde meydana gelen yetersizlik ve sorunlar gelecekte turizm sektörüne katılacak olan personeli olumsuz etkileyebilecektir. Bu nedenle turizm eğitimi veren meslek liselerinin eğitim kalitesi çeşitli açılardan incelenmeyi hak etmektedir. Bunlara örnek olarak müfredat, okulların kuruluş yerleri, öğrenci seçme süreçleri, uygulamalı eğitim konusu ve zorunlu staj uygulamaları sayılabilir.

Zorunlu staj uygulaması turizm eğitimi alan lise öğrencilerinin sektörle ilk temasını sağlamaktadır. Turizm meslekleri ile ilgili ilk deneyimler ve izlenimler özellikle zorunlu staj uygulamalarında kazanılmaktadır. Staj uygulamalarının başarılı olması hem işgörenlerin motivasyonu ve verimliliğini arttırabilir hem de gelecekte önemli roller üstlenecek turizm profesyonellerinin sektöre kazandırılmasını sağlayabilir.

Türkiye’de genel olarak mesleki eğitim sorunu olduğu kabul edilmektedir. Turizm eğitimi veren meslek liseleri de bu sorunun bir parçasıdır. Zorunlu staj uygulamalarına dair sorunlarla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan araştırmalara rağmen turizm meslek liselerinde stajyerlerin sorunlarının devam ettiği görülmektedir. Turizm işletmelerinde insan kaynakları planlamasında verimli sonuçlar elde etmek için zorunlu stajlarda görülen eksiklerin giderilmesi

gerekmektedir. Bu bağlamda, stajyerlerin yaşamış olduğu sorunlar tespit edilmeli ve konuya dair çözümler önerileri geliştirilmelidir.

Bu çalışmada stajyerlerin turizm işletmelerinde yaşadıkları sorunlar nicel yöntemle incelenmiştir. 242 stajyerden anket tekniği ile veri toplanmıştır. Yapılan anket çalışmasında stajyer ve staj deneyimi ile ilgili demografik ve tanımsal bilgiler derlenmiştir. Ayrıca anket kapsamında stajyerlerin stajları ile ilgili memnuniyet durumları irdelenmiştir. Bunun yanında açık uçlu sorularla nitel bilgi de toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: turizm eğitimi, staj programı, mesleki eğitim, stajyer, toplumsal cinsiyet, teknik eğitim.

ABSTRACT

Master's Thesis

VOCATIONAL TOURISM EDUCATION AND COMPULSORY INTERNSHIP IN TURKEY: A CASE OF VOCATIONAL SCHOOL

Öyküm PAK

İzmir Kâtip Çelebi University

Graduate School of Social Sciences

Department of Tourism Management

In Turkey, formal tourism education starts at vocational high schools approved by Turkish Ministry of Education. Tourism and hospitality vocational high schools are very important since they establish the basis of tourism education in Turkey. Problems and deficiencies in vocational high schools will have negative impacts on future tourism employees. For this reason, there is a need to analyze education quality in vocational high schools offering tourism education curricula. Topics related with education quality in tourism vocational high schools can be several including location of schools, student selection procedures, on-the-job training and other practical training issues, curriculum and course contents, and compulsory internships.

Compulsory internships develop opportunity for students to establish their first contact with tourism industry. Students obtain their first impressions and experiences about tourism industry professions generally during their compulsory internships. Successful realization of internship process can both help boost employee motivation and efficiency, and increase likelihood of keeping young employees in the industry sphere so that they can advance in their career.

In Turkey, it is widely accepted that vocational education structure is problematic. Vocational high schools offering tourism education are not excluded from this problem. Several research have been carried out regarding problems about compulsory internship applications. Despite these studies and efforts trainees from tourism vocational high schools still have problems during their internship periods. These problems should be solved in order to attain productivity within human resource planning efforts in tourism enterprises. In this context, problems

encountered by trainees during internship process should be defined and relevant solutions need to be developed.

In this study, problems of trainees at tourism enterprises during internship process are analyzed with quantitative approach. 242 valid questionnaires are collected from the sample in İzmir. After the analysis of the data descriptive and demographic findings are displayed regarding the internship experience and the trainees. Moreover, satisfaction levels of trainees are also questioned in the same survey. Finally, at the end of the questionnaire open ended questions are used to obtain qualitative data about the phenomenon.

Key words: tourism education, internship program, vocational education, intern, gender mainstreaming, technical education.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar LİSTESİ	X
EKLER LİSTESİ	XII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
ÖNSÖZ	XIV
GİRİŞ	1

1. TÜRKİYE’DE EĞİTİM SİSTEMİ VE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

1.1.TÜRKİYE’DE EĞİTİM SİSTEMİ	3
1.1.1. Türk Eğitim Sisteminin Amaçları ve İlkeleri	3
1.1.2. Türkiye’de Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi	4
1.1.3. Türkiye’de Eğitim Sisteminin Yasal Boyutları	6
1.2.TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI	6
1.2.1. Açıköğretim	7
1.2.2. Mesleki ve Teknik Eğitim	8
1.2.3. Özel Eğitim	9
1.2.4. Uzaktan Eğitim	9
1.3.TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	10
1.3.1. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı ve Önemi	11
1.3.2. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihsel Gelişimi	12
1.3.3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yasal Boyutları	12
1.4.TÜRKİYE’DE ÖRGÜN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	13
1.5.TÜRKİYE’DE YAYGIN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	14
1.5.1. Çıraklık Eğitim Merkezleri	14
1.5.2. Halk Eğitim Merkezleri	15

2. MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ VE ZORUNLU STAJ

2.1.TÜRKİYE’DE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ	17
2.1.1. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Amacı ve Özellikleri	18
2.1.2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	18
2.1.3. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimin Yasal Boyutları	19
2.2.TÜRKİYE’DE ÖRGÜN MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ	20
2.2.1. Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi	20
2.2.2. Önlisans Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi	22
2.2.3. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi	23
2.2.4. Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyinde Turizm Eğitimi	24
2.3.TÜRKİYE’DE YAYGIN MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ	25
2.3.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri	26
2.3.2. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri	27
2.4.MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ MATERYALLERİ	27
2.5.MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİNDE ZORUNLU STAJ	29
2.5.1. Mesleki Turizm Eğitiminde Zorunlu Staj ve Stajyerlik	29
2.5.2. Mesleki Turizm Eğitiminde Zorunlu Stajın Amacı ve Önemi	30
2.5.3. Mesleki Turizm Eğitiminde Stajyerlerin Staj ile İlgili Yaşadıkları Sorunlar	32
2.5.4. Turizmde Toplumsal Cinsiyet ve Zorunlu Stajlarla İlişkisi	33

3. LİSE DÜZEYİNDE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİNDE UYGULANAN ZORUNLU STAJLARDA STAJYERLERİN KARŞILAŞTIKLARI CİNSİYET BAĞLAMLI SORUNLARA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

3.1.ARAŞTIRMANIN AMACI	36
3.2.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI, SINIRLILIKLARI VE ÖRNEKLEMİ	36
3.3.ARAŞTIRMANIN YARARI VE ÖNEMİ	37
3.4.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	37
3.5.VARSAYIMLAR	38
3.6.VERİ ANALİZİ VE SÜRECİ	38
3.7.ARAŞTIRMA BULGULARI	39
3.8.ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	72

SONUÇ	77
KAYNAKÇA	79
EKLER	89
ÖZGEÇMİŞ	116

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2014-2015 Eğitim ve Öğretim Yılında Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Bünyesindeki Alan ve Dal Okuyan Öğrenci Sayıları	21
Tablo 2: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Önlisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015	23
Tablo 3: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015	24
Tablo 4: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015	25
Tablo 5: Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri	40
Tablo 6: Okul Tercihinin Cinsiyet ile İlişkisi	42
Tablo 7: Mezun Olunan Okul Türünün Cinsiyet ile İlişkisi	42
Tablo 8: Staj Yapılan Yerin Cinsiyet ile İlişkisi	43
Tablo 9: Staj Yapılan Bölgenin Cinsiyet ile İlişkisi	44
Tablo 10: Staj Yapılan Pansiyon Türünün Cinsiyet ile İlişkisi	45
Tablo 11: Staj Yapılan Otel Türünün Cinsiyet ile İlişkisi	46
Tablo 12: Staj Yapılan Otelin Yıldız Sayısının Cinsiyet ile İlişkisi	47
Tablo 13: Staj Yapılan Bölümün Cinsiyet ile İlişkisi	48
Tablo 14: Eğitim Alınan Okulun Cinsiyet ile İlişkisi	48
Tablo 15: Okulda Okunan Bölümün Cinsiyet ile İlişkisi	49
Tablo 16: Stajdan Önce Turizm Sektöründe Çalışma Deneyiminin Cinsiyet ile İlişkisi	50
Tablo 17: Yaş Düzeyinin Cinsiyet ile İlişkisi	51
Tablo 18: Alan/Branş Adına Öğrenilenlerden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	52
Tablo 19: Beslenme Olanaklarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	53
Tablo 20: Çalışma Saatlerinin Düzenlenmesinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	54
Tablo 21: Çalışılan Alanda Kendini Geliştirme İmkânı Sağlanmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	55

Tablo 22: Ek Mesai Ücretlerinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	56
Tablo 23: Hafta Tatili Uygulamasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	57
Tablo 24: İşyerinde Taciz Konusunda Yönetimin Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	58
Tablo 25: İşletmenin Kadın-Erkek Eşitliği Konusundaki Politikalarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	59
Tablo 26: İşletmenin Sağladığı Lojmanlardan Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	60
Tablo 27: Maaş Ödemelerinin Düzenli Olmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	61
Tablo 28: Müşterilerin Stajyerlere Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	62
Tablo 29: Okuldaki Dersleri İşletmede Uygulayabilme Olanasının Sunulmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	63
Tablo 30: Otelde Staja Başlarken Sunulan Tanıtım/Oryantasyon Eğitiminden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	64
Tablo 31: Sigorta Konusunda Sağlanan Olanaklardan Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	65
Tablo 32: Staj Öncesi Staj Hakkında Bilgi Alma Olanğından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	66
Tablo 33: Stajyer Harici Olan Otel Çalışanlarının Stajyerlere Karşı Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	67
Tablo 34: Ulaşım Olanaklarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	68
Tablo 35: Yabancı Dili Geliştirme Konusunda stajın Katkısından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	69
Tablo 36: Yönetici-Personel İlişkisi Düzeyinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	70
Tablo 37: Yöneticilerin Stajyerlere Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi	71
Tablo 38: Hipotez Sonuçları	74

EKLER LİSTESİ

EK 1: İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzni	90
EK 2: Alsancak Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Anketi	97
EK 3: Özdere Tahir Çamur Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Anketi	102
EK 4: Sınıf Geçme Sistemi Uygulanan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesi	107
EK 5: Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşletmelerde Meslek Eğitimi Sözleşmesi	113

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

DGS: Dikey Geçiş Sınavı

ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı

YDS: Yabancı Dil Sınavı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

TUREM: Turizm Eğitim Merkezi

ÖNSÖZ

Bu çalışmam süresince her türlü yardım ve yönlendirmeyi yapan, kaynaklar bulmamda bana yol gösteren ve kitaplarını paylaşan, yapıcı ve olumlu tavırları ile yanımda olan çalışmamın yöneticisi Sayın Hocam Doç. Dr. Zafer Öter'e,

Çalışmamda kullanmış olduğum Spss 20.0 analiz programında desteğini esirgemeyen Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Hande Küçükönder'e ve Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Bülent Özkan'a,

Anketlerimi uygularken liselerde bana yardımcı olan ve her türlü kolaylığı sağlayan Sayın Hocam Kazım Alakuş'a, Sayın Hocam Muammer Yamanoglu'na ve Sayın Hocam Altan Alkan'a,

Tezimin hazırlanması sırasında beni cesaretlendiren ve manevi destek sağlayan değerli arkadaşım Bilal Balcıoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışmayı yetişmemde emeği geçen ve benden maddi, manevi hiçbir desteği esirgemeyen aileme ithaf ederim.

Öyküm Pak

GİRİŞ

Öğrencilerin okulda aldıkları teorik eğitimin sektör gerçeklerine uygunluğu, bu eğitimin sektörün isteklerine cevap verilebilirliği bu kapsamda incelenmesi gereken bir etki alanı olarak ön plana çıkmaktadır. Bunun yanında, eğitimin kalitesi tek başına belirleyici bir etken değildir. Öğrenci okulda hangi seviyede eğitim almış olursa olsun bunu sektörde uygulama şansı bulamadan bu eğitimin öğrencinin kariyer gelişimine etkisi olumsuz yönde olacaktır. Bu nedenle eğitimin kalitesi yanında öğrencinin okulda aldığı teorik bilgileri sektörde uygulama şansı bulması ve sektörde öğrencinin çalışırken öğrenmesine, öğrenirken de uygulamasına bağlı olarak ortaya çıkan sektörde kariyer yapma isteğini etkileyecektir (Türkay ve Yağcı, 2007: 222).

Günümüzde turizm alanında yapılan staj uygulamalarında birçok sorunlar yaşanmaktadır. Bunlar; hem öğrenciler hem stajyer alan işletmeler hem de turizm eğitimi veren okullar için geçerlidir.

Staj yapmak için bir turizm işletmesine giden öğrenciler beklentilerine ulaşamamakta ve bu da iş tatmininin kaybına sebep olmaktadır. Bunların sonucunda stajyerler olumsuz bir deneyimle geri dönmektedirler.

Oysaki kalifiye eleman yetiştirmek için stajyerlere gereken imkânların sağlanmaması ve mezun olunduktan sonra işletmenin kendi bünyesinde yetiştirmiş olduğu bu stajyerleri tekrar kendi işletmesine çekmek için herhangi bir çaba sarf etmemesi hem kendi verimliliğini hem de elemanları için iş tatminini olumsuz yönde etkilemektedir.

Stajyerlerin çoğu okulda öğrendikleri teorik bilgileri, staja gittiği işletmelerde pratiğe dökememektedirler. Bunun sebebi ise, işletmeler stajyerleri okudukları bölümlerde değil, daha çok işletmede ihtiyaç olan bölümlerde çalıştırmaktadırlar.

Ülkemizde turizm eğitimi alan öğrencilere ve mezunlara gereken değeri veren çok az sayıda işletme bulunmaktadır. Bu da turizm işletmelerinde eğitimsiz personelin çoğalmasına sebep olmaktadır.

Şüphesiz, turizm alanında tecrübenin çok büyük bir yeri vardır. Fakat sadece eğitimle olmadığı gibi, sadece tecrübe ile de tam bir verim alınmaz. Ancak hem tecrübe hem de eğitim birleştirilerek tam bir verim almak mümkündür.

Tüm bu olumsuzluklar büyük istek ve hevesle turizm eğitimine başlayan öğrencilerin, stajdan geldikten sonra olumsuz düşüncelere sahip olmalarına ve de kiminin turizmden soğumasına sebep olmaktadır.

Bu tezin amacı; Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde mesleki turizm eğitimi kapsamında yapılan stajlarda yaşanan sorunları ve stajyerlerin seçilmiş konulardaki memnuniyet düzeylerini belirlemek ve cinsiyet bakımından farklılıkları ölçmektir.

Birinci bölümde; Türkiye’de eğitim sistemi ve yapısı, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim, ikinci bölümde; örgün ve yaygın mesleki turizm eğitimi, mesleki turizm eğitiminde zorunlu staj, stajyerlik ve toplumsal cinsiyet ile ilişki hakkında temel bilgiler verilmiş ve ilgili kavramlar açıklanmıştır. Üçüncü bölümde ise; yapılan anketler doğrultusunda analizler yapılmış, değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiş, sonuçlar tablolarla gösterilmiştir.

1. TÜRKİYE'DE EĞİTİM SİSTEMİ VE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

1.1. TÜRKİYE'DE EĞİTİM SİSTEMİ

Laree'ye göre; eğitim, bireylerde mevcut olan davranışları olumlu yönde geliştirmek ve istenmeyen olumsuz davranışları yok etmek için uygulanan bir süreç olarak ifade edilmektedir. Eğitimin şekillenmesi eğitim süresi ile değil, eğitilen bireylerin üzerinde olumlu etkiler yaratılmasıyla oluşmaktadır (aktaran Güzel, 2005: 106).

Bireyleri eğitim yoluyla olumlu yönde değiştirmek mümkündür. Çağdaş eğitim sistemi ile ülkenin sağlıklı ve dengeli kalkınması sağlanmaktadır. Bu ifadeden insan gücü ile eğitim arasında yakın bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında eğitime yenileşme aracı olarak bakılması eğitime ayrılan devlet bütçesinin payını arttırmıştır. Toplumsal yapı, nüfusun ve bilginin hızlı artışı eğitim sisteminde sorunlar oluşturmaya başlamıştır. Özel sektörde yer alan işletmeler devletin yetiştirdiği elemanların yetişmesine katkı sağlamazken, onlardan faydalanmaktadırlar. Nüfusun hızlı artışından dolayı eğitimle ilgili olan kaynaklar yetersiz kalmakta ve bu nedenle yeterli eğitim her birey için mümkün olmamaktadır. Bilgi artışının neden olduğu sorunlar ise; sürekli bilgi akımının sağlanamaması ve eldeki bilgilerin güncellenememesidir (Ada, 2014: 327-328).

1.1.1. Türk Eğitim Sisteminin Amaçları ve İlkeleri

Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde yer almaktadır. Türk milletinin bütün bireylerini kapsayan bu amaçlar (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973);

- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel

değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

- İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır. Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Türk Milli Eğitimi'nin özel amaçları ise; aynı kanunun 3. maddesinde yer almaktadır. Kanun kapsamında yer alan genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak çeşitli eğitim türündeki eğitim kurumlarının özel amaçları belirlenmektedir. 3. ve 18. madde arasında yer alan bu ilkeler; genellik ve eşitlik, ferdin ve toplumun ihtiyaçları, yöneltme, eğitim hakkı, fırsat ve imkân eşitliği, süreklilik, Atatürk İnkılap ve ilkeleri ve Atatürk milliyetçiliği, demokrasi eğitimi, laiklik, bilimsellik, planlılık, karma eğitim, eğitim kampüsleri ve okul aile işbirliği, her yerde eğitim ilkeleridir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

1.1.2. Türkiye'de Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi

Türkiye'deki eğitim tarihinin gelişimi üç aşamada oluşmuştur. Bunlar; İslamiyet öncesi, İslamiyet Sonrası ve Cumhuriyet dönemidir. Cumhuriyet döneminde oluşan gelişmeler ise günümüze kadar devam etmiştir.

- İslamiyet öncesi dönem:

İslamiyet öncesi dönemde birçok Türk topluluğu yaşamasına rağmen Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar'ın eğitim ile ilgili yaptığı çalışmalar günümüze kadar gelmiştir. Hunlar; güçlü, iyi bir savaşçı ve asker olma, ata binme, kılıç kullanma, madeni eşya yapımı, dokumacılık gibi alanlarda faaliyet göstermiş ve yeni yetişen çocuklara bu alanlarda eğitim vermişlerdir. Göktürkler ise; bilgi ve bilgeliğe önem vererek, cesaret ve kahramanlık gibi değerlere sahip olan bir topluluktur. Göktürkler'in sahip oldukları gelişmiş bir alfabe ve yazı diline sahip olan Göktürk alfabesi de günümüze kadar ulaşan Göktürk yazıtlarında bulunmaktadır. Uygurlar da Göktürkler gibi kendilerine özgü bir alfabe (Uygur Alfabesi) sahiptirler. Uygurlar'ın Göktürkler'e göre bilgi düzeyleri daha yüksektir. Uygurlar'ın bilgi ve bilgelik konusunda değerleri önemli boyuttadır (Şişman, 2010: 52-53).

- İslamiyet Sonrası Dönem:

İslamiyet'te Müslüman olmak ile kitap sahibi olmak aynı anlamı taşımaktadır. Bunun nedeni; İslamiyet'te yer alan bir inanıştır. Bu inanış, Allah'tan mesaj alan tüm insanların ehl-i kitap olduğunu ifade etmiştir. Kitap sahibi olmak, kitabı okumak ve kitabın içeriğini anlamak eğitim sürecini oluşturmuştur. İslamiyet okumayı ebediyete kadar giden bir eğitim olarak görmüştür. Bu nedenle, eğitime ve okumaya bir hareketlilik getirmiştir. Devlet eğitimi bir sorumluluk olarak görmüş ve her Müslüman için vicdani bir sorumluluk olduğunu vurgulamıştır. İslamiyet eğitim eşitsizliğini kabul etmeyerek, herkese eşit eğitim anlayışını savunmuştur. İslami eğitim zaman içerisinde yeterli olmamaya başlamıştır. Bu nedenle; örgün eğitime geçilmiş ve İslam örgün eğitim kurumları kurulmuştur (Başar, 2014: 31-32).

- Cumhuriyet Dönemi:

Cumhuriyetin kurulmasından sonra laikleşmiş ve demokratikleşmiş eğitim anlayışı benimsenmiştir. Eğitim ile ilgili kurumlar kurulmaya başlanmıştır. 1928'de Latin harfleri kabul edilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır. 1931 yılında Türk Tarih Kurumu, 1932 yılında da Türk Dil Kurumu kurulmuştur. Karma eğitime geçmeye karar verilmiş ve 1930'lardan sonra liselerde karma eğitim

yapılamaya başlamıştır. Halka okuma-yazma öğretmek ve Cumhuriyet devrimlerini daha iyi anlatabilmek amacıyla; 1928’de Millet Mektepleri, 1930’lardan itibaren Halk Odaları, 1932’de Halk Evleri açılmıştır. Eğitim sistemi; 1924 yılından beri yapılan düzenlemeler ile bugünkü halini almıştır (Dilaver, 2011: 42).

1.1.3. Türkiye’de Eğitim Sisteminin Yasal Boyutları

14 Haziran 1973’te kabul edilen ‘1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’ ile Türkiye eğitimine sistem kavramı girmiştir. 1973 yılına kadar verilen eğitimler Yüksek Planlama Kurulu tarafından geliştirilmiştir. Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Türkiye Eğitim Sistemi yasal hale gelmiştir (Uysal, 2009: 9).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın yasal boyutları çerçevesinde 4 adet kanun vardır. Bunlar (MEB Mevzuat, 07.07.2015); 5580 sayılı Özel Öğretim Kanunu, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’dur. Yükseköğretim Kurulu’nun eğitimde yasal boyutları ise, 2457 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nda yer almaktadır (T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 2013). Bu kanunlar ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimdeki öğrencilerin sahip oldukları haklar, eğitim kurumlarındaki kurullar hakkında bilgiler, eğitimin kapsadığı içerikler ile ilgili tanımlar ve eğitimin tüm yasal boyutları hakkında bilgi vermektedir.

1.2. TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

Türkiye’de örgün eğitim sistemi beş kademedен oluşmaktadır. Bunlar; okulöncesi, ilköğretim-ilkokul, ilköğretim-ortaokul, ortaöğretim (lise) ve yükseköğretimdir (önlisans/lisans/yüksek lisans/doktora). 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli ortaöğretim zorunludur. Okulöncesi ve yükseköğretim ise isteğe bağlıdır (MEB Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2014-2018: 6). Ortaöğretim ve yükseköğretimde açıköğretim üzerinden ve uzaktan eğitim alma olanağı vardır. Ortaöğretimde ayrıca, öğrenciler mesleki ve teknik eğitim alabilmektedirler. Zihinsel ve fiziksel anlamda yaşlılarından farklılık gösteren bireyler için de özel eğitim imkânı vardır.

1.2.1. Açıköğretim

Milli Eğitim Bakanlığı orta öğrenimini tamamlayamamış bireylerin imkân sunmak, toplumun eğitim seviyesini yükseltmek ve bireyleri yükseköğretime hazırlamak amacıyla Açık Öğretim Liseleri'ni oluşturmuştur. Açık Öğretim Liseleri'nde ders kitapları öğrencilere ücretsiz olarak verilmekte, bununla birlikte öğrencilere televizyon yayınları ile internet üzerinden de ders videoları izleme imkânı sunulmaktadır. Sınavlar, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün belirlemiş olduğu okullarda test yöntemiyle yapılmaktadır. Öğrenciler başarılı oldukları takdirde yeterli ders kredisini tamamlayarak 4 yılda (8 dönem) mezun olabilmektedirler. Bu programdan, ülkeden Batı Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Azerbaycan'a göç eden bireyler de yararlanabilmektedir. 2014 verilerine göre, 901.487 aktif öğrenci bulunmaktadır (MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Lisesi, 2014).

1995 yılında uzaktan eğitime yüz yüze eğitim de katılarak Mesleki Açık Öğretim Lisesi de hizmet vermeye başlamıştır. Mesleki Açık Öğretim Lisesi 02.02.2006'ya kadar Açık Öğretim Lisesi bünyesinde hizmet vermiştir. Yüz yüze eğitim ve staj uygulamalarından alınan geri bildirimler sonucu 02.02.2006'da Mesleki Açık Öğretim Lisesi kurulmuştur. Açık Öğretim Liseleri'nde olduğu gibi, işlemler internet üzerinden yapılmakta, öğrencilere ders materyalleri olarak kitaplar, televizyon ve radyo yayınları sunulmaktadır. Öğrencilere verilen eğitimin içeriği örgün eğitimle paralel olmakla birlikte, 4 yıl (8 dönem) sürmektedir. Mesleki Açık Öğretim Liseleri'nin 2014-2015 verilerine göre, toplam 188.738 öğrencisi bulunmaktadır (MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Mesleki Açık Öğretim Lisesi, 2015).

Ülkemizde yükseköğretim programları olarak başlıca açıköğretim hizmetini Anadolu Üniversitesi vermektedir. Anadolu Üniversitesi 1982-1983 öğretim yılında ilk fakültesini kurarak açık öğretim hizmeti vermeye başlamıştır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim programları; koşulları gereği örgün eğitime devam edemeyen milli eğitim, sağlık, ilahiyat, tarım, polis, jandarma, kara, deniz, hava komutanlıkları ve adalet personellerine eğitim hizmeti vermektedir. Bununla birlikte; eğitimde fırsat eşitliği yaratmak için fiziksel, işitme ve görme engelli vatandaşlar ve

cezaevinde hükmünü tamamlamaya çalışan vatandaşlar için de eğitim hizmeti sunmaktadır. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Açıköğretim programlarına; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan ve çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşları da katılabilmektedir. Zamanla eğitim verdiği program bazında gelişme gösteren Anadolu Üniversitesi'nin 2014-2015 açıköğretim hizmeti kapsamında toplam 11 lisans ve 30 önlisans programı bulunmaktadır. Bu programlara 2015 yılında, 6 lisans ve 3 önlisans programı daha eklenmiştir. Daha önceden ÖSYM tarafından yapılan açıköğretim sınavları da 1996 yılından itibaren Anadolu Üniversitesi tarafından yapılmaya başlanmıştır (Anadolu Üniversitesi, 2015).

Açıköğretim fakültesi olarak eğitim veren diğer bir üniversite olan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 342 sayılı Bakanlar Kurulu ile 02.06.2010 tarihinde kurulmuştur. 2011-2012 eğitim öğretim yılında 3 lisans, 2 önlisans ve 1 lisans tamamlama programı bulunan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin 2013 yılı itibariyle 4 lisans, 15 önlisans ve 1 lisans tamamlama programı bulunmaktadır (Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 2013).

1.2.2. Mesleki ve Teknik Eğitim

Mesleki eğitim; toplum içerisindeki tüm bireylere belirli bir meslek dalında yetenek ve davranışlar kazandırmak ve onları geliştirmek amacıyla yapılan bir eğitimidir (Ardıç vd., 2003: 2).

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre; 3.297 adet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi vardır. Anadolu Meslek Liseleri'nde mesleki becerileri geliştirmeye yönelik eğitim verilirken, Anadolu Teknik Liseleri'nde daha çok akademik becerileri geliştirmeye yönelik eğitim verilmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nin eğitim süreleri 4 yıldır. Bu liselerde Fen ve Anadolu Liseleri gibi liselerde olduğu gibi 9. sınıfta aynı dersler okutulmaktadır. 9. sınıfın sonunda öğrenciler tercihlerine göre bölümlere ayrılırlar. Anadolu Meslek Liseleri teorik uygulamalarının yanında genel bilgi dersleri alırken, Anadolu Teknik Liseleri teorik uygulamaları ile birlikte ağırlıklı olarak matematik, fizik, kimya ve biyoloji dersleri almaktadırlar. Öğrenciler 10. sınıfta ilk alan eğitimlerine yani teorik uygulamalara katılırlar (MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, 2015).

1.2.3. Özel Eğitim

Özel eğitim; çeşitli nedenlerden dolayı, bireysel özellikleri yaşlılarından anlamı seviyede farklılık gösteren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için verilen eğitimidir. Bu eğitimi veren personel özel olarak yetiştirilmekte ve yeterli donanımına sahip hale getirilmektedir. Eğitimler, öğrencilerin bireysel yeterliliklerine dayalı ve gelişim özelliklerine uygun ortamlarda yapılmaktadır. Özel eğitimin üç temel amacı vardır. Bunlar (MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2014: 2):

- Bireylerin toplum içinde iyi ilişkiler kurmasını sağlamak, buldukları ortama uyum sağlamalarına yardımcı olmak, üretici ve mutlu birer birey olmalarına katkıda bulunmak,
- Bireylerin kendi işlerini tek başlarına yapabilecek duruma gelebilmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmek,
- İlgi alanlarına göre bireyleri üst öğrenime veya meslek alanlarına hazırlamaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre; Türkiye’de 1.912 adet Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi bulunmaktadır (MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, 10.07.2015).

Özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde; beden eğitimi, din kültürü, iş eğitimi ve meslek ahlakı, matematik, müzik, resim iş, sosyal hayat ve Türkçe dersleri verilmektedir.

1.2.4. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim; öğrenci ve öğretim görevlileri için kampüse gitmeden, bilgisayar teknolojisinin sunmuş olduğu fırsatlarla zamandan ve yerden tamamen bağımsız bir şekilde, sanal ortamda sesli ve görüntülü derslerin işlendiği bir eğitim sistemidir. Öğrenciler istedikleri zaman sanal ortamda işlenen dersleri tekrar izleyebilmekte ve dinleyebilmektedirler. Bu eğitim, çalışan bireyler ve ikamet yerinden uzak olan üniversitelerde eğitim almak isteyen bireyler için hem mali

açından hem de zaman açısından büyük bir tasarruf sağlamaktadır (Gediz Uzem, 2013: 1).

Yükseköğretim kurumlarında yapılan uzaktan öğretimde belli bir kontenjan sınırlaması vardır. Bu kontejanlar, önlisans programında 150, lisans programında 100, yüksek lisans programında 50 öğrenci ile sınırlıdır. Dersler, öğretim elemanları tarafından hem öğrenci ile öğretim elemanı arasında hem de öğrenciler arasında video konferans, sanal sınıf, forum uygulamaları gibi araçlarla eş zamanlı olarak yürütülmektedir (YÖK Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslar, 2013: 4).

1.3. TÜRKİYE'DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Mesleki ve teknik eğitimin, Türk eğitim sisteminde önemli bir yeri vardır. Bunun sebebi ise; öğrencilerin okurken sektör tecrübesi kazanması ve bunun sonucunda da mezuniyet sonrası mesleki ve teknik becerilere sahip olmasıdır. İşletmeler bu sayede genç, dinamik ve işe hâkim işgörenlerle çalışma imkânı bulmaktadırlar. Mesleki ve teknik eğitimin bu denli olumlu yanları olmasına rağmen, istihdam konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır.

'Meslek; belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iştir' (Türk Dil Kurumu, 2015).

Eğitim; önceden belirlenmiş olan amaçlara yönelik bireylerin davranışlarında belirli gelişmeler sağlamak için yapılan planlı bir sistemdir (Hacıoğlu vd., 2008: 4). Eğitim bireyler için her yaşta uygundur. Bir bebek büyürken, ailesi ve sosyal çevresi tarafından eğitim alırken, okul çağındaki bir çocuk da okullarda verilen eğitimi almaktadır. İş yaşamındaki bir birey ise, iş hayatıyla ilgili gerekli eğitimleri almaktadır. Bu da bize eğitimin, doğumdan ölüme kadar var olduğunu göstermektedir.

Mesleki ve teknik eğitim ise; ilköğrenimlerini tamamlayan bireylerin belirli bir meslek dalında yetişmelerini sağlamak amacıyla yapılan örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi faaliyetleridir. Mesleki ve teknik eğitimin bir süreci vardır. Bu süreçte; bireylere onların ihtiyaçlarını karşılayacak meslek alanları hakkında bilgi ve beceri

kazandırmak, bireylerin yeteneklerini geliştirmeye katkı sağlamak ve bunun sonucunda toplum içerisinde ekonomik ve sosyal yönden güçlü olmalarını sağlamak vardır (Abak, 2009: 48).

Alkan, Doğan ve Sezgin'e göre; teknik eğitim, ileride seviyede fen ve matematik bilgisi gerektirmektedir. Ayrıca teknik eğitim, orta ve yüksek kademelerdeki bireyler için bilgi, beceri ve alışkanlık kazandıran ileri seviyede verilen bir meslek eğitimidir (aktaran Karakaş, 2012: 4).

1.3.1. Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı ve Önemi

Mesleki ve teknik eğitimin temel amacı; bireylerin sektörde geçerliliği olan işlerde çalışabilmesi ve kariyer odaklı olarak işlerinde ilerleyebilmeleri için gereken davranışları kazandırmaktır. Mesleki ve teknik eğitimin verimliliğini etkileyen en önemli faktör, iş ile birey arasındaki uyumdur. Eğitim verimli olması uyumun olumlu yönde olduğunu, olumsuz olması ise uyumun olumsuz yönde olduğunu göstermektedir (Sezgin, 2009: 1).

Çıraklık eğitiminin temel amacı ise; zorunlu temel eğitimini tamamlayan 15 yaş ve üstü bireylere gerçek iş ortamında çalışarak meslek öğretmek, bireylerin teorik ve pratik meslek eğitimlerini bir programa göre yapılmasını sağlamak, bu bireyleri ülkenin ihtiyaç duyduğu niteliğe getirmektir. Çıraklık eğitiminin diğer amaçları ise; iş yaşamında çalışma disiplini sağlamak, çırak öğrencilerini sosyal güvenlik kapsamında bulundurmak, ülkede mesleki standartları sağlamak, meslek analizleri yaparak geçerli meslek gruplarını belirlemek, yapılan işlerin nitelik ve verimini yükseltmektir (İş Sağlığı Güvenliği Eğitim Topluluğu Derneği, 2015).

Mesleki eğitim ve öğretim sistemini güçlendirme projesine göre; meslek dallarındaki çeşitliliğin artması ve bu değişikliklere uyum sağlanması açısından meslek öncesi eğitimin önemi artmıştır. Bilgi üretiminin çoğalmasıyla birlikte, bazı meslekler yok olurken, bunların yerine yeni meslekler ortaya çıkmıştır. Buradaki amaç; artan bilgiler ile mesleki hayattaki yeniliklere uyum sağlamaktır. Ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan değişiklikler mesleki ve teknik eğitimi etkilemekle birlikte ortaya çıkan sonuçlar da gereksinimleri doğurmaktadır. Mevcut işsizlik ve istihdam sorunlarını çözmekte mesleki ve teknik eğitimin önemi büyüktür. Bunun

sebebi ise; mesleki ve teknik eğitimin nitelikli insan gücü yetiştirmesidir (Yıldız, 2008: 6-7).

1.3.2. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de mevcut mesleki ve teknik eğitim tarihsel gelişimi açısından, cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet dönemi olarak ikiye ayrılmaktadır (Yörük vd., 2002: 300-301).

- Cumhuriyet Öncesi Dönem:

Türkiye’de 19. yüzyıla kadar mesleki ve teknik eğitim çıraklık sistemiyle yürütülmüştür. Bireyler çıraklık ve kalfalıktan yetişip ustalığa geçmeden dükkân açma amacıyla sanat ve ticaret yapamamaktaydılar. Osmanlı döneminde ilk olarak sanat okulları açılmıştır. Bu okullar ordu bünyesinde yer almışlardır. Tanzimat döneminden sonra genel eğitimle birlikte düşünülen mesleki eğitim bu konuda okulların açılmasıyla ilgili öneriler sunulmasına neden olmuştur. 1861 yılında Niş’de, 1864 yılında Ruscuk ve Sofya’da ilk sanat okulları olarak ıslahhaneler açılmıştır. Bu ıslahhanelerin amacı, kimsesiz çocukları barındırmak ve onlara cuhacılık, araba yapıcılığı, kunduracılık, terzilik vb. sanatların öğretilmesiydi.

- Cumhuriyet Dönemi:

1926 yılında Milli Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitim veren okullarla ilgili görevleri üstlenmiştir. 1935 yılında 2765 sayılı kanun ile okulların tüm masrafları devlet tarafından karşılanmaya başlanmış ve bu şekilde devam etmiştir. Mesleki ve teknik öğretime hizmet ve destek birimleri oluşturmak amacıyla 1933’de ‘Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’, 1941’de de ‘Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı’ kurulmuştur. 1940 ve 1950’li yıllarda eğitim sistemi kanunları çıkarılmış ve mesleki ve teknik eğitimin büyük bir hızla gelişip yaygınlaştığı görülmüştür.

1.3.3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yasal Boyutları

Mesleki eğitimin yasal çerçevesini ‘3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’ ve ‘24804 sayılı Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği’ oluşturmaktadır. ‘*Mesleki Eğitim Kanunu’nun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve*

işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir' (MEB Mesleki Eğitim Kanunu, 1986).

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nin; ilgili okulların eğitim-öğretiminin yürütülmesi, sınav komisyonlarının oluşturulması, meslek kurslarının açılması, bireylere ortaöğretim diploması kazandırılması, işletmelerde yapılan eğitimin denetimi, istihdam edilen ve edilecek bireylerin alamsı gereken mesleki eğitim seviyelerinin belirlenmesi gibi başlıca amaçları vardır (MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, 2015).

1.4. TÜRKİYE'DE ÖRGÜN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Mesleki ve teknik eğitim programlarına katılan öğrenciler, akademik bir programdan daha çok, genel kültür eğitimi ile birlikte belirli bir meslek alanında eğitim alırlar. Mesleki ve teknik ortaöğretim programlarını başarıyla tamamlayan gençler, kendi tercihlerine göre ister iş yaşamına katılırlar, isterlerse de yükseköğretim kurumlarında eğitimlerine devam ederler. Mesleki ve teknik örgün eğitimin sunmuş olduğu eğitim sistemi ise; birbirini izleyen ve her biri özel amaçlara sahip olan okul aşamalarında gerçekleşmektedir. (Şimşek, 1999: 19-62).

Türkiye'de mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında uygulanan 52 alan ve 204 dal bulunmaktadır. Bunlar; adalet, büro yönetimi, denizcilik, el sanatları teknolojisi, gazetecilik, kimya teknolojisi, matbaa teknolojisi gibi alanlardır (MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri, 2015).

Mesleki ve Teknik Eğitim'de yer alan okulları iki grupta sıralamak mümkündür.

- Erkek ve Kız Teknik Öğretim Okulları:

Erkek teknik öğretim okulları; ülke endüstrisinin ihtiyaç duyduğu iş kollarında orta kademe insan gücü yetiştiren okullardır. Bu okullar aynı zamanda öğrencileri yükseköğretime de hazırlamaktadır. Erkek teknik öğretim okullarının eğitim beş farklı lisede verilmektedir. Bunlar; Anadolu Teknik Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Meslek Liseleri, Endüstri Meslek Liseleri ve Çok Programlı Liseler'dir. Erkek teknik öğretim okulları sürekli bir artış içindedir. 1994-1995 yıllarında bu

sayı 810 iken, 2001-20012 yıllarında 1.317'dir. En çok artışın görüldüğü zaman dilimi ise 1997-1998 yılları arasındadır (Kazu ve Demirli, 2002: 1).

Kız teknik öğretim okulları da, erkek teknik öğretimde olduğu gibi ihtiyaç duyulan çalışma alanlarında orta kademe insan gücü yetiştiren okullardır. Bu okullar; Kız Meslek Liseleri, Kız Teknik Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Kız Teknik Liseleri'dir (Yazgeç, 2008: 49-50).

- Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları:

Ticaret ve turizm öğretim okulları; Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri'dir. Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Ticaret Meslek Liseleri'nde muhasebe ve finansman, pazarlama ve perakende, büro yönetimi ve sekreterlik, bilişim teknolojileri, elektrik-elektronik teknolojileri alanlarında eğitimleri verilmektedir. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri'nde ise; yiyecek-içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri, eğlence hizmetleri gibi turizm sektörünü kapsayan alanlarda eğitim verilmektedir. Her üç lisede de eğitim süresi 4 yıldır (Uysal, 2009: 27-28).

1.5. TÜRKİYE'DE YAYGIN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Yaygın mesleki ve teknik eğitim; temel eğitimden sonra verilen çoğunluğu işyerinde geçen eğitimdir. Burada çıraklık sözleşmesi yapılmaktadır. Yaygın mesleki ve teknik eğitim, aynı zamanda belirli bir mesleği olan kendini bu amaç ve doğrultuda yetiştirmek isteyen bireyler için de uygun bir eğitim sistemidir. Bu özellikleri ile yaygın mesleki ve teknik eğitim hem temel eğitim alan gençler hem de meslek sahibi yetişkinler için kendini geliştirme imkânı sağlayan bir eğitim sistemidir (Güçlü, 2003: 11).

1.5.1. Çıraklık Eğitim Merkezleri

6287 sayılı kanun ile değişiklik yapılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 3. maddesine göre; *'Çırak, çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde*

geliştiren kişi' olarak ifade edilmektedir (3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 1986: 1).

Çıraklık eğitimi; yetkili birimler tarafından kabul edilen çıraklık standartlarına uygun olarak düzenlenmiş, çırak veya kanuni vasisi (imza yetisi olmayan bireyler için) ile işveren tarafından imzalanan çıraklık sözleşmesine göre, iş içerisinde mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve alışkanlıkları çırak üzerinde geliştirme süreci olarak ifade edilmektedir (Aladağ, 2006: 11).

Çıraklık eğitimi Mesleki Eğitim Merkezleri'nde verilmektedir. Çıraklar, meslek dallarının özelliklerine iki veya üç yıl çıraklık eğitimi alırlar. Çıraklara, haftada 8 saatten az olamamak kaydıyla teorik eğitim verilmektedir. Bununla birlikte çıraklar pratik eğitim de almaktadırlar. İlköğretimi bitiren bireyler Mesleki Eğitim Merkezleri'nde 3 yıl eğitim aldıktan sonra kalfa olabilirken, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının birinden mezun olan öğrenciler daha kısa sürede kalfa olabilmekte ve bazı derslerden muaf kalmaktadırlar (Tülü, 2011: 19).

1.5.2. Halk Eğitim Merkezleri

Halk eğitim merkezlerinin vermiş olduğu yaygın mesleki ve teknik eğitim kursları okuma-yazma kursları, sosyal-kültürel kurslar ve meslek kursları olarak üç gruba ayrılmaktadır. Bu kursların kendi içlerinde de birçok alt dalları vardır. Halk eğitim merkezlerinin açmış olduğu kursların %17'si sosyal-kültürel kurslar, %7'si ise okuma-yazma kurslarıdır. Geri kalan %76'lık kısmı ise; yaygın mesleki eğitim kursları oluşturmaktadır. Eğitim verilen bu alanlarda hem kadınlar hem erkekler çalışabilecek durumda iken, ev hanımı olan kadınlar bu kursları daha çok tercih etmektedir. Bu kurslar sonucunda Halk Eğitim Merkezleri tarafından katılımcılara sertifika verilmekte ve bu sertifikalar istihdam bakımından önemli bir işlev oluşturmaktadır. Açılması planlanan kurslar önce yayınlanmakta ve bireyler bu kurslara başvuru yapmaktadırlar. Belirli bir kişi sayısının oluşması ile birlikte açılacak olan kurslar belirlenmektedir. Bu kursları tamamlayan bireyler, ya kendi işlerini kurmakta ya da eğitim aldıkları kurs alanında çalışmaktadırlar (Şimşek, 1999: 85-86).

Örneğin; İzmir/Karşıyaka'da bulunan halk eğitim merkezi 1960 yılında hizmete açılmıştır. Bu merkezde muhasebe, güvenlik, turizm gibi birçok bölümü kapsayan 50'yi aşkın kurs bulunmaktadır. Kursun amacı, hem kendine hem de çevresine faydalı ve hayat boyu öğrenme anlayışını benimsemiş bireyler yetiştirmektedir. Kursa kaydolmak isteyen bireyler online başvuru ile işlemlerini tamamlayabilmektedirler. Bu kurslar sonunda kursiyerler sertifika almaktadırlar. İstihdam açısından büyük önem taşıyan halk eğitim kursları hem bireylere birer meslek kazandırmakta hem de sektörlere eğitimli bireyler yetiştirmektedir (MEB Karşıyaka Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu, 2013).

2. MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ VE ZORUNLU STAJ

2.1. TÜRKİYE'DE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ

Bozok'a göre; mesleki turizm eğitimi, turizm sektöründe yer alan işletmelerin verimliliğini arttırmak için bilimsel yöntemlerin oluşturulmasının yanında sektörün gelecekte ihtiyaç duyacağı araştırma ve planlama çalışmalarını gerçekleştirmek ve bununla birlikte sektöre yeterli bilgiye sahip düzeyde eleman yetiştirmek amacıyla yapılan bir eğitimidir (aktaran Hacıoğlu vd., 2008: 44).

Örgün turizm eğitimi ortaöğretim düzeyinde başlar ve bunu önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programları takip eder. Burada en önemli düzey ortaöğretimdir. Bunun sebebi ise mesleki eğitimin başlangıcı olmasıdır. Bu eğitimler belirli staj periyodları ile birleştirilerek, teori ve pratik eğitimi olarak bir bütünü oluştururlar.

Mesleki eğitime genel bir bakış yapıldığında; bu eğitimin ortaöğretim kademesinden işe başlamak gerekmektedir. 2006 yılı itibariyle olan istatistiklere bakıldığında mesleki ve teknik ortaöğretimdeki okul sayısı 4.029, öğrenci sayısı 1.182.627, öğretmen sayısı ise 82.736'dır. Bu durumda her öğretmene 14 öğrenci düşmektedir. Sadece örgün öğretim dikkate alındığında ise; ortaöğretimdeki öğrenci oranı %61 iken, mesleki ortaöğretimdeki öğrenci oranı %39'dur (Eşme, 2007: 15).

Mesleki ortaöğretimdeki öğrenci oranının %39 olması, işsiz mezunlar konusu gündeme gelmektedir. Bunun sebebi; mesleki eğitimi ortaöğretimde almayarak normal eğitim gören öğrencilerin yanlış tercihler sonucu yükseköğretimde istemedikleri veya ilgisi olmayan alanlardan mezun olmaları, bunun sonucunda da işsiz kalmalarıdır.

2.1.1. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Amacı ve Özellikleri

Mesleki ve teknik eğitiminin amaçları milli eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak (Ardıç vd., 2003: 2);

- Öğrencilere toplum sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları bulma, yurdun ekonomik kalkınmasında katkı sağlama bilinci kazandırmak,
- Öğrencileri yetenekleri ve ilgi alanları doğrultusunda mesleğe ve yükseköğretime hazırlamak,
- Sektörlerin ihtiyaç duyduğu düzeyde işgörenler yetiştirmek,
- Okulda verilen teorik eğitimin ilgili işletmelerle işbirliği kurularak, bu işletmelerde pratik eğitimin verilmesini sağlamak.

Bu amaçlar tüm mesleki eğitim açısından geçerlidir. Mesleki turizm eğitimi bu amaçlara göre kendi içinde biraz daha farklılık göstermektedir.

Hacıoğlu vd.’ne göre; mesleki turizm eğitiminin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz (aktaran Aksu ve diğerleri, 2012: 4):

- Teorik ve pratik eğitim arasındaki ilişkiyi kurmak,
- Sektörün gelişmesine katkı sağlamak,
- Sektörün ekonomik kalkınmadaki yerini ve önemini benimsetmek,
- Vatandaş üzerinde olumlu bir turizm bilinci yaratmak,
- Sektördeki işgörelere mesleki formasyon kazandırmak,
- Sektördeki işgörelenin bilgi ve becerilerini arttırmak,
- İnsanların turizme olan ilgisini ortaya çıkarmak,
- Nitelikli eğitimciler yetiştirmek.

2.1.2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de turizm ile ilgili ilk çalışmalar 1940’larda başlarken, eğitim konusunda ise 1950’lerde başlamıştır. Ankara ve İstanbul’da garson ve aşçı yetiştirmek için iki tane kısa süreli kurs açılmıştır. Bu kurslar bir dönem devam etmiş, sonrasında ise kapatılmıştır (Korkmaz, 1991: 76).

1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara ve İzmir illerinde yer alan ticaret liselerinde turizm meslek kursları açmışlardır. Bazı turizm dernekleri de tercüman rehberlik kursları açmıştır. Bu durum 30 yıl boyunca aşamalı olarak gelişmiştir (Tuyluoğlu, 2003: 10).

Evliyaoğlu ve Barutçugil'e göre; 1953 yılında turizm çalışmalarını hızlandırmak amacıyla ile 6086 sayılı 'Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu' çıkarılmıştır. 1955 yılında ise; Ziraat Bankası ve diğer bankaların katılımıyla 'T.C. Turizm Bankası' kurulmuştur. 1963 yılında planlı kalkınma dönemine geçilmiş ve 'Turizm ve Tanıtma Bakanlığı' kurulmuştur. 27 Ocak 1982'de 'Turizm İşleri Yüksek Koordinasyon Kurulu' oluşturulmuş ve 12 Mart 1982'de 2634 sayılı 'Turizm Teşvik Kanunu' kabul edilmiştir. Bu gelişmeler Türkiye'de turizmin gelişmesi açısından önemli bir yer tutmaktadır (aktaran Gümüş, 2008: 5-6).

Ünlüöner ve Boylu'ya göre; Türkiye'de 1992 yılı itibariyle çok sayıda yeni üniversite açılmıştır. Bu durum takip eden yıllarda devam etmiştir. Bu artışla turizm lisans programlarında büyük bir patlama olmuştur (aktaran Baltacı vd., 2012: 18).

2.1.3. Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitimin Yasal Boyutları

Turizm sektörü uzun ve esnek çalışma saatleri nedeniyle çalışanların sömürüsüne açık kapı bırakmaktadır. Bu nedenlerle çalışanlarla ilgili yasal düzenleme büyük önem taşımaktadır. Sektöre yeni giren turizm öğrencilerinin sektörden kopmaması için staj ve iş ile ilgili diğer konularda yasal dayanaklar düzenlenmelidir. Özellikle lise düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler için staj çalışmaları, sektörü ve işletmeleri tanımanın ötesinde eğitim boyutuyla daha önemlidir. Mesleki turizm eğitimi ile ilgili çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 'Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitim Yönergesi'ni hazırlamıştır. Bu yönergede okul ve işyerlerindeki mesleki eğitimin süreleri düzenlenmiştir. Yönergenin kapsadığı konular içerisinde; devam-devamsızlık, eğitimin değerlendirilmesi gibi hususlar yer almaktadır. Yönergenin tam metni çalışmanın sonunda bulunan eklerde (EK 4) yer almaktadır.

Diğer bir yasal düzenleme de MEB mevzuatı kapsamında olan ‘Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşletmelerde Meslek Eğitimi Sözleşmesi’dir. Bu sözleşme Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerle olan ilişkilerini düzenlemektir.

2.2. TÜRKİYE’DE ÖRGÜN MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ

Erdoğan ve Sezgin’e göre; örgün eğitim; eğitim-öğretim kurumlarında gerçekleştirilen, belirli yaş gruplarındaki bireylere belli bir amaca göre hazırlanmış diplomaya yönelik eğitimi ifade eder (aktaran Pehlivan, 2008: 15).

Örgün turizm eğitimi Türkiye’de lise, önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilmektedir. Öğrencilerin bu okullarda eğitim görebilmeleri için MEB’in ve ÖSYM’nin düzenlediği sınavlardan geçerli puanları almaları ve tercih yapmaları gerekmektedir.

Olalı’ya göre; örgün turizm eğitiminin amacı; ortaöğretim ve yükseköğretimde eğitim programlarına fazlasıyla eklenerek ve bu alanda temel eğitim vererek, toplum içinde turizm bilincini oluşturmak ve yaygınlaştırmak, turizm kaynaklarının gelecek nesillere aktarımını sağlamak amacı ile bilinçlendirmek ve turistlere karşı olan tutumlarda insan ayırımı yapmaksızın hakkaniyetli olmayı sağlamaktır (aktaran Türkseven, 2012: 74-74). Bunlara ek olarak; turizm sektörüne bilgili, yetenekli, verimli ve bilinçli elemanlar yetiştirmek, turizmde verimliliği arttırmak, yetiştirilecek personelin insancıl özelliklerini geliştirmek, personelin yetki, yetenek ve sorumluluk arasındaki dengeyi sağlamak, personele karşılaştıkları olaylar karşısında çözüm üretebilme becerisini vermek örgün turizm eğitiminin amaçları arasındadır (Timur, 1992: 49).

2.2.1. Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi

Turizm sektöründe görev yapacak orta kademe insan gücü, örgün eğitimde; ağırlıklı olarak ortaöğretim seviyesinde Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri’nde gerçekleşmektedir (Dayıoğlu, 2010: 13). Bu kadar ağırlıklı olmamak ile beraber Anadolu Aşçılık Meslek Liselerinde ve Anadolu Kız Meslek Liselerinde de orta öğretim düzeyinde de mesleki turizm eğitimi verilmektedir.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde okul çeşitliğinin azaltılması kapsamında (2014/8) sayılı genelge ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren 22 okul türünün, öğrenim süreleri ve mezunlarının hak ve yetkilerinde herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ‘Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’ ile ‘Çok Programlı Anadolu Lisesi’ adı altında yeniden yapılandırılmıştır. Bu yapılandırma sonucunda; Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri bünyesinde 52 alan açılmaktadır. Bu yapılandırma öncesinde ise; Türkiye’de 135 tane Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, 1 tane Anadolu Aşçılık Meslek Lisesi ve 222 Anadolu Kız Meslek Lisesi kayda girmiştir. Bununla birlikte, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Türkiye geneli Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri öğrenci sayıları 35.259 olarak kayda girmiştir (MEB Telefon ile Bilgi Edinme Sistemi, 2015).

Tablo 1: 2014-2015 Eğitim ve Öğretim Yılında Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Bünyesindeki Alan ve Dal Okuyan Öğrenci Sayıları

ALAN	DAL	Toplam	Erkek	Kız
Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı		7225	4460	2765
	Kat Hizmetleri	480	336	144
	Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı	2877	1787	1090
	Operasyon	368	197	171
	Ön Büro	3395	2077	1318
	Rezervasyon	105	63	42
Eğlence Hizmetleri Alanı		55	46	9
	Animatörlük	23	18	5
	Eğlence Hizmetleri Alanı	32	28	4
Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanı		16144	11861	4283
	Bar	165	123	42
	Mutfak	6240	4656	1584
	Pastacılık	253	108	145
	Servis	3228	2491	737
	Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanı	6258	4483	1775

Kaynak: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı İstatistik ve Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı E-posta Yazışması, 2015.

2.2.2. Önlisans Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi

Liseden sonra yükseköğretimin ilk aşaması önlisanstır. Önlisans programı 2 yıldan (4 dönem) oluşmaktadır. Derslerinde başarılı olan öğrencilerin mezun olabilmeleri için aynı zamanda 30'ar günlük iki tane zorunlu stajlarını yapmaları gerekmektedir. Öğrenciler istekleri doğrultusunda DGS sınavına girerek başarılı oldukları takdirde 2 yıl daha okuyarak lisans eğitimini de tamamlayabilirler.

Türkiye'de önlisans düzeyinde eğitim veren kurumların amacı; konaklama ve seyahat sektöründeki talebe karşılık meslekte faaliyet gösterebilecek personeli yetiştirmeyi sağlamaktır. Turizm sektörünün gelişmesi ve insanlar tarafından talebin artmasıyla sektördeki istihdam oranı da doğru orantılı artmakta, bunun sonucu olarak da daha çok personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenden dolayı, farklı isim ve eğitim müfredatlarında birçok meslek yüksekokulunda turizm eğitimi verilmektedir (Güçer, 2004: 27).

Kıbrıs da dâhil olmak üzere ülkemizde; yüksekokul düzeyinde turizm işletmeciliği, turizm ve otelcilik, turizm işletmeciliği ve otelcilik birimlerinde eğitim veren toplam üniversite sayısı 63, meslek yüksekokulu düzeyinde turizm, turizm ve otel işletmeciliği, turizm ve otelcilik birimlerinde eğitim veren toplam üniversite sayısı 14'tür (YÖK Birim İstatistikleri, 2015).

Eser, Aymankey ve Aymankey, Karaçal ve Demirtaş, Ösym'ye göre; iki yıl turizm eğitim veren meslek yüksekokullarının bölümleri aşağıdaki gibidir (aktaran Çimen ve Akbaba, 2006: 235):

- Turizm-Otelcilik,
- Turizm Rehberliği,
- Turizm ve Seyahat İşletmeciliği,
- Yiyecek-İçecek İşletmeciliği,
- Turizm İşletmeciliği,
- Turizm Yönetimi,
- Turizm Animasyonu,
- Yatçılık ve Yat İşletmeciliği,
- Otel Yöneticiliği,

- Aşçılık,
- Hazır Yemek ve Aşçılık,
- Mutfak Yönetimi,
- Host ve Hosteslik.

Tablo 2: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Önlisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015

	YENİ KAYIT			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
Otel, Lokanta ve Catering Hizmetleri	1312	1112	2424	3476	2878	6354
Seyahat, Turizm ve Boş Zaman Faaliyetleri	8975	5774	14749	36197	23848	60045

Kaynak: YÖK, 2015.

2.2.3. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Yükseköğretimde önlisanstan sonra gelen ortaöğretime dayalı lisans eğitimi, 2547 sayılı yükseköğretim kanununun 3.maddesine göre; en az 4 yıllık (8 dönem) bir programı kapsayan yükseköğretimdir (Olalı, 1984: 92). Günümüzde birçok üniversitede İngilizce eğitimi olarak +1 yıl hazırlık sınıfı okutulmaktadır. Kıbrıs da dâhil olmak üzere ülkemizde; toplam 40 adet turizm fakültesi bulunmaktadır (YÖK İstatistik, 2015).

Lisans düzeyinde verilen eğitiminin tarihçesine bakıldığında; ilk olarak ‘Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu’ görülmektedir. Bu okul 2457 sayılı Yükseköğretim Kanunu’ndan sonra, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi’nin bünyesine alınmıştır. 1992’de Gazi Üniversitesi’ne bağlı olarak ‘Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi’ kurulmuştur. Önceki adı ile ‘turizm’ bölümü olan ‘turizm işletmeciliği ve otelcilik eğitimi’ bölümü de bu fakülte bünyesine alınmış ve eğitim faaliyeti verilmiştir (Güzel, 2006: 31).

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının başvurabileceği turizm fakültesi lisans programları aşağıdaki gibidir (ÖSYM Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, 2014: 395-396):

- Gastronomi ve Mutfak Sanatları,
- Rekreasyon Yönetimi,
- Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği,
- Turizm İşletmeciliği,
- Turizm Rehberliği.

Tablo 3: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015

	YENİ KAYIT			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
Otel, Lokanta ve Catering Hizmetleri	786	750	1536	2512	2557	5069
Seyahat, Turizm ve Boş Zaman Faaliyetleri	11004	4993	15997	38652	18146	56798

Kaynak: YÖK, 2015.

2.2.4. Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyinde Turizm Eğitimi

Yüksek lisans eğitimi en az 2 yıl (2 ders dönemi+2 tez dönemi), doktora eğitimi en az 4 yıl (2 ders dönemi+2 yeterlilik sınavı dönemi+4 tez dönemi) sürmektedir. Ayrıca lisans mezuniyetine göre +1 yıl bilimsel hazırlık okutulabilir. Bu düzeyde eğitim alabilmek için ÖSYM'nin düzenlediği ALES ve YDS (denklikler de kabul edilir) sınavlarından yeterli puanın alınması gerekmektedir.

Yüksek lisans düzeyinde verilen turizm eğitimi, öğrencilerin bir kariyere yönlendirilmiş bireyler olarak turizm endüstrisinde yönetici, akademisyenlikte görev almayı isteyen elemanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Doktora düzeyinde verilen turizm eğitimi ise, turizm disiplinine akademik başarı için araştırma yapmak ve problem çözmek, öğretim ve iletişim yeteneklerini geliştirerek akademik seviyede en yüksek bilgi donanımına sahip olmak ve bu yolla sektörün gelişmesine bilimsel katkılar sağlamaktır (Demirkol ve Pelit, 2002: 6).

Tablo 4: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflamasına Göre Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyindeki Öğrenci Sayıları, 2014-2015

	YENİ KAYIT								
	YÜKSEK LİSANS			DOKTORA			TOPLAM		
	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
Otel, Lokanta ve Catering Hizmetleri	31	26	57	6	1	7	37	27	64
Seyahat, Turizm ve Boş Zaman Faaliyetleri	267	263	530	67	58	125	334	321	655
	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI								
	YÜKSEK LİSANS			DOKTORA			TOPLAM		
	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
Otel, Lokanta ve Catering Hizmetleri	52	46	98	7	1	8	59	47	106
Seyahat, Turizm ve Boş Zaman Faaliyetleri	1052	874	1926	271	199	470	1323	1073	2396

Kaynak: YÖK, 2015.

2.3. TÜRKİYE’DE YAYGIN MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ

Yaygın turizm eğitiminin çeşitli amaçları vardır. Örneğin; toplumda turizm bilincini oluşturmak ve geliştirmek amaçlanır. Bunun için mülki idare amirleri, kamu kurum ve kuruluşları çalışanları, üniversiteler, esnaf, sivil toplum örgütleri ve turizm sektörüne yönelik seminer, panel, toplantı, sempozyum, konferans vb. etkinlikler düzenlenmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011: 1).

Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerine göre Türkiye’deki yaygın turizm eğitiminin amaçlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Milli Eğitim İstatistikleri, 2015: 15):

- Örgün eğitimle birlikte veya dışında yapılan bütün eğitimler yaygın turizm eğitimi olarak tanımlanır.
- Yaygın eğitimin amacı; örgün eğitimde hiç bulunmamış veya herhangi bir aşamasında olan veya örgün eğitimden ayrılmış olan kişilerin eksik eğitimlerini tamamlamalarını sağlamak,

- Bilimsel, teknolojik vb. gelişmelere uyumlarını kolaylaştırmak için gerekli eğitimi vermek,
- Örgütlenme, birlikte hareket etme gibi davranışları kazandırmak yardımlaşma unsurunu benimsetmek,
- Ekonominin gelişimi ile paralel uygun meslek sahibi olmaları için gereken imkânları sağlamak,
- Boş zamanlarını değerlendirme konusunda yararlı alışkanlıklar kazandırmak,
- Meslek sahiplerine kendi alanlarında gelişmeleri için gerekli bilgiyi vermek.

2.3.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaygın turizm eğitimi faaliyetleri çalışma kapsamında sadece iki kurum hizmet vermektedir. Bunlar; Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM) ve Yetişkinler Otelcilik ve Turizm Eğitim Merkezleri (YOTEM)'dir (Aydemir, 2008: 33).

TUREM'ler, turizm sektörünün çeşitli alanlarında ihtiyaç duyulan personele biçimlenme kazandırmak ve kısa zaman içerisinde bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla kurulmuş eğitim merkezleridir. Bu merkezlerde 7 ay süreli kurslar düzenlenmekte ve önbüro, servis, kat hizmetleri, mutfak olmak üzere dört ana bölümde eğitim verilmektedir (Sevgi, 1992: 27).

TUREM'ler Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne bağlıdır. TUREM Kuruluş Yönetmeliği'ne göre; konaklama ve yeme-içme işletmeleri personeli yetiştirme temel eğitim kursları, hizmet içi eğitim kursları, profesyonel turist rehberliği kursları, enformasyon memurluğu kursları, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın gerek gördüğü diğer kurs, seminer ve konferanslar ile meslek monitörleri ve mihmandarlık seminerleri açılmaktadır (TUREM Kuruluş Yönetmeliği, 1981).

TUREM'lere örnek olarak; İzmir/Balçova'da bulunan turizm eğitim merkezinde yiyecek ve içecek hizmetleri alanı ile konaklama ve seyahat hizmetleri alanında eğitim verilmektedir. Burada uygulama otelinde bulunan eğitim atölyelerinde öğrencilere uygulamalı eğitim yapılmakta, meslek ve mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceri öğretilmektedir. Öğrenciler hem yatılı hem de yatsız

olarak eğitim alabilmektedirler. Kurslara başvuracak adaylarda yaş sınırı, ortaöğretim mezuniyeti ve medeni durum ile ilgili şartlar aranmaktadır. Turizm eğitim merkezlerindeki amaç; turizm sektörüne mesleki bilgi ve becerilerine sahip bireyler yetiştirmek ve mezun olanların istihdamını sağlamaktır (MEB Balçova Turizm Merkezi, 2015).

Yetişkinler Otelcilik ve Turizm Eğitim Merkezleri (YOTEM); Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri'nin bünyesi içerisinde faaliyet göstermektedirler. Bu merkezlerde, turizm sektörünün kısa zamanda ihtiyaç duyduğu niteliğe sahip insan gücünü yetiştirmek ve yetişkin bireylere turizm eğitimi vermek amacıyla resepsiyon, servis, mutfak, kat hizmetleri, seyahat acenteciliği, animasyon, turizm işletmeciliği vb. alanlarda meslek kursları açılmaktadır (Kenar, 2009: 2).

2.3.2. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'ne göre yaygın mesleki turizm eğitiminin amacı; konaklama ve yeme-içme tesislerinde çalışan personelin mesleki niteliklerini geliştirmek hizmet kalitesini arttırmak ve toplumda turizm bilincini oluşturmaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli turizm eğitim programları düzenlenmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü turizm sektöründe konaklama, yeme-içme işletmelerindeki işgörenler ile ev pansiyonculuğu yapan veya yapmayı planlayan kişiler için ön büro, yiyecek-içecek servisi, kat hizmetleri, yiyecek üretimi, yöneticileri eğitici olarak yetiştirme ve ev pansiyonculuğu eğitimi vermektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 11.06.2015).

2.4. MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİ MATERYALLERİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, mesleki turizm eğitimi adı altında beş bölüm hakkında web sitesinde yazılı, sesli ve görsel olarak bilgi edinme seçenekleri sunmaktadır. Bu beş bölüm önbüro, kat hizmetleri, yiyecek-içecek servisi, yiyecek üretimi ve mutfakta gıda hijyeninden oluşmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 2015).

- Önbüro: Önbüro konaklama işletmelerinde işletmenin kalbi olarak nitelendirilir. Bu departmanda işletmeye gelen konuklar karşılanır, kayıt ve rezervasyonlar yapılır, hesap ve kayıtlar tutulur ve diğer bölümlerle sürekli işbirliği sağlanır. Bu departman müşterinin işletmeye girişinden çıkışına kadar tüm faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu yüzden çok büyük önem taşımaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Önbüro El Kitabı, 2015: 4).

- Kat Hizmetleri: Kat hizmetleri departmanı işletmenin tüm alanlarındaki hijyen ve estetiği ön planda tutarak temizlik ve bakım hizmetlerini kapsayan bölümü ifade etmektedir. Kat hizmetleri departmanı işletmeye doğrudan bir gelir getirmese de müşterilerin işletme ile ilgili izlenimlerinde büyük rol oynamaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Kat Hizmetleri El Kitabı, 2015: 4).

- Yiyecek-İçecek Servisi: Konaklama işletmelerinde yer alan banket salonları, restoranlar, barlar, kafeler vb. yerlerde müşterilere sunmak üzere yiyecek ve içecek maddelerinin tedarikini, korunmasını ve saklanmasını sağlayan ve müşterilerin her türlü yiyecek-içecek ihtiyacını karşılayan departmandır (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yiyecek ve İçecek Servisi El Kitabı, 2009: 1).

- Yiyecek Üretimi: Yiyecek üretimi departmanı, yiyecek-içecek servisi departmanından daha geniş bir tanıma sahip olmakla birlikte tarladan sofraya, yiyecek ve içecek maddelerinin tüketime uygun şekilde satın alınması, depolanması, hijyenik koşullarda hazırlanıp yenilebilir şekile getirilmesi ve konuğa ikram edilmesine kadar olan tüm hizmetlerden sorumludur. Bu departman hem konaklama işletmelerinde hem de bağımsız restoran, kafe, bar vb. işletmelerde de mevcuttur (Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yiyecek Üretimi El Kitabı, 2012: 12).

- Mutfakta Gıda Hijyeni: Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yapmış olduğu sağlık ve hijyen denetimleri sonucu işletmelere puanlar verilmekte ve bu puanlar işletmenin sınıflanmasının yükselmesine veya düşmesine sebep olmaktadır. İşletmelerde çalışan personelin hem kişisel hijyenleri hem de çalıştıkları ortam ve yiyecek hijyenlerine çok dikkat etmeleri gerekmektedir (Kültür ve Turizm

Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Mutfakta Gıda Hijyeni Eğitim Videosu, 2015).

2.5. MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİNDE ZORUNLU STAJ

Stajyerler için staj, büyük önem taşımaktadır. Bunun sebebi hem stajlarının okul yönetimi tarafından başarısız bulunma korkusu hem de mezuniyetin bitirme koşullarından biri olmasıdır. Turizm işletmeleri stajyerlerin başarılı bir staj sağlayabilmeleri için sezon sonuna kadar stajlarına devam etmeleri gerektiğini bilmesi ve okul yönetiminin turizm işletmelerini denetimi, üzerinde durulması gereken başka bir önemli konudur. Diğer yandan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na göre on ve daha fazla personel çalıştıran işletmelerde mesleki eğitim yaptırma zorunluluğunun da olması bu kapsamdaki turizm işletmelerinin stajyer çalıştırmasını kolaylaştırmaktadır. İlgili kanun on ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitim yaptırmasına olanak sağlamaktadır (Demir ve Şen Demir, 2014: 22).

Öğrencilerin hem staj sonrası kariyerleri hem de mezuniyet için gereken koşulları yerine getirmesi açısından staj önemli bir rol oynamaktadır. Fakat bu durum farklı bakış açılarının olduğunu göstermektedir. Staj öğrencinin sektörle ilk tanışması ve sektörde devam edip etmek istemeyeceklerini anlayabilecekleri ilk aşamadır. Öğrenciler açısından stajın birçok önemli rolü vardır. Bunlar; sektöre ilişkin sorunları tanımak, işletme içinde iyi bir iletişim kurmak, müşteri tiplerini tanımak ve beklentilerine cevap verebilmektir. Bu sayede, bireylerin özgüveni gelişir ve sektöre hakim olabilirler. Sonuç olarak, bu durum öğrencilerin mezuniyetleri sonrası için iyi bir referans olacaktır (Çetin, 2005: 154).

2.5.1. Mesleki Turizm Eğitiminde Zorunlu Staj ve Stajyerlik

Turizm ve otelcilik liselerinde öğrencilere verilen teorik bilgi gerçek hayatın gelişmeleri ve karmaşası karşısında yetersiz kalmakta ve bu sebepten dolayı, öğrenciler bu sorunlara ilişkin deneyim kazanmak ve etkin bir yönetici olmak için gerçek sorunlara uygulayabilecek yöntemleri geliştirmek zorundadırlar. Bu nedenle, okullar öğrencilerine turistik tesislerde uygulamalı eğitim aldırırlar (Doğan, 1992:

33). Öğrenciler 4 yıl boyunca Ekim-Mart ayları arasında okulda teorik eğitim alırlar. Eğitimlerinin 2. ve 3. yıllarının Nisan-Eylül aylarında ise işletmelerde pratik eğitimi alırlar.

Etkili bir eğitim tekniği olan staj; öğrencilere ileride yapacakları işler hakkında bilgi verirken, sektördeki değişikliklere uyumları açısından yarar sağlamaktadır. Staj; öğrencilere işin yapısını, gereklerini, özelliklerini tanıtmada konusunda önemli rol oynamaktadır (Akoğlan Kozak, 2012: 133). Staj; okulda verilen mesleki eğitimlere ek olarak, belirli dönemlerde bu eğitimlerin ilgili işletmelerde uygulanmasıdır. Lise düzeyindeki stajlarda denetim söz konusudur. Okul yöneticileri işletmeler ile görüşerek öğrencilere staj öncesi tercih formu vermektedirler. Staj yerleri ile ilgili son kararı yine okul yöneticileri vermektedirler. Her işletmeye bir koordinatör öğretmen verilmekte ancak genelde öğretmenler birkaç kez işletmeyi ziyaret ederek işletme yöneticileri ve öğrenciler ile görüşmektedirler. Buradaki denetim okul ile işletmenin sürekli irtibat halinde olmasından ibarettir.

Naylon staj; stajyerlerin staj dönemlerinde herhangi bir işletmede çalışmadan, sadece belgelerini imzalatarak staj dönemlerini tamamlamasıdır. Bu durum etik ve yasal değildir. Öğrenciler kendi işletmelerini kendileri seçerler. Bu yüzden denetim söz konusu değildir. Liselerde uygulanan stajlardan en büyük farkı da budur. Tüm bu sebeplerden dolayı bu eğitim düzeyindeki öğrenciler naylon stajı tercih ederek zorunlu stajlarını tamamlamaktadır.

Stajyer; okulda verilen mesleki eğitimlere ek olarak, belirli dönemlerde bu eğitimleri ilgili işletmelerde uygulamalı olarak gerçekleştiren öğrencilerdir. Stajyerler stajlarında okulda öğrendikleri teorik bilgileri pratiğe dönüştürme imkânına sahip olurlar. Fakat bu durum birçok işletmedeki stajyerler için geçerli değildir. Bunun sebebi ise işletme yöneticilerinin stajyerleri ucuz işgücü olarak görmesi ve değer vermemeleridir.

2.5.2. Mesleki Turizm Eğitiminde Zorunlu Stajın Amacı ve Önemi

Staj, uygulamalı öğrenme yöntemidir. Bu yüzden zorunluluktan öte ciddi anlamda üzerinde durulması gereken ve öğrencilerin aklındaki stajyer idrakını değiştirerek öğrenilen bilgilerin uygulamada hayata geçirmeleri mesleklerini tam

olarak kavramalarını sağlamaktadır. Burada okul yönetici ve idarecilerine iş düştüğü gibi turizm sektörü yöneticilerine de çok büyük iş düşmektedir (İnce, 2013: 1).

Stajın asıl amacı; öğrencinin işletme yönetiminin gözetimi altında iş deneyimi kazanması iken bunun yanında başka amaçları da vardır (Sarı, 2007: 25):

- Öğrencinin sayısal düşünme yeteneğini ve liderlik becerilerini geliştirmeye katkı sağlamak,
- Deneyimli işletme yöneticileri ve okul idarecilerinin işbirliği ile okuldaki bilgileri işletmelerde uygulamaya yardımcı olmak,
- Rotasyon yoluyla işletmenin tüm departmanları hakkında bilgi vermek,
- Mezuniyet sonrası öğrencilere iş bulma konusunda fırsat yaratmak,
- Gözlem yoluyla problemleri tanımlamak ve olası çözümleri yaratma konusunda deneyim sahibi olmak.

Staj, öğrenciler için gerçek anlamda büyük bir önem taşımaktadır. Stajda hem işletme için hem de kendisi için verimli olabilen bir stajyer, bu sektörde eğitimini devam ettirmek isteyecektir. Aynı zamanda işini severek yapacaktır. Stajyerlerin liselerden mezun olduktan sonra sektörden ayrılmalarının en büyük sebebi staj dönemlerinde yaşadıkları sorunlar ve buna bağlı olarak sektörden uzaklaşma istekleridir. Tüm bu sebeplerden dolayı staj, teorik eğitim kadar önem taşımaktadır. Ne sadece teorik ne de sadece pratik eğitimi yeterli değildir. Bunun için her ikisinin de eşit şekilde uygulanması gerekmektedir.

Turizm işletmelerinde staj, mesleğe dönük bir uygulama dönemidir. Bu uygulama dönemi turizm eğitiminin büyük ölçüde önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Stajı öğrencinin sektör ile ilk iletişimi olarak düşündüğümüzde; bunun öğrencilerin yaşadıkları deneyimler neticesinde mezuniyet sonrası sektörden uzaklaşmaları konusunda da önemli bir etken olduğu görülmektedir. Yapılan birçok araştırmada da stajyerlerin bu dönemde olumsuz deneyimler yaşaması onları sektörden uzaklaşma eğilimlerini arttırmıştır (Türkseven, 2012: 91).

Çetinkaya'ya göre staj; okul-sektör işbirliğine dayanmaktadır. Stajın; çalışanlara sektörün gelecekte karşılarına çıkaracağı görevler hakkında bilgi vermek ve işleri öğretmek, onlara sorumluluk duygusunu benimsetmek, işe uyumlarını kolaylaştırmak gibi birçok amacı vardır (aktaran Türkseven, 2012: 96).

2.5.3. Mesleki Turizm Eğitiminde Stajyerlerin Staj ile İlgili Yaşadıkları Sorunlar

Öğrencilerin stajları sırasında karşılaştıkları sorunları şu başlıklar altında sınıflandırmak ve açıklamak mümkündür (Kozak, 2005: 1):

- Ucuz İşgücü Olarak Görülme: Son yıllarda özellikle konaklama işletmelerinde her şey dâhil sistemin yaygınlaşmasıyla birlikte stajyer öğrencilere olan talepte büyük boyutta artış göstermiştir. Öğrenciler işletme yöneticilerinin kendilerine ucuz işi gücü gözüyle baktıklarını düşünürken, işletme yöneticileri de bu durumu destekler nitelikte stajyerleri diğer personellerle aynı şartlarda çalıştırmakta ve yasal hakları ve ücretlerini karşılamamaktadır.

- Rotasyon ve Adaptasyon Dönemi ile İlgili Sorunlar: Stajyerler; daha önce aldığı teorik eğitimi uygulamak, pratiğe dökülebilmek ve deneyim sahibi olmak amacıyla işletmelerde kısa süreli çalışan öğrencilerdir. Gözlemler ve öğrencilerden alınan bilgiler, turizm işletmelerinde öğrencilerin bu beklentilerine uygun olmayan çalışma şartlarının uygulandığını göstermektedir. Stajyer öğrencinin uygulama yapma ve deneyim sahibi olma beklentisi ön plana çıkarıldığında, ilk olarak stajın işletmeye adaptasyon ile başlaması ve bunun içinde oryantasyon eğitimi verilmesi; sonrasında ise çeşitli departmanları kapsayan rotasyonla devam etmesi gerekirken, bunun çok az turizm işletmesinde uygulandığı anlaşılmaktadır.

- Alanları Dışında Çalıştırılma: Öğrenciler kendi bölümlerinde değil, daha çok işletmenin ihtiyacı olan bölümlerde çalıştırılmaktadır. Geçmişten bu yana yapılan araştırmalara bakıldığında; çoğu okulda öğrencilerin bu sorunu devam etmekte ve hala okul yönetimi tarafından gereken özen gösterilmemektedir.

- Her Şey Dâhil Sistemin Getirdiği Sorunlar: Her şey dâhil sistemi ülkemizde turizm pazarlamasının bir aşaması olmasına karşılık, öğrencilerin staj yapma amaçlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun sebebi ise; stajın amacı olan öğrencilere pratik bilgiyi vermek gerekirken, bu sistemde yer alan işletmelerin bu eğitimi sağlamamasıdır.

- Sosyal Haklar ile İlgili Sorunlar: Birinci madde ile bağıntılı olarak, ne yazık ki, öğrenciler stajları sırasında sosyal haklardan yeterince yararlanamamaktadırlar.

1990 yılından bu yana yapılan araştırmaların sonuçları bu konuda çok fazla bir ilerlemenin olmadığını ortaya koymaktadır.

- Beslenme ve Barınma Sorunları, Personel Alanlarının Yetersizliği: Genel olarak pek çok konaklama işletmesinde personel alanlarına gereken ilgi gösterilmemekte, personelin kalacağı yerlerde gereken hijyen koşulları bulunmamaktadır.

- Otelcilik ve Turizm Liseleri Mezunu Öğrencilerinin Yeniden Staj Yapmaları: Son yıllarda üniversiteye giriş sınavlarında uygulamaya konulan, turizmin önlisans programlarına direk geçiş hakkı sağlayan uygulama ile ilgili meslek liseleri çıkışlıların üniversitelerde ilgili bölümlere girmeleri daha da kolaylaştı. Bu kapsamda lisans programını kazanamayan ve baraj puanını geçerek direk geçiş hakkı sağlanan Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi çıkışlı öğrencilerin de üniversitelerin bünyesindeki turizm ve otelcilik programlarına daha çok sayıda kayıt yaptırdıkları anlaşılmaktadır. Lise eğitimleri sırasında yaptıkları stajlar ile sektörel bilgi ve uygulama birikimlerini yeterli düzeyde elde eden öğrencilerin akademik programlarda tekrar staj yapmaya zorlanmaları, ortaya haksız bazı durumlar çıkarabilmektedir. Böyle bir durumda hem lisede hem de önlisans staj yapan öğrenciler ile sadece önlisans staj yapan öğrenciler eşit konumda olmaktadır.

Tüm bu sorunlar stajyerleri meslekten soğutmakta ve kariyer planlamasında kendi mesleklerini yapmamalarına ve başka sektörlere geçmelerine sebep olmaktadır. Oysa ki, stajyerlere gereken önemin verilmesi onların hem mesleklerini benimsemelerini hem de daha verimli çalışmalarını sağlamaktadır.

Bu sorunlar ile ilgili okul idarecileri de çözüm üretmemekte, bu durum da stajyerlerin motivasyonunu etkilemektedir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen stajyerlerin büyük bir kısmı bunlara itiraz etmemektedir. Bunun sebebi ise stajlarını yakmak istememeleridir.

2.5.4. Turizmde Toplumsal Cinsiyet ve Zorunlu Stajlarla İlişkisi

Marshall'a göre; toplumsal cinsiyet kavramı ilk kez 1950 yıllarının ortalarında ortaya çıkmıştır. Bu kavram psikoloji alanında kişilik patolojilerinin tedavisi için

kullanılmıştır. Bunun sonucu olarak toplumsal cinsiyet 'kimlik' olarak kavramlaştırılmıştır. Bununla birlikte, toplumsal cinsiyet kimliği oluşmuş ve bu da bir bireyin kadın veya erkek olduğuna dair öz algısı olarak tanımlanmıştır (aktaran Sayer, 2011: 9).

Toplumsal cinsiyet eşitliğini niceliksel ve niteliksel olarak ele almak mümkündür. Niceliksel anlamı; kadınların eşit temsile sahip olmaları ve toplumun her kesiminde dengenin sağlanmasıdır. Niteliksel anlamı ise; kalkınma önceliklerini oluşturma aşamasında kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve sonuçlardan her iki tarafın da eşit bir şekilde yararlanmasıdır. Bunun yanında planlama, karar alma ve uygulama aşamalarında kadınlar ile erkeklere farklı sorumluluk ve görevler verildiğinde, bunun sonucu olarak oluşan farklı algı, çıkar ve ihtiyaçlarına eşit değer verilmesini de ifade eder (United Nations, 2009: 1).

Turizm sektöründe işgücü piyasası bakımından iki farklı cinsiyet ayrımı çeşidi vardır. Bunlardan biri dikey cinsiyet ayrımıdır. Dikey cinsiyet ayrımı işletmede yükselme şansı olarak açıklanmaktadır. Kadınlar daha çok, düşük seviyedeki pozisyonlarda çalışmakta ve kariyer geliştirme fırsatı bulamamakta; erkekler ise, yönetici pozisyonu gibi daha yüksek makamlarda yer almakta ve egemen durumda olmaktadır. Bir diğer cinsiyet ayrımı çeşidi ise, yatay cinsiyet ayrımıdır. Burada iş türleri açısından bir ayrımcılık söz konusudur. Kadınlar; garson, temizlikçi, oda hizmetçisi olarak görev alırken; erkekler garson, barmen, sürücü olarak görev alırlar (Hemmati, 2000: 18).

Turizm sektöründe görülen sorunlardan biri de sözlü ve fiziksel tacizdir. Çoğu kadın, hatta bazen erkekler de tacize uğrayabilmekte ve bu durum bireyleri olumsuz yönde etkileyerek motivasyonlarını düşürmektedir. Bu tacizlerin büyük bir kısmı müşteriler ile yüz yüze olan görevlerde olurken, bir başka boyutu da üst mevkilerden gelen tacizlerdir. Müşteri tarafından yapılan tacizler pek dikkate alınmamaktadır. Fakat üst mevkilerden gelen tacizler, personelin çalışma düzenini bozmakta, bununla beraber personel işten atılma veya iftira korkusu yaşadığından sessiz kalmayı tercih etmektedir (Türker, 1997: 74).

Hugo'ya göre; çalışma hayatının cinsiyet ayrımcılığı, kadın ve erkeğin nerede çalışacağı konusunda etki sahibidir. Erkekler ihtiyaç duydukları ve istedikleri turizm alanında çalışmakta bunun sonucu olarak da evlerinden dahi uzak yerlere

gitmektedirler. Sonuç olarak, erkekler resmi ve özel turizm işletmelerinde büyük bir iş alanına sahiptirler. Kadınlar ise; bu duruma evlenene kadar sahiptirler. Kadınlar, eş ve annelik görevlerini yerine getirebilmek için ailelerine daha yakın olmak isterler. Bu durum bize kadınların belirli dönemlerden sonra iş yaşamını aile yaşamına tercih ettiklerini göstermektedir (aktaran Long ve Kindon, 1997: 106).

Kadınlar fiziki özelliklerinden dolayı aşırı iş yüküne dayanmamaktadır. Turizm sektörü ağırlıklı olarak insan emeğine dayandığı için bu durum kadınlar için ayrı bir sorun olmaktadır. Sürekli hizmet veren otel işletmelerinin karmaşık çalışma saatleri ve her an işe çağırılma durumu da evli olan kadınlar için sorun teşkil etmekte ve bunun sonucu olarak da kadınların sektörden ayrılmalarına neden olmaktadır (Demirkol vd., 2004: 77).

Turizm kadınları düşük ücretlerle çalıştırıp fazla işgücü yükleyen bir hizmet sektörüdür. Kadınlar turizmde genç yaşta, alt pozisyonlarda ve zor şartlarda çalışırlar. Turizm sektörü şık ve bakımlı, konuşma becerisi yüksek ve estetik değerlere sahip kadınları tercih etmektedir. Kadınlar turizm sektöründeki bazı işleri iş yapısı itibarıyla kabul etmektedir. Örneğin; kat hizmetleri işleri ev işlerine benzemektedir. Fransa'daki bir çalışmaya göre; turizm enformasyon bürolarında çalışanların %85'i, seyahat acentalarında çalışanların %70'i, otel, kafe ve restoranlarda çalışanların %66'sı kadındır (Öter, 2009: 650).

Elmas'a göre; Kapadokya'da yapılan araştırma sonucu kadınların otel ve restoranlarda daha çok ev işlerinin uzantısı olan mutfak ve kat hizmetleri bölümünde çalıştıkları görülmektedir. Böylece işverenler eğitim maliyetlerini azaltmaktadırlar. Yapılan araştırmada dikkat çekilmesi gereken bir diğer konu ise kadınların çoğunluğunun bu departmanlarda görev almasına rağmen sadece bir kadının yönetici konumunda bulunmasıdır (Çelik Uğuz ve Topbaş, 2014: 500).

3. LİSE DÜZEYİNDE MESLEKİ TURİZM EĞİTİMİNDE UYGULANAN ZORUNLU STAJLARDA STAJYERLERİN KARŞILAŞTIKLARI CİNSİYET BAĞLAMLI SORUNLARA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de mesleki turizm eğimi kapsamında yapılan stajlarda yaşanan sorunları ve stajyerlerin seçilmiş konulardaki memnuniyet düzeylerini belirlemektir.

Yan Amaçlar:

- Stajyerlerin çalıştıkları işletmeler hakkında bilgi toplamak.
- Stajyerlerin okudukları okullar hakkında bilgi toplamak.
- Stajyerlerin stajlarından duydukları memnuniyet düzeyleri ve yaşadıkları sorunları tespit etmek ve cinsiyetin memnuniyet düzeyleri ve sorunlarla ilişkisini sorgulamak.

Temel Araştırma Sorusu: *Turizm meslek lisesi öğrencilerinin stajları ile ilgili memnuniyet durumları ve yaşadıkları sorunlar nelerdir ve cinsiyet bakımından nasıl farklılaşmaktadır?*

3.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI, SINIRLILIKLARI VE ÖRNEKLEMİ

Araştırma; mesleki turizm eğitimi alan 2., 3. ve 4. sınıf lise öğrencilerine uygulanmıştır. Stajyerlerin naylon staj yapma olasılığının olmadığı lise stajları gerçekçi veriler toplamaya uygundur. Bu araştırma İzmir bölgesindeki iki Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi ile sınırlıdır. Araştırma 22.11.2013 tarihinde Özdere Tahir Çamur Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’nde ve 07.11.2013 tarihinde Alsancak Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’nde yapılmıştır. Araştırmaya toplam 242 öğrenci katılmıştır. 2013-2014

eğitim-öğretim yılı Türkiye geneli Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri öğrenci sayıları ise, 36.259 olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kayda girmiştir. Araştırmanın İzmir bölgesinde yapılmasının sebebi; zamandan tasarruf etmek ve maliyeti düşürmektir.

Örnekleme sayısı ve evren: Olasılığa dayalı örnekleme tekniği olarak alan örneklemesinden yararlanılmıştır. Alan örneklemesi; istatistikte, olasılık örneği olarak da adlandırılan alanı seçimi, inceleme altındaki toplam coğrafi alanı küçük alanlar halinde bölünmesi ile oluşur ve daha sonra çalışmada kullanılacak olan alanlar veya katılımcılar rasgele seğim tarafından seğilir (Fakılı, 2013: 1).

Milli Eğitim Bakanlığı verilerinde cinsiyet kavramı erkek-kız olarak yer aldığından dolayı metin içinde kadın-erkek yerine erkek-kız ifadeleri kullanılmıştır.

3.3. ARAşTIRMANIN YARARI VE ÖNEMİ

Kadınlara karşı yapılan haksızlar ve kadınların erkekler ile eşit ücret alamaması kadının toplumdaki yerini bize göstermektedir. Bunun yanında turizm eğitimi alanında yapılan çalışmalarda meslek liseleri yeterince incelenmemekte, daha çok önlisans ve lisans programlarıyla ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Yapılan araştırma bu açığı kapatacaktır. Meslek lisesi sorunlarına bakıldığında; okul isimleri değişmekte ve eğitimin kalitesi ile ilgili tartışmalar devam etmektedir. İşletme yöneticileri ise; turizm sektöründe nitelikli eleman olmadığından şikâyet etmektedir. Fakat asıl sorun, nitelikli eleman yetiştirilecek düzeyde eğitim verilmemesidir.

3.4. ARAşTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma için; İzmir İl Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izin yazılı olarak alınmış, EK 1'de gösterilmiştir. Veri toplama tekniği olarak anket yapılmıştır.

Araştırmada nicel yaklaşım benimsenmiştir. Ayrıca araştırma sektördeki problemleri çözmeyi amaçladığı için uygulamalı araştırma kapsamına girmektedir. Toplanan verilerin kaynağı bakımından da birincil araştırma grubuna girmektedir. Walliman'a göre; birincil araştırmada amaç, çalışma için gereken özgün bilgileri araştırmacının kendi toplamasıdır. Araştırma birincil verilerin analizine dayanmaktadır. Bu araştırma; aynı zamanda tanımlayıcı araştırma grubuna

girmektedir. Tanımlayıcı araştırmada amaç ise; hakkında bilgi toplanmak istenen bir birey, grup veya olgunun mevcut durumunun ifade edilmesidir. (Altunışık vd., 2012: 71, 79).

3.5. VARSAYIMLAR

- Turizm liselerinde staj yapan öğrencilerin naylon staj yapma imkânları yoktur.
- Ankete katılan tüm öğrencilerin sorulara içtenlik ve açıklıkla cevap verdiği varsayılmıştır.

3.6. VERİ ANALİZİ SÜRECİ

Elde edilen veriler SPSS 20.00 programında ki kare ile analiz edilmiştir. Araştırma hipotezlere uygun olarak gerekli yüzde, frekans dağılımları ve ilişki analizleri yapılmıştır.

Hipotez 1:

- H_0 : Lise düzeyinde verilen mesleki turizm eğitiminde cinsiyete bağlı staj sorunları yoktur.
- H_1 : Lise düzeyinde verilen mesleki turizm eğitiminde cinsiyete bağlı staj sorunları vardır.

Hipotez 2:

- H_0 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde yaşanan staj sorunlarında, kızlar fiziksel işgücüne bağlı problemler yaşamamaktadır.
- H_1 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde yaşanan staj sorunlarında, kızlar fiziksel işgücüne bağlı problemler yaşamaktadır.

Hipotez 3:

- H_0 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitimi sürecinde stajyerler sözlü ve fiziksel tacizlere maruz kalmamaktadırlar.
- H_1 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitimi sürecinde stajyerler sözlü ve fiziksel tacizlere maruz kalmaktadırlar.

Hipotez 4:

- H_0 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde seçilen bölümlerde staj yapılmamaktadır.
- H_1 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde seçilen bölümlerde staj yapılmaktadır.

Hipotez 5:

- H_0 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde staj yapılan tesisin türü ile staj sorunları arasında anlamlı ilişkiler yoktur.
- H_1 : Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde staj yapılan tesisin türü ile staj sorunları arasında anlamlı ilişkiler vardır.

Veri Toplama Süreci:

- Anket sorularının oluşturulması (ölçek geliştirme): Anket soruları oluşturulurken literatürden yararlanılmıştır. Ayrıca uzman görüşü ve akademisyen desteği alınmıştır. Bu amaçla; Ilgaz, 2011 ve Emir vd., 2008, Benli ve Karaosmanoğlu, 2005 kaynaklarından yararlanılmıştır.
- Pilot test uygulaması: Araştırma yapılmadan önce 17.05.2013 tarihinde 11 öğrenci ile pilot çalışma yapılmıştır. Eksiklikler düzeltildikten sonra normal uygulamaya geçilmiştir. Anket çalışmasındaki soruların güvenilirliği için Cronbach's Alpha kullanılmıştır. Bu sonuç 0,871 çıkmıştır. Alpha değeri 0 ile 1 arasındaki değerleri kapsamaktadır. Bu değer güvenliği olduğunun söyleyebilmek için en az 0,7 olması gerekmektedir. Bu değer uygulamış olduğumuz anket çalışması için güvenilir düzeyde çıkmıştır (Altunışık vd., 2012: 126).

3.7. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde cinsiyet bağımlı olarak bazı sorularda istatistiki olarak önemlilikler ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte toplam sonuçlar üzerinde değerlendirme yapıldığında da öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ile ilgili veriler elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında bulunan verilerin frekans dağılımları yapılarak aşağıdaki 32 tablo içerisinde gösterilmiştir. Bu tabloların bir kısmı öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili iken, diğer kısımları da öğrencilere yöneltilen işletme ve okul yönetiminin tutumları, işletmenin stajyerlere sağladığı olanaklar konusunda memnuniyet düzeylerini ölçmektedir.

Tablo 5: Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Öğrencilerin Okudukları Okullar	Alsancak: %59,1 – Özdere: %40,9
Öğrencilerin Yaşları	14: %0,4 – 15: %1,7 – 16: %22,7 – 17: %54,5 – 18: %19,4 – 19: %0,4 – 20: %0,8
Öğrencilerin Cinsiyetleri	Erkek: 63,6 – Kız: %36,4
Öğrencilerin Okul Tercihlerindeki İstekleri	Hayır: %17,4 – Evet: 82,6
Öğrencilerin Staj Sayıları	Bir staj: %45,5 – İki Staj: %54,5
Öğrencilerin Bölümleri	Mutfak: %50 – Servis: %16,1 – Önbüro: %22,3 – Acenta: %11,6
Mezun Olunan Okul	Devlet okulu: %99,6 – Özel okul: %0,4
Öğrencilerin Ailelerinin Gelirleri	0-2000 TL: %78,10 – 2001-4000 TL: %15,29 – 4001-6000 TL: %3,31 – 6001-8000 TL: %2,48 – 8001-10000 TL: %0,41 – 10001-12000 TL: %0,41
Öğrencilerin Çalışma Deneyimleri Vardır/Yoktur.	Hayır: %66,9 – Evet: %33,1
Öğrencilerin Bölüm Dışı Stajları	Hayır: %22,7 – Evet, bir stajda: %53,7 – Evet, her iki stajda: %23,6
İşletmelerin Pansiyon Türleri	Her şey dâhil: %48,3 – Tam pansiyon: %7,9 – Yarım pansiyon: %8,3 – Oda-kahvaltı: %6,6 – Diğer/Acenta: %28,9
Otel/Acenta Türleri	Bağımsız (tek şubeli): %56,2 – Zincir (çok şubeli): %44,8
İşletmelerin Yıldız Sayıları	Yıldızsız: %50,4 – Tek yıldızlı: %0,8 – Üç yıldızlı: %3,7 – Dört yıldızlı: %8,3 – Beş yıldızlı: %36,8
Staj Bölgesi	Şehir merkezi: %51,2 – Şehir dışı (sahil vb.): %48,8
Staj Yerleri	Özdere: %19,4 – İzmir: %40,9 – Kuşadası: %9,5 – Çeşme: %12 – Antalya: %6,6 – Selçuk: %6,6 – Fethiye: %5

Araştırmaya Özdere Tahir Çamur Anadolu Otelcilik ve Turizm Anadolu Meslek Lisesi’nden 99, Alsancak Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’nden 143 öğrenci olmak üzere toplamda 242 öğrenci katılmıştır.

Araştırmaya 14 yaşında 1 öğrenci, 15 yaşında 4 öğrenci, 16 yaşında 55 öğrenci, 17 yaşında 132 öğrenci, 18 yaşında 47 öğrenci, 19 yaşında 1 öğrenci ve 20 yaşında 2 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 154’ü erkek, 88’i kızdır.

Öğrencilerin 200’ü okullarını kendileri isteyerek seçerken, 42’si kendi istekleri dışında tercih etmek zorunda kalmıştır.

Öğrencilerin 110’u bir staj, 132’si iki staj yapmıştır.

Öğrencilerin 121'i mutfak, 39'u servis, 54'ü önbüro ve 28'i acenta bölümünde okumaktadır.

Öğrencilerin 1'i en son özel okuldan mezun iken, 241'i devlet okulundan mezundur.

Öğrencilerin ailelerinin 189'u 0-2000 TL arası, 37'si 2001-4000 TL arası, 8'i 4001-6000 TL arası, 6'sı 6001-8000 TL arası, 1'i 8001-10000 TL arası, 1'i 10001-12000 TL arası gelire sahiptirler.

Öğrencilerin 80'i stajlarından önce turizm sektöründe çalışmış, 162'si ise çalışmamıştır.

Öğrencilerin 130'u sadece bir stajında kendi bölümünde çalışmış iken 57'si her iki stajında da kendi bölümünde çalışmıştır. 55'i ise her iki stajında da kendi bölümünde çalışmamıştır.

Son stajlarında öğrencilerin 117'si her şey dâhil sistemde, 19'u tam pansiyon sistemde, 20'si yarım pansiyon sistemde, 16'sı oda-kahvaltı sistemde, 70'i ise bunların haricinde bir pansiyon türünde veya acentalarda çalışmıştır.

Son stajlarında öğrencilerin 136'sı bağımsız otellerde/acentalarda, 106'sı ise zincir otellerde/acentalarda çalışmıştır.

Son stajlarında öğrencilerin 122'si acentalarda veya yıldızsız otellerde, 2'si tek yıldızlı otellerde, 9'u üç yıldızlı otellerde, 20'si dört yıldızlı otellerde ve 89'u beş yıldızlı otellerde çalışmıştır.

Öğrencilerin 124'ü şehir merkezinde, 118'i ise şehir dışı bölgelerde son stajlarını yapmıştır.

Son stajlarında öğrencilerin 47'si Özdere'de, 99'u İzmir'de, 23'ü Kuşadası'nda, 29'u Çeşme'de, 16'sı Antalya'da, 16'sı Selçuk'ta ve 12'si Fethiye'de çalışmıştır.

Tablo 6: Okul Tercihinin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Bu okulu isteyerek mi seçtiniz?	Hayır	Sayı	27	15	42
		Beklenen sayı	26,7	15,3	42,0
		% Okul tercihi	64,3%	35,7%	100,0%
		% Cinsiyet	17,5%	17,0%	17,4%
		% Toplam	11,2%	6,2%	17,4%
	Evet	Sayı	127	73	200
		Beklenen sayı	127,3	72,7	200,0
		% Okul tercihi	63,5%	36,5%	100,0%
		% Cinsiyet	82,5%	83,0%	82,6%
		% Toplam	52,5%	30,2%	82,6%
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Okul tercihi	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$x^2= 0.09$; $sd=1$; $p=0.923>0.05$

Okul tercihlerini isteyerek yapıp yapmadıkları sorgulandığında öğrencilerin %17,4'ü hayır, %82,6'sı da evet cevabını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 7: Mezun Olunan Okul Türünün Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son mezun olduğunuz okulun türü	Devlet Okulu	Sayı	154	87	241
		Beklenen sayı	153,4	87,6	241,0
		% Okul türü	63,9%	36,1%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	98,9%	99,6%
		% Toplam	63,6%	36,0%	99,6%
	Özel Okul	Sayı	0	1	1
		Beklenen sayı	,6	,4	1,0
		% Okul türü	0,0%	100,0%	100,0%
		% Cinsiyet	0,0%	1,1%	0,4%
		% Toplam	0,0%	0,4%	0,4%
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Okul türü	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$x^2=1.752$; $sd=1$; $p=0.185>0.05$

Öğrencilere en son mezun oldukları okulun türü sorulduğunda %99,6'sı devlet okulu, %0,4'ü özel okul cevabını vermiştir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 8: Staj Yapılan Yerin Cinsiyet ile İlişkisi

		En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir? * Cinsiyet			
		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir?	Özdere	Sayı	35	12	47
		Beklenen sayı	29,9	17,1	47,0
		% Staj yeri	74,5%	25,5%	100,0%
		% Cinsiyet	22,7%	13,6%	19,4%
		% Toplam	14,5%	5,0%	19,4%
	İzmir	Sayı	47	52	99
		Beklenen sayı	63,0	36,0	99,0
		% Staj yeri	47,5%	52,5%	100,0%
		% Cinsiyet	30,5%	59,1%	40,9%
		% Toplam	19,4%	21,5%	40,9%
	Kuşadası	Sayı	16	7	23
		Beklenen sayı	14,6	8,4	23,0
		% Staj yeri	69,6%	30,4%	100,0%
		% Cinsiyet	10,4%	8,0%	9,5%
		% Toplam	6,6%	2,9%	9,5%
	Çeşme	Sayı	21	8	29
		Beklenen sayı	18,5	10,5	29,0
		% Staj yeri	72,4%	27,6%	100,0%
		% Cinsiyet	13,6%	9,1%	12,0%
		% Toplam	8,7%	3,3%	12,0%
	Antalya	Sayı	12	4	16
		Beklenen sayı	10,2	5,8	16,0
		% Staj yeri	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	7,8%	4,5%	6,6%
		% Toplam	5,0%	1,7%	6,6%
	Selçuk	Sayı	12	4	16
		Beklenen sayı	10,2	5,8	16,0
		% Staj yeri	75,0%	25,0%	100,0%
% Cinsiyet		7,8%	4,5%	6,6%	
% Toplam		5,0%	1,7%	6,6%	
Fethiye	Sayı	11	1	12	
	Beklenen sayı	7,6	4,4	12,0	
	% Staj yeri	91,7%	8,3%	100,0%	
	% Cinsiyet	7,1%	1,1%	5,0%	
	% Toplam	4,5%	0,4%	5,0%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Staj yeri	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=20.733^{**}$; sd=6; $^{**}p=0.002<0.01$

Anket yapılan toplam 242 öğrencinin %19,4'ü Özdere'de, %40,9'u İzmir'de, %9,5'i Kuşadası'nda, %12'si Çeşme'de, %6,6'sı Antalya'da, %6,6'sı Selçuk'ta, %5'i Fethiye'de staj yapmışlardır. Özdere'de staj yapanların %14,5'i erkek %5'i kız; İzmir'de staj yapanların %19,4'ü erkek, %21,5'i kız; Kuşadası'nda staj yapanların %6,6'sı erkek, %2,9'u kız; Çeşme'de staj yapanların %8,7'si erkek, %3,3'ü kız; Antalya'da staj yapanların %5'i erkek, %1,7'si kız; Selçuk'ta staj yapanların %5'i erkek, %1,7'si kız; Fethiye'de staj yapanların ise %4,5'i erkek, %0,4'ü kızdır. Öğrencilerin staj yerleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Kızların %50'sinden fazlasının İzmir'i tercih etmelerinin en büyük sebeplerinden biri aileleridir. Kızların aileleriyle birlikte İzmir'de ikamet ettiğini varsaydığımızda, ailelerin çocuklarının evden uzakta kalmasını istememeleri ve buna izin vermemeleri, bunun açıklaması olarak da çocuklarının kötü alışkanlıklara (alkol, sigara, madde bağımlılığı gibi) yönelmelerinden çekinmeleridir.

Tablo 9: Staj Yapılan Bölgenin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son staj yaptığımız işletme nerededir?	Şehir merkezi	Sayı	60	64	124
		Beklenen sayı	78,9	45,1	124,0
		% Staj bölgesi	48,4%	51,6%	100,0%
		% Cinsiyet	39,0%	72,7%	51,2%
		% Toplam	24,8%	26,4%	51,2%
	Şehir dışı (sahil vb.)	Sayı	94	24	118
		Beklenen sayı	75,1	42,9	118,0
		% Staj bölgesi	79,7%	20,3%	100,0%
		% Cinsiyet	61,0%	27,3%	48,8%
		% Toplam	38,8%	9,9%	48,8%
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Staj bölgesi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=25.555^{**}$; $sd=1$; $**p=0<0.01$					

Anket yapılan toplam 242 öğrencinin %51,2'si şehir merkezinde staj yapmış olup bunların %24,8'i erkek, %26,4'ü de kızdır. Öğrencilerin %48,8'i ise şehir dışında staj yapmış olup bunların da %38,8'i erkek, %9,9'u de kızdır. Öğrencilerin

okudukları staj yaptıkları bölge ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Bunun sebebi ise; şehir merkezindeki işletmeler sahil kısmındaki işletmelere göre daha sakin ve daha az yorucudur.

Tablo 10: Staj Yapılan Pansiyon Türünün Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son staj yaptığınız otelin pansiyon türü (otelde çalışanlar için)	Her şey dâhil	Sayı	89	28	117
		Beklenen sayı	74,5	42,5	117,0
		% Pansiyon türü	76,1%	23,9%	100,0%
		% Cinsiyet	57,8%	31,8%	48,3%
		% Toplam	36,8%	11,6%	48,3%
	Tam pansiyon	Sayı	10	9	19
		Beklenen sayı	12,1	6,9	19,0
		% Pansiyon türü	52,6%	47,4%	100,0%
		% Cinsiyet	6,5%	10,2%	7,9%
		% Toplam	4,1%	3,7%	7,9%
	Yarım pansiyon	Sayı	15	5	20
		Beklenen sayı	12,7	7,3	20,0
		% Pansiyon türü	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	5,7%	8,3%
		% Toplam	6,2%	2,1%	8,3%
	Oda-kahvaltı	Sayı	8	8	16
		Beklenen sayı	10,2	5,8	16,0
		% Pansiyon türü	50,0%	50,0%	100,0%
		% Cinsiyet	5,2%	9,1%	6,6%
		% Toplam	3,3%	3,3%	6,6%
Diğer	Sayı	32	38	70	
	Beklenen sayı	44,5	25,5	70,0	
	% Pansiyon türü	45,7%	54,3%	100,0%	
	% Cinsiyet	20,8%	43,2%	28,9%	
	% Toplam	13,2%	15,7%	28,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Pansiyon türü	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=20.927^{**}$; sd=4; $^{**}p<0.01$

Anket yapılan toplam 242 öğrencinin %48,3'ü her şey dâhil, %7,9'u tam pansiyon, %8,3'ü yarım pansiyon, %6,6'sı oda-kahvaltı ve %28,9'u diğer sistemde hizmet veren otellerde veya acentalarda çalışmışlardır. Her şey dâhil sistemde hizmet veren otellerde çalışanların %36,8'i erkek, %11,6'sı kız; tam pansiyon

sistemde hizmet veren otellerde çalışanların %4,1'i erkek, %3,7'si kız; yarım pansiyon sistemde hizmet veren otellerde çalışanların %6,2'si erkek, %2,1'i kız; oda-kahvaltı sistemde hizmet veren otellerde çalışanların %3,3'ü erkek, %3,3'ü kız; diğer sistemde hizmet veren otellerde veya acentalarda çalışanların %13,2'si erkek ve %15,7'si bayandır. Öğrencilerin çalıştıkları otellerin pansiyon türleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Erkeklerin %50'sinden fazlasının her şey dâhil sistemde çalışan otelleri tercih etme sebepleri müşteri ile diyalogdan kaçınmak, sadece stajlarının bir an önce bitmesini istemelerinden dolayı işin kolayına gitmek istemektir.

Tablo 11: Staj Yapılan Otel Türünün Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son staj yaptığımız otelin türü(otelde çalışanlar için)	Bağımsız (tek şubeli)	Sayı	76	60	136
		Beklenen sayı	86,5	49,5	136,0
		% Otel türü	55,9%	44,1%	100,0%
		% Cinsiyet	49,4%	68,2%	56,2%
		% Toplam	31,4%	24,8%	56,2%
	Zincir otel (çok şubeli)	Sayı	78	28	106
		Beklenen sayı	67,5	38,5	106,0
		% Otel türü	73,6%	26,4%	100,0%
		% Cinsiyet	50,6%	31,8%	43,8%
		% Toplam	32,2%	11,6%	43,8%
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Otel türü	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=8.067^{**}$; sd=1; $^{**}p<0.01$

Anket yapılan toplam 242 öğrencinin %56,2'si bağımsız otellerde/acentalarda çalışıp bunların %31,4'ü erkek, %24,8'i kızdır. Geri kalan %43,8'i zincir otellerde/acentalarda çalışmış olup bunların da %32,2'si erkek, %11,6'sı kızdır. Öğrencilerin staj yaptıkları otel türleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Kızların %50'sinden fazlasının tek şubeli otelleri tercih etmelerinin sebebi küçük otellerin az işgücü harcama potansiyeline sahip olmaları ve kariyer hedeflerinin yüksek olmamasıdır.

Tablo 12: Staj Yapılan Otelin Yıldız Sayısının Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
En son staj yaptığınız otelin yıldız sayısı (otelde çalışanlar için)	Yıldızsız	Sayı	72	50	122
		Beklenen sayı	77,6	44,4	122,0
		% Yıldız sayısı	59,0%	41,0%	100,0%
		% Cinsiyet	46,8%	56,8%	50,4%
		% Toplam	29,8%	20,7%	50,4%
	Tek yıldızlı	Sayı	1	1	2
		Beklenen sayı	1,3	,7	2,0
		% Yıldız sayısı	50,0%	50,0%	100,0%
		% Cinsiyet	0,6%	1,1%	0,8%
	Üç yıldızlı	Sayı	6	3	9
		Beklenen sayı	5,7	3,3	9,0
		% Yıldız sayısı	66,7%	33,3%	100,0%
		% Cinsiyet	3,9%	3,4%	3,7%
	Dört yıldızlı	Sayı	13	7	20
		Beklenen sayı	12,7	7,3	20,0
		% Yıldız sayısı	65,0%	35,0%	100,0%
		% Cinsiyet	8,4%	8,0%	8,3%
	Beş yıldızlı	Sayı	62	27	89
		Beklenen sayı	56,6	32,4	89,0
		% Yıldız sayısı	69,7%	30,3%	100,0%
% Cinsiyet		40,3%	30,7%	36,8%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Yıldız sayısı	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$$x^2=2.735; sd=4; p>0.05$$

Anket yapılan toplam 242 öğrencinin %50,4'ü yıldızsız otellerde/acentalarda (%29,8'i erkek-%20,7'si kız), %0,8'i tek yıldızlı otellerde (%0,4'ü erkek-%0,4'ü kız), %3,7'si üç yıldızlı otellerde (%2,5'i erkek-%1,2'si kız), %8,3'ü dört yıldızlı otellerde (%5,4'ü erkek-%2,9'u kız), %36,8'i beş yıldızlı otellerde (%25,6'sı erkek-%11,2'si kız) çalışmışlardır. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 13: Staj Yapılan Bölümün Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Okuduğunuz bölümde mi staj yaptınız?	Hayır	Sayı	34	21	55
		Beklenen sayı	35,0	20,0	55,0
		% Staj tercihi	61,8%	38,2%	100,0%
		% Cinsiyet	22,1%	23,9%	22,7%
		% Toplam	14,0%	8,7%	22,7%
	Evet, bir stajımda	Sayı	87	43	130
		Beklenen sayı	82,7	47,3	130,0
		% Staj tercihi	66,9%	33,1%	100,0%
		% Cinsiyet	56,5%	48,9%	53,7%
		% Toplam	36,0%	17,8%	53,7%
	Evet, her iki stajımda	Sayı	33	24	57
		Beklenen sayı	36,3	20,7	57,0
% Staj tercihi		57,9%	42,1%	100,0%	
% Cinsiyet		21,4%	27,3%	23,6%	
% Toplam		13,6%	9,9%	23,6%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Staj tercihi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=1.497$; $sd=2$; $p>0.05$

Ankete katılan öğrencilere okudukları bölümde staj yapıp yapmadıkları sorulduğunda %22,7'si hayır (%14'ü erkek-%8,7'si kız), %53,7'si evet, bir stajımda (%36'sı erkek-%17,8'i kız), %23,6'sı evet, her iki stajımda (%13,6'sı erkek-%9,9'u kız) yanıtlarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 14: Eğitim Alınan Okulun Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Okul	Alsancak	Sayı	81	62	143
		Beklenen sayı	91,0	52,0	143,0
		% Okul	56,6%	43,4%	100,0%
		% Cinsiyet	52,6%	70,5%	59,1%
		% Toplam	33,5%	25,6%	59,1%
	Özdere	Sayı	73	26	99
		Beklenen sayı	63,0	36,0	99,0
		% Okul	73,7%	26,3%	100,0%
		% Cinsiyet	47,4%	29,5%	40,9%
		% Toplam	30,2%	10,7%	40,9%
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Okul	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=7.387^{**}$; $sd=1$; $^{**}p<0.01$

Ankete katılan öğrencilerin %59,1'i Alsancak'ta okumakta olup bunların %33,5'i erkek, %25,6'sı kızdır. Öğrencilerin %40,9'u Özdere'de okumakta olup bunların da %30,2'si erkek, %10,7'si de kızdır. Öğrencilerin okudukları okul ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Kızların çoğunluğunun Alsancak'taki liseyi tercih etmelerinin en önemli sebebi yine aileleridir. Bunun sebebi Özdere'deki lisenin şehir merkezine uzak olması, yine ailelerin çocuklarını yalnız göndermek istememeleri ve kızlar için konaklama olanağının bulunmamasıdır.

Tablo 15: Okulda Okunan Bölümün Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Okulda okuduğunuz bölümünüz	Mutfak	Sayı	86	35	121
		Beklenen sayı	77,0	44,0	121,0
		% Bölüm	71,1%	28,9%	100,0%
		% Cinsiyet	55,8%	39,8%	50,0%
		% Toplam	35,5%	14,5%	50,0%
	Servis	Sayı	27	12	39
		Beklenen sayı	24,8	14,2	39,0
		% Bölüm	69,2%	30,8%	100,0%
		% Cinsiyet	17,5%	13,6%	16,1%
		% Toplam	11,2%	5,0%	16,1%
	Ön Büro	Sayı	30	24	54
		Beklenen sayı	34,4	19,6	54,0
		% Bölüm	55,6%	44,4%	100,0%
		% Cinsiyet	19,5%	27,3%	22,3%
		% Toplam	12,4%	9,9%	22,3%
	Acenta	Sayı	11	17	28
		Beklenen sayı	17,8	10,2	28,0
		% Bölüm	39,3%	60,7%	100,0%
		% Cinsiyet	7,1%	19,3%	11,6%
		% Toplam	4,5%	7,0%	11,6%
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Bölüm	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2= 12.119^{**}$; $sd=3$; $^{**}p<0.01$

Ankete katılan toplam 242 öğrencinin %50'si mutfak bölümünde okumakta olup bunların %35,5'i erkek, %14,5'i kızdır. Öğrencilerin %16,1'i servis okumakta olup bunların da %11,2'si erkek, %5'i kızdır. %22,3'lük kısım ise ön büro okumakta olup bunların %12,4'ü erkek, %9,9'u kızdır. Acenta bölümünü okumakta olanlar ise

%11,6 oranında olup bunların da %4,5'i erkek, %7'si kızdır. Öğrencilerin okudukları bölüm ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (p<0.01). Erkeklerin çoğunluğunun mutfak bölümü tercih etmelerinin sebebi aşçılığın terfi etme ve gelir seviyesinin yüksek olmasıdır.

Tablo 16: Stajdan Önce Turizm Sektöründe Çalışma Deneyiminin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyiminiz var mı?	Hayır	Sayı	93	69	162
		Beklenen sayı	103,1	58,9	162,0
		% Çalışma deneyimi	57,4%	42,6%	100,0%
		% Cinsiyet	60,4%	78,4%	66,9%
		% Toplam	38,4%	28,5%	66,9%
	Evet	Sayı	61	19	80
		Beklenen sayı	50,9	29,1	80,0
		% Çalışma deneyimi	76,2%	23,8%	100,0%
		% Cinsiyet	39,6%	21,6%	33,1%
		% Toplam	25,2%	7,9%	33,1%
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Çalışma deneyimi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=8.217^{**}$; sd=1; $^{**}p<0.01$

Anket yapılan öğrencilere stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyimlerinin olup olmadıkları sorulduğunda %66,9'u hayır cevabını vermiş olup bunların %38,4'ü erkek, %28,5'i de kızdır. Öğrencilerin %33,1'i de evet cevabını vermiş olup bunların da %25,2'si erkek, %7,9'u kızdır. Öğrencilerin sektör tecrübeleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (p<0.01). Erkeklerin çoğunluğunun turizm sektörü öncesi çalışma deneyiminin olmasının sebebi küçük yaşta çalışmaya başlamalarıdır. Zaten bunun sonucu olarak da bu okulları tercih etmişlerdir.

Tablo 17: Yaş Düzeyinin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Yaş	14	Sayı	1	0	1
		Beklenen sayı	,6	,4	1,0
		% Yaş	100,0%	0,0%	100,0%
		% Cinsiyet	0,6%	0,0%	0,4%
		% Toplam	0,4%	0,0%	0,4%
	15	Sayı	2	2	4
		Beklenen sayı	2,5	1,5	4,0
		% Yaş	50,0%	50,0%	100,0%
		% Cinsiyet	1,3%	2,3%	1,7%
		% Toplam	0,8%	0,8%	1,7%
	16	Sayı	29	26	55
		Beklenen sayı	35,0	20,0	55,0
		% Yaş	52,7%	47,3%	100,0%
		% Cinsiyet	18,8%	29,5%	22,7%
		% Toplam	12,0%	10,7%	22,7%
	17	Sayı	93	39	132
		Beklenen sayı	84,0	48,0	132,0
		% Yaş	70,5%	29,5%	100,0%
		% Cinsiyet	60,4%	44,3%	54,5%
		% Toplam	38,4%	16,1%	54,5%
18	Sayı	26	21	47	
	Beklenen sayı	29,9	17,1	47,0	
	% Yaş	55,3%	44,7%	100,0%	
	% Cinsiyet	16,9%	23,9%	19,4%	
	% Toplam	10,7%	8,7%	19,4%	
19	Sayı	1	0	1	
	Beklenen sayı	,6	,4	1,0	
	% Yaş	100,0%	0,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	0,6%	0,0%	0,4%	
	% Toplam	0,4%	0,0%	0,4%	
20	Sayı	2	0	2	
	Beklenen sayı	1,3	,7	2,0	
	% Yaş	100,0%	0,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	1,3%	0,0%	0,8%	
	% Toplam	0,8%	0,0%	0,8%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Yaş	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$$x^2=9.493; sd=6; p>0.05$$

Ankete katılan toplam 242 öğrencinin %0,4'ü 14 yaşında, %1,7'si 15 yaşında, %22,7'si 16 yaşında, %54,5'i 17 yaşında, %19,4'ü 18 yaşında, %0,4'ü 19 yaşında, %0,8'i 20 yaşındadır. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 18: Alan/Branş Adına Öğrenilenlerden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Alanınız/branşınız adına öğrendiklerinizden	Hiç memnun değilim	Sayı	9	6	15
		Beklenen sayı	9,5	5,5	15,0
		% Öğrenim	60,0%	40,0%	100,0%
		% Cinsiyet	5,8%	6,8%	6,2%
		% Toplam	3,7%	2,5%	6,2%
	Memnun değilim	Sayı	13	2	15
		Beklenen sayı	9,5	5,5	15,0
		% Öğrenim	86,7%	13,3%	100,0%
		% Cinsiyet	8,4%	2,3%	6,2%
		% Toplam	5,4%	0,8%	6,2%
	Fikrim yok	Sayı	19	17	36
		Beklenen sayı	22,9	13,1	36,0
		% Öğrenim	52,8%	47,2%	100,0%
		% Cinsiyet	12,3%	19,3%	14,9%
		% Toplam	7,9%	7,0%	14,9%
	Memnunum	Sayı	66	33	99
		Beklenen sayı	63,0	36,0	99,0
		% Öğrenim	66,7%	33,3%	100,0%
		% Cinsiyet	42,9%	37,5%	40,9%
		% Toplam	27,3%	13,6%	40,9%
Çok memnunum	Sayı	47	30	77	
	Beklenen sayı	49,0	28,0	77,0	
	% Öğrenim	61,0%	39,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	30,5%	34,1%	31,8%	
	% Toplam	19,4%	12,4%	31,8%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Öğrenim	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$$x^2=5.975; sd=4; p>0.01$$

Öğrencilere stajlarında alanları/branşları adına öğrendiklerinden memnun olup olmadıkları sorulduğunda %6,2'si hiç memnun değilim, %6,2'si memnun değilim, %14,9'u fikrim yok, %40,9'u memnunum, %31,8'i de memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.01$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; alan/branş adına öğrendikleri hakkında %72,7'si memnuniyetlerini belirtirken, %12,4'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %14,9'u ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 19: Beslenme Olanaklarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Beslenme olanaklarından	Hiç memnun değilim	Sayı	22	9	31
		Beklenen Sayı	19,7	11,3	31,0
		% Beslenme	71,0%	29,0%	100,0%
		% Cinsiyet	14,3%	10,2%	12,8%
		% Toplam	9,1%	3,7%	12,8%
	Memnun değilim	Sayı	32	15	47
		Beklenen Sayı	29,9	17,1	47,0
		% Beslenme	68,1%	31,9%	100,0%
		% Cinsiyet	20,8%	17,0%	19,4%
		% Toplam	13,2%	6,2%	19,4%
	Fikrim yok	Sayı	20	18	38
		Beklenen Sayı	24,2	13,8	38,0
		% Beslenme	52,6%	47,4%	100,0%
		% Cinsiyet	13,0%	20,5%	15,7%
		% Toplam	8,3%	7,4%	15,7%
	Memnunum	Sayı	51	20	71
		Beklenen Sayı	45,2	25,8	71,0
		% Beslenme	71,8%	28,2%	100,0%
		% Cinsiyet	33,1%	22,7%	29,3%
		% Toplam	21,1%	8,3%	29,3%
Çok memnunum	Sayı	29	26	55	
	Beklenen Sayı	35,0	20,0	55,0	
	% Beslenme	52,7%	47,3%	100,0%	
	% Cinsiyet	18,8%	29,5%	22,7%	
	% Toplam	12,0%	10,7%	22,7%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen Sayı	154,0	88,0	242,0
		% Beslenme	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=8.000$; $sd=4$; $p>0.05$

Öğrencilere stajlarındaki beslenme olanaklarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %12,8'i hiç memnun değilim, %19,4'ü memnun değilim, %15,7'si fikrim yok, %29,3'ü memnunum, %22,7'si de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; beslenme olanakları konusunda %52'si memnuniyetlerini belirtirken, %32,2'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %15,7'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 20: Çalışma Saatlerinin Düzenlenmesinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Çalışma saatlerinin düzenlenmesinden	Hiç memnun değilim	Sayı	36	12	48
		Beklenen sayı	30,5	17,5	48,0
		% Çalışma saatleri	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	23,4%	13,6%	19,8%
		% Toplam	14,9%	5,0%	19,8%
	Memnun değilim	Sayı	36	8	44
		Beklenen sayı	28,0	16,0	44,0
		% Çalışma saatleri	81,8%	18,2%	100,0%
		% Cinsiyet	23,4%	9,1%	18,2%
		% Toplam	14,9%	3,3%	18,2%
	Fikrim yok	Sayı	23	21	44
		Beklenen sayı	28,0	16,0	44,0
		% Çalışma saatleri	52,3%	47,7%	100,0%
		% Cinsiyet	14,9%	23,9%	18,2%
		% Toplam	9,5%	8,7%	18,2%
	Memnunum	Sayı	31	25	56
		Beklenen sayı	35,6	20,4	56,0
		% Çalışma saatleri	55,4%	44,6%	100,0%
		% Cinsiyet	20,1%	28,4%	23,1%
		% Toplam	12,8%	10,3%	23,1%
Çok memnunum	Sayı	28	22	50	
	Beklenen sayı	31,8	18,2	50,0	
	% Çalışma saatleri	56,0%	44,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	18,2%	25,0%	20,7%	
	% Toplam	11,6%	9,1%	20,7%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Çalışma saatleri	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

 $\chi^2=14.338^{**}$; $sd=4$; $^{**}p<0.01$

Öğrencilere staj çalışma saatlerinin düzenlenmesi konusunda memnun olup olmadıkları sorulduğunda %19,8'i hiç memnun değilim, %18,2'si memnun değilim, %18,2'si fikrim yok, %23,1'i memnunum, %20,7'si çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Bu durum işletme yöneticilerinin kızların daha hassas yapıda olduklarını düşündükleri için onları daha az çalıştırmalarından, erkeklere ise daha çok iş verip çalışma saatlerini uzatmalarından kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin geneline bakıldığında; çalışma saatlerinin düzenlenmesi konusunda %43,8'i memnuniyetlerini belirtirken, %38'i memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %18,2'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 21: Çalışılan Alanda Kendini Geliştirme İmkânı Sağlanmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Çalıştığınız alanda kendinizi geliştirme imkânı sağlanmasından	Hiç memnun değilim	Sayı	9	0	9
		Beklenen sayı	5,7	3,3	9,0
		% Geliştirme imkânı	100,0%	0,0%	100,0%
		% Cinsiyet	5,8%	0,0%	3,7%
		% Toplam	3,7%	0,0%	3,7%
	Memnun değilim	Sayı	15	6	21
		Beklenen sayı	13,4	7,6	21,0
		% Geliştirme imkânı	71,4%	28,6%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	6,8%	8,7%
		% Toplam	6,2%	2,5%	8,7%
	Fikrim yok	Sayı	22	21	43
		Beklenen sayı	27,4	15,6	43,0
		% Geliştirme imkânı	51,2%	48,8%	100,0%
		% Cinsiyet	14,3%	23,9%	17,8%
		% Toplam	9,1%	8,7%	17,8%
	Memnunum	Sayı	66	33	99
		Beklenen sayı	63,0	36,0	99,0
		% Geliştirme imkânı	66,7%	33,3%	100,0%
		% Cinsiyet	42,9%	37,5%	40,9%
		% Toplam	27,3%	13,6%	40,9%
Çok memnunum	Sayı	42	28	70	
	Beklenen sayı	44,5	25,5	70,0	
	% Geliştirme imkânı	60,0%	40,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	27,3%	31,8%	28,9%	
	% Toplam	17,4%	11,6%	28,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Geliştirme imkânı	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=9.378$; $sd=4$; $p>0.05$					

Öğrencilere stajlarında çalıştıkları alanda kendilerini geliştirme imkânının sağlanması konusunda memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda %3,7'si hiç memnun değilim, %8,7'si memnun değilim, %17,8'i fikrim yok, %40,9'u memnunum, %28,9'u da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; çalıştıkları alanda kendilerini geliştirme imkânı sağlanması konusunda %69,8'i memnuniyetlerini belirtirken, %12,4'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %17,8'i ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 22: Ek Mesai Ücretlerinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Ek mesai ücretlerinden	Hiç memnun değilim	Sayı	63	25	88
		Beklenen Sayı	56,0	32,0	88,0
		% Ek mesai ücreti	71,6%	28,4%	100,0%
		% Cinsiyet	40,9%	28,4%	36,4%
		% Toplam	26,0%	10,3%	36,4%
	Memnun değilim	Sayı	17	6	23
		Beklenen Sayı	14,6	8,4	23,0
		% Ek mesai ücreti	73,9%	26,1%	100,0%
		% Cinsiyet	11,0%	6,8%	9,5%
		% Toplam	7,0%	2,5%	9,5%
	Fikrim yok	Sayı	44	38	82
		Beklenen Sayı	52,2	29,8	82,0
		% Ek mesai ücreti	53,7%	46,3%	100,0%
		% Cinsiyet	28,6%	43,2%	33,9%
		% Toplam	18,2%	15,7%	33,9%
	Memnunum	Sayı	15	10	25
		Beklenen Sayı	15,9	9,1	25,0
		% Ek mesai ücreti	60,0%	40,0%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	11,4%	10,3%
		% Toplam	6,2%	4,1%	10,3%
Çok memnunum	Sayı	15	9	24	
	Beklenen Sayı	15,3	8,7	24,0	
	% Ek mesai ücreti	62,5%	37,5%	100,0%	
	% Cinsiyet	9,7%	10,2%	9,9%	
	% Toplam	6,2%	3,7%	9,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen Sayı	154,0	88,0	242,0
		% Ek mesai ücreti	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=7.140$; $sd=4$; $p>0.05$

Öğrencilere stajlarındaki ek mesai ücretlerinden memnun olup olmadıkları sorulduğunda %36,4'ü hiç memnun değilim, %9,5'i memnun değilim, %33,9'u fikrim yok, %10,3'ü memnunum,%9,9'u da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; ek mesai ücretleri konusunda %20,2'si memnuniyetlerini belirtirken, %45,9'u memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %33,9'u ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 23: Hafta Tatili Uygulamasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Hafta tatili uygulamasından	Hiç memnun değilim	Sayı	27	9	36
		Beklenen sayı	22,9	13,1	36,0
		% Hafta tatili uygulamasından	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	17,5%	10,2%	14,9%
		% Toplam	11,2%	3,7%	14,9%
	Memnun değilim	Sayı	26	14	40
		Beklenen Sayı	25,5	14,5	40,0
		% Hafta tatili uygulamasından	65,0%	35,0%	100,0%
		% Cinsiyet	16,9%	15,9%	16,5%
		% Toplam	10,7%	5,8%	16,5%
	Fikrim yok	Sayı	17	18	35
		Beklenen Sayı	22,3	12,7	35,0
		% Hafta tatili uygulamasından	48,6%	51,4%	100,0%
		% Cinsiyet	11,0%	20,5%	14,5%
		% Toplam	7,0%	7,4%	14,5%
	Memnunum	Sayı	58	31	89
		Beklenen Sayı	56,6	32,4	89,0
		% Hafta tatili uygulamasından	65,2%	34,8%	100,0%
		% Cinsiyet	37,7%	35,2%	36,8%
		% Toplam	24,0%	12,8%	36,8%
Çok memnunum	Sayı	26	16	42	
	Beklenen Sayı	26,7	15,3	42,0	
	% Hafta tatili uygulamasından	61,9%	38,1%	100,0%	
	% Cinsiyet	16,9%	18,2%	17,4%	
	% Toplam	10,7%	6,6%	17,4%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen Sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Hafta tatili uygulamasından	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$$x^2=5.618; sd=4; p>0.05$$

Öğrencilere stajlarındaki hafta tatili uygulamalarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %14,9'u hiç memnun değilim, %16,5'i memnun değilim, %14,5'i fikrim yok, %36,8'i memnun değilim, %17,4'ü çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; hafta tatili uygulaması konusunda %54,2'si memnuniyetlerini belirtirken, %31,4'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %14,5'i ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 24: İşyerinde Taciz Konusunda Yönetimin Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
İş yerinde taciz konusunda yönetimin tutumlarından	Hiç memnun değilim	Sayı	12	6	18
		Beklenen sayı	11,5	6,5	18,0
		% İş yerinde taciz	66,7%	33,3%	100,0%
		% Cinsiyet	7,8%	6,8%	7,4%
		% Toplam	5,0%	2,5%	7,4%
	Memnun değilim	Sayı	7	1	8
		Beklenen sayı	5,1	2,9	8,0
		% İş yerinde taciz	87,5%	12,5%	100,0%
		% Cinsiyet	4,5%	1,1%	3,3%
		% Toplam	2,9%	0,4%	3,3%
	Fikrim yok	Sayı	65	30	95
		Beklenen sayı	60,5	34,5	95,0
		% İş yerinde taciz	68,4%	31,6%	100,0%
		% Cinsiyet	42,2%	34,1%	39,3%
		% Toplam	26,9%	12,4%	39,3%
	Memnunum	Sayı	28	21	49
		Beklenen sayı	31,2	17,8	49,0
		% İş yerinde taciz	57,1%	42,9%	100,0%
		% Cinsiyet	18,2%	23,9%	20,2%
		% Toplam	11,6%	8,7%	20,2%
Çok memnunum	Sayı	42	30	72	
	Beklenen sayı	45,8	26,2	72,0	
	% İş yerinde taciz	58,3%	41,7%	100,0%	
	% Cinsiyet	27,3%	34,1%	29,8%	
	% Toplam	17,4%	12,4%	29,8%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% İş yerinde taciz	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$\chi^2=4.748$; $sd=4$; $p>0.05$

Öğrencilere iş yerinde taciz konusunda yönetimin tutumlarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %7,4'ü hiç memnun değilim, %3,3'ü memnun değilim, %39,3'ü fikrim yok, %20,2'si memnunum, %29,8'i de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; iş yerinde taciz konusunda yönetimin tutumları konusunda %50'si memnuniyetlerini belirtirken, %10,7'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %39,3'ü ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: İşletmenin Kadın-Erkek Eşitliği Konusundaki Politikalarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
İşletmenin kadın-erkek eşitliği konusundaki politikalarından	Hiç memnun değilim	Sayı	16	6	22
		Beklenen sayı	14,0	8,0	22,0
		% Kadın-erkek eşitliği	72,7%	27,3%	100,0%
		% Cinsiyet	10,4%	6,8%	9,1%
		% Toplam	6,6%	2,5%	9,1%
	Memnun değilim	Sayı	21	4	25
		Beklenen sayı	15,9	9,1	25,0
		% Kadın-erkek eşitliği	84,0%	16,0%	100,0%
		% Cinsiyet	13,6%	4,5%	10,3%
		% Toplam	8,7%	1,7%	10,3%
	Fikrim yok	Sayı	36	19	55
		Beklenen sayı	35,0	20,0	55,0
		% Kadın-erkek eşitliği	65,5%	34,5%	100,0%
		% Cinsiyet	23,4%	21,6%	22,7%
		% Toplam	14,9%	7,9%	22,7%
	Memnunum	Sayı	46	34	80
		Beklenen sayı	50,9	29,1	80,0
		% Kadın-erkek eşitliği	57,5%	42,5%	100,0%
		% Cinsiyet	29,9%	38,6%	33,1%
		% Toplam	19,0%	14,0%	33,1%
Çok memnunum	Sayı	35	25	60	
	Beklenen sayı	38,2	21,8	60,0	
	% Kadın-erkek eşitliği	58,3%	41,7%	100,0%	
	% Cinsiyet	22,7%	28,4%	24,8%	
	% Toplam	14,5%	10,3%	24,8%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Kadın-erkek eşitliği	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=7.375$; $sd=4$; $p>0.05$					

Öğrencilere işletmelerin kadın-erkek eşitliği konusundaki politikalarından memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda %9,1'i hiç memnun değilim, %10,3'ü memnun değilim, %22,7'si fikrim yok, %33,1'i memnunum, %24,8'si çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; işletmenin kadın-erkek eşitliği konusundaki politikaları hakkında %57,9'u memnuniyetlerini belirtirken, 19,4'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %22,7'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 26: İşletmenin Sağladığı Lojmanlardan Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
İşletmenin sağladığı lojmanlardan	Hiç memnun değilim	Sayı	30	10	40
		Beklenen sayı	25,5	14,5	40,0
		% Lojman	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	19,5%	11,4%	16,5%
		% Toplam	12,4%	4,1%	16,5%
	Memnun değilim	Sayı	27	3	30
		Beklenen sayı	19,1	10,9	30,0
		% Lojman	90,0%	10,0%	100,0%
		% Cinsiyet	17,5%	3,4%	12,4%
		% Toplam	11,2%	1,2%	12,4%
	Fikrim yok	Sayı	48	59	107
		Beklenen sayı	68,1	38,9	107,0
		% Lojman	44,9%	55,1%	100,0%
		% Cinsiyet	31,2%	67,0%	44,2%
		% Toplam	19,8%	24,4%	44,2%
	Memnunum	Sayı	32	9	41
		Beklenen sayı	26,1	14,9	41,0
		% Lojman	78,0%	22,0%	100,0%
		% Cinsiyet	20,8%	10,2%	16,9%
		% Toplam	13,2%	3,7%	16,9%
Çok memnunum	Sayı	17	7	24	
	Beklenen sayı	15,3	8,7	24,0	
	% Lojman	70,8%	29,2%	100,0%	
	% Cinsiyet	11,0%	8,0%	9,9%	
	% Toplam	7,0%	2,9%	9,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Lojman	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$\chi^2=31.762^{**}$; sd=4; $^{**}p<0.01$

Öğrencilere işletmelerin sağladığı lojmanlardan memnun olup olmadıkları sorulduğunda %16,5'i hiç memnun değilim, %12,4'ü memnun değilim, %44,2'si fikrim yok, %16,9'u memnunum, %9,9'u da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Bu durumun sebebi, kızların çoğunluğunun ailelerinin yanında kalmasıdır.

Öğrencilerin geneline bakıldığında; işletmenin sağladığı lojmanlar konusunda %26,8'i memnuniyetlerini belirtirken, %28,9'u memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %44,2'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 27: Maaş Ödemelerinin Düzenli Olmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Maaş ödemelerinin düzenli olmasından	Hiç memnun değilim	Sayı	15	3	18
		Beklenen sayı	11,5	6,5	18,0
		% Maaş ödemeleri	83,3%	16,7%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	3,4%	7,4%
		% Toplam	6,2%	1,2%	7,4%
	Memnun değilim	Sayı	14	9	23
		Beklenen sayı	14,6	8,4	23,0
		% Maaş ödemeleri	60,9%	39,1%	100,0%
		% Cinsiyet	9,1%	10,2%	9,5%
		% Toplam	5,8%	3,7%	9,5%
	Fikrim yok	Sayı	21	15	36
		Beklenen sayı	22,9	13,1	36,0
		% Maaş ödemeleri	58,3%	41,7%	100,0%
		% Cinsiyet	13,6%	17,0%	14,9%
		% Toplam	8,7%	6,2%	14,9%
	Memnunum	Sayı	51	29	80
		Beklenen sayı	50,9	29,1	80,0
		% Maaş ödemeleri	63,7%	36,2%	100,0%
		% Cinsiyet	33,1%	33,0%	33,1%
		% Toplam	21,1%	12,0%	33,1%
Çok memnunum	Sayı	53	32	85	
	Beklenen sayı	54,1	30,9	85,0	
	% Maaş ödemeleri	62,4%	37,6%	100,0%	
	% Cinsiyet	34,4%	36,4%	35,1%	
	% Toplam	21,9%	13,2%	35,1%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Maaş ödemeleri	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$$x^2=3.592; sd=4; p>0.05$$

Öğrencilere stajlardaki maaş ödemelerinin düzenli olması konusunda memnun olup olmadıkları sorulduğunda %7,4'ü hiç memnun değilim, %9,5'i memnun değilim, %14,9'u fikrim yok, %33,1'i memnunum, %35,1'i çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; maaş ödemelerinin düzenli olması konusunda %68,2'si memnuniyetlerini belirtirken, %16,9'u memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %14,9'u ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 28: Müşterilerin Stajyerlere Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Müşterilerin stajyerlere olan tutumlarından	Hiç memnun değilim	Sayı	5	2	7
		Beklenen sayı	4,5	2,5	7,0
		% Müşterilerin tutumları	71,4%	28,6%	100,0%
		% Cinsiyet	3,2%	2,3%	2,9%
		% Toplam	2,1%	0,8%	2,9%
	Memnun değilim	Sayı	8	5	13
		Beklenen sayı	8,3	4,7	13,0
		% Müşterilerin tutumları	61,5%	38,5%	100,0%
		% Cinsiyet	5,2%	5,7%	5,4%
		% Toplam	3,3%	2,1%	5,4%
	Fikrim yok	Sayı	33	18	51
		Beklenen sayı	32,5	18,5	51,0
		% Müşterilerin tutumları	64,7%	35,3%	100,0%
		% Cinsiyet	21,4%	20,5%	21,1%
		% Toplam	13,6%	7,4%	21,1%
	Memnunum	Sayı	63	33	96
		Beklenen sayı	61,1	34,9	96,0
		% Müşterilerin tutumları	65,6%	34,4%	100,0%
		% Cinsiyet	40,9%	37,5%	39,7%
		% Toplam	26,0%	13,6%	39,7%
Çok memnunum	Sayı	45	30	75	
	Beklenen sayı	47,7	27,3	75,0	
	% Müşterilerin tutumları	60,0%	40,0%	100,0%	
	% Cinsiyet	29,2%	34,1%	31,0%	
	% Toplam	18,6%	12,4%	31,0%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Müşterilerin tutumları	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%

$$x^2=0.826; sd=4; p>0.05$$

Öğrencilere müşterilerin stajyerlere olan tutumlarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %2,9'u hiç memnun değilim, %5,4'ü memnun değilim, %21,1'i fikrim yok,%39,7'si memnunum, %31'i de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; müşterilerin stajyerlere olan tutumları konusunda %70,7'si memnuniyetlerini belirtirken, %8,3'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %21,1'i ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 29: Okuldaki Dersleri İşletmede Uygulayabilme Olanasının Sunulmasından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Okuldaki dersleri işletmede uygulayabilme olanağı sunulmasından	Hiç memnun değilim	Sayı	15	4	19
		Beklenen sayı	12,1	6,9	19,0
		% Uygulayabilme olanağı	78,9%	21,1%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	4,5%	7,9%
		% Toplam	6,2%	1,7%	7,9%
	Memnun değilim	Sayı	20	10	30
		Beklenen sayı	19,1	10,9	30,0
		% Uygulayabilme olanağı	66,7%	33,3%	100,0%
		% Cinsiyet	13,0%	11,4%	12,4%
		% Toplam	8,3%	4,1%	12,4%
	Fikrim yok	Sayı	37	24	61
		Beklenen sayı	38,8	22,2	61,0
		% Uygulayabilme olanağı	60,7%	39,3%	100,0%
		% Cinsiyet	24,0%	27,3%	25,2%
		% Toplam	15,%	9,9%	25,2%
	Memnunum	Sayı	55	36	91
		Beklenen sayı	57,9	33,1	91,0
		% Uygulayabilme olanağı	60,4%	39,6%	100,0%
		% Cinsiyet	35,7%	40,9%	37,6%
		% Toplam	22,7%	14,9%	37,6%
Çok memnunum	Sayı	27	14	41	
	Beklenen sayı	26,1	14,9	41,0	
	% Uygulayabilme olanağı	65,9%	34,1%	100,0%	
	% Cinsiyet	17,5%	15,9%	16,9%	
	% Toplam	11,2%	5,8%	16,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Uygulayabilme olanağı	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=2.767$; sd=4; p>0.05					

Öğrencilere okuldaki derslerini staj işletmelerinde uygulayabilme olanağı sunulması konusundaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda %7,9'u hiç memnun değilim, %12,4'ü memnun değilim, %25,2'si fikrim yok, %37,6'sı memnunum, %16,9'u da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; okuldaki dersleri işletmede uygulayabilme olanağı sunulması konusunda %54,5'i memnuniyetlerini belirtirken, %20,3'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %25,2'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 30: Otelde Staja Başlarken Sunulan Tanıtım/Oryantasyon Eğitiminden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Otelde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitiminden	Hiç memnun değilim	Sayı	22	5	27
		Beklenen sayı	17,2	9,8	27,0
		% Tanıtım/oryantasyon	81,5%	18,5%	100,0%
		% Cinsiyet	14,3%	5,7%	11,2%
		% Toplam	9,1%	2,1%	11,2%
	Memnun değilim	Sayı	18	6	24
		Beklenen sayı	15,3	8,7	24,0
		% Tanıtım/oryantasyon	75,0%	25,0%	100,0%
		% Cinsiyet	11,7%	6,8%	9,9%
		% Toplam	7,4%	2,5%	9,9%
	Fikrim yok	Sayı	32	31	63
		Beklenen sayı	40,1	22,9	63,0
		% Tanıtım/oryantasyon	50,8%	49,2%	100,0%
		% Cinsiyet	20,8%	35,2%	26,0%
		% Toplam	13,2%	12,8%	26,0%
	Memnunum	Sayı	54	25	79
		Beklenen sayı	50,3	28,7	79,0
		% Tanıtım/oryantasyon	68,4%	31,6%	100,0%
		% Cinsiyet	35,1%	28,4%	32,6%
		% Toplam	22,3%	10,3%	32,6%
Çok memnunum	Sayı	28	21	49	
	Beklenen sayı	31,2	17,8	49,0	
	% Tanıtım/oryantasyon	57,1%	42,9%	100,0%	
	% Cinsiyet	18,2%	23,9%	20,2%	
	% Toplam	11,6%	8,7%	20,2%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Tanıtım/oryantasyon	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=11.198^*$; sd=4; *p<0.05					

Öğrencilere otellerde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitiminden memnun olup olmadıkları sorulduğunda %11,2'si hiç memnun değilim, %9,9'u memnun değilim, %26'sı fikrim yok, %32,6'sı memnunum, %20,2'si de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Bunun sebebi ise; erkeklerin çoğunun staj öncesi turizm sektöründe çalışma deneyiminin kızlara oranla daha çok olması ve işlere yabancı olmamasıdır.

Öğrencilerin geneline bakıldığında; otelde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitimi konusunda %52,8'i memnuniyetlerini belirtirken, %21,1'i memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %26'sı ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 31: Sigorta Konusunda Sağlanan Olanaklardan Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Sigorta konusunda size sağlanan olanaklardan	Hiç memnun değilim	Sayı	19	11	30
		Beklenen sayı	19,1	10,9	30,0
		% Sigorta	63,3%	36,7%	100,0%
		% Cinsiyet	12,3%	12,5%	12,4%
		% Toplam	7,9%	4,5%	12,4%
	Memnun değilim	Sayı	13	7	20
		Beklenen sayı	12,7	7,3	20,0
		% Sigorta	65,0%	35,0%	100,0%
		% Cinsiyet	8,4%	8,0%	8,3%
		% Toplam	5,4%	2,9%	8,3%
	Fikrim yok	Sayı	59	37	96
		Beklenen sayı	61,1	34,9	96,0
		% Sigorta	61,5%	38,5%	100,0%
		% Cinsiyet	38,3%	42,0%	39,7%
		% Toplam	24,4%	15,3%	39,7%
	Memnunum	Sayı	44	24	68
		Beklenen sayı	43,3	24,7	68,0
		% Sigorta	64,7%	35,3%	100,0%
		% Cinsiyet	28,6%	27,3%	28,1%
		% Toplam	18,2%	9,9%	28,1%
Çok memnunum	Sayı	19	9	28	
	Beklenen sayı	17,8	10,2	28,0	
	% Sigorta	67,9%	32,1%	100,0%	
	% Cinsiyet	12,3%	10,2%	11,6%	
	% Toplam	7,9%	3,7%	11,6%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Sigorta	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=0.463$; sd=4; p>0.05					

Öğrencilere stajlarındaki sigorta konusunda kendilerine sağlanan olanaklardan memnun olup olmadıkları sorulduğunda %12,4'ü hiç memnun değilim, %8,3'ü memnun değilim, %39,7'si fikrim yok, %28,1'i memnunum, %11,6'sı da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; sigorta konusunda kendilerine sağlanan olanaklar konusunda %39,7'si memnuniyetlerini belirtirken, %20,7'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %39,7'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 32: Staj Öncesi Staj Hakkında Bilgi Alma Olanğından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Staj öncesi staj hakkında bilgi alma olanağından	Hiç memnun değilim	Sayı	11	5	16
		Beklenen sayı	10,2	5,8	16,0
		% Staj hakkında bilgi alma	68,8%	31,2%	100,0%
		% Cinsiyet	7,1%	5,7%	6,6%
		% Toplam	4,5%	2,1%	6,6%
	Memnun değilim	Sayı	18	12	30
		Beklenen sayı	19,1	10,9	30,0
		% Staj hakkında bilgi alma	60,0%	40,0%	100,0%
		% Cinsiyet	11,7%	13,6%	12,4%
		% Toplam	7,4%	5,0%	12,4%
	Fikrim yok	Sayı	34	20	54
		Beklenen sayı	34,4	19,6	54,0
		% Staj hakkında bilgi alma	63,0%	37,0%	100,0%
		% Cinsiyet	22,1%	22,7%	22,3%
		% Toplam	14,0%	8,3%	22,3%
	Memnunum	Sayı	69	37	106
		Beklenen sayı	67,5	38,5	106,0
		% Staj hakkında bilgi alma	65,1%	34,9%	100,0%
		% Cinsiyet	44,8%	42,0%	43,8%
		% Toplam	28,5%	15,3%	43,8%
Çok memnunum	Sayı	22	14	36	
	Beklenen sayı	22,9	13,1	36,0	
	% Staj hakkında bilgi alma	61,1%	38,9%	100,0%	
	% Cinsiyet	14,3%	15,9%	14,9%	
	% Toplam	9,1%	5,8%	14,9%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Staj hakkında bilgi alma	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$$x^2=0.559; sd=4; p>0.05$$

Öğrencilere staj öncesi staj hakkında bilgi alma olanaklarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %6,6'sı hiç memnun değilim, %12,4'ü memnun değilim, %22,3'ü fikrim yok, %43,8'i memnunum, %14,9'u da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; staj öncesi staj hakkında bilgi alma olanakları konusunda %58,7'si memnuniyetlerini belirtirken, %19'u memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %22,3'ü ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 33: Stajyer Harici Olan Otel Çalışanlarının Stajyerlere Karşı Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Stajyer harici olan otel çalışanlarının stajyerlere olan tutumlarından	Hiç memnun değilim	Sayı	23	7	30
		Beklenen sayı	19,1	10,9	30,0
		% Çalışanların tutumları	76,7%	23,3%	100,0%
		% Cinsiyet	14,9%	8,0%	12,4%
		% Toplam	9,5%	2,9%	12,4%
	Memnun değilim	Sayı	23	8	31
		Beklenen sayı	19,7	11,3	31,0
		% Çalışanların tutumları	74,2%	25,8%	100,0%
		% Cinsiyet	14,9%	9,1%	12,8%
		% Toplam	9,5%	3,3%	12,8%
	Fikrim yok	Sayı	36	27	63
		Beklenen sayı	40,1	22,9	63,0
		% Çalışanların tutumları	57,1%	42,9%	100,0%
		% Cinsiyet	23,4%	30,7%	26,0%
		% Toplam	14,9%	11,2%	26,0%
	Memnunum	Sayı	41	28	69
		Beklenen sayı	43,9	25,1	69,0
		% Çalışanların tutumları	59,4%	40,6%	100,0%
		% Cinsiyet	26,6%	31,8%	28,5%
		% Toplam	16,9%	11,6%	28,5%
Çok memnunum	Sayı	31	18	49	
	Beklenen sayı	31,2	17,8	49,0	
	% Çalışanların tutumları	63,3%	36,7%	100,0%	
	% Cinsiyet	20,1%	20,5%	20,2%	
	% Toplam	12,8%	7,4%	20,2%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Çalışanların tutumları	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$\chi^2=5.375$; $sd=4$; $p>0.05$

Öğrencilere stajyer harici çalışanlarının stajyerlere olan tutumları konusundaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda %12,4'ü hiç memnun değilim, %12,8'i memnun değilim, %26'sı fikrim yok, %28,5'i memnunum, %20,2'si de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; stajyer harici çalışanların stajyerlere olan tutumları konusunda %48,7'si memnuniyetlerini belirtirken, %25,2'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %26'sı ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 34: Ulaşım Olanaklarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Ulaşım olanaklarından	Hiç memnun değilim	Sayı	10	4	14
		Beklenen sayı	8,9	5,1	14,0
		% Ulaşım	71,4%	28,6%	100,0%
		% Cinsiyet	6,5%	4,5%	5,8%
		% Toplam	4,1%	1,7%	5,8%
	Memnun değilim	Sayı	27	8	35
		Beklenen sayı	22,3	12,7	35,0
		% Ulaşım	77,1%	22,9%	100,0%
		% Cinsiyet	17,5%	9,1%	14,5%
		% Toplam	11,2%	3,3%	14,5%
	Fikrim yok	Sayı	30	21	51
		Beklenen sayı	32,5	18,5	51,0
		% Ulaşım	58,8%	41,2%	100,0%
		% Cinsiyet	19,5%	23,9%	21,1%
		% Toplam	12,4%	8,7%	21,1%
	Memnunum	Sayı	60	34	94
		Beklenen sayı	59,8	34,2	94,0
		% Ulaşım	63,8%	36,2%	100,0%
		% Cinsiyet	39,0%	38,6%	38,8%
		% Toplam	24,8%	14,0%	38,8%
Çok memnunum	Sayı	27	21	48	
	Beklenen sayı	30,5	17,5	48,0	
	% Ulaşım	56,2%	43,8%	100,0%	
	% Cinsiyet	17,5%	23,9%	19,8%	
	% Toplam	11,2%	8,7%	19,8%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Ulaşım	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	
$\chi^2=4.770$; $sd=4$; $p>0.05$					

Öğrencilere stajlarındaki ulaşım olanaklarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %5,8'i hiç memnun değilim, %14,5'i memnun değilim, %21,1'i fikrim yok, %38,8'i memnunum, %19,8'i de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; ulaşım olanakları konusunda %58,6'sı memnuniyetlerini belirtirken, %20,3'ü memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %21,1'i ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 35: Yabancı Dili Geliştirme Konusunda stajın Katkısından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Yabancı dili geliştirme konusunda stajın katkısından	Hiç memnun değilim	Sayı	16	10	26
		Beklenen sayı	16,5	9,5	26,0
		% Yabancı dili geliştirme	61,5%	38,5%	100,0%
		% Cinsiyet	10,4%	11,4%	10,7%
		% Toplam	6,6%	4,1%	10,7%
	Memnun değilim	Sayı	15	8	23
		Beklenen sayı	14,6	8,4	23,0
		% Yabancı dili geliştirme	65,2%	34,8%	100,0%
		% Cinsiyet	9,7%	9,1%	9,5%
		% Toplam	6,2%	3,3%	9,5%
	Fikrim yok	Sayı	35	29	64
		Beklenen sayı	40,7	23,3	64,0
		% Yabancı dili geliştirme	54,7%	45,3%	100,0%
		% Cinsiyet	22,7%	33,0%	26,4%
		% Toplam	14,5%	12,0%	26,4%
	Memnunum	Sayı	58	22	80
		Beklenen sayı	50,9	29,1	80,0
		% Yabancı dili geliştirme	72,5%	27,5%	100,0%
		% Cinsiyet	37,7%	25,0%	33,1%
		% Toplam	24,0%	9,1%	33,1%
Çok memnunum	Sayı	30	19	49	
	Beklenen sayı	31,2	17,8	49,0	
	% Yabancı dili geliştirme	61,2%	38,8%	100,0%	
	% Cinsiyet	19,5%	21,6%	20,2%	
	% Toplam	12,4%	7,9%	20,2%	
Toplam	Sayı	154	88	242	
	Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0	
	% Yabancı dili geliştirme	63,6%	36,4%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%	

$\chi^2=5.128$; $sd=4$; $p>0.05$

Öğrencilere yabancı dillerini geliştirme konusunda stajlarının katkısından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %10,7'si hiç memnun değilim, %9,5'i memnun değilim, %26,4'ü fikrim yok, %33,1'i memnunum, %20,2'si de çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; yabancı dili geliştirme konusunda stajın katkısı hakkında %53,3'ü memnuniyetlerini belirtirken, %20,2'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %26,4'ü ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 36: Yönetici-Personel İlişkisi Düzeyinden Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Yönetici-personel ilişkisinin düzeyinden	Hiç memnun değilim	Sayı	14	8	22
		Beklenen sayı	14,0	8,0	22,0
		% İlişki düzeyi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	9,1%	9,1%	9,1%
		% Toplam	5,8%	3,3%	9,1%
	Memnun değilim	Sayı	14	8	22
		Beklenen sayı	14,0	8,0	22,0
		% İlişki düzeyi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	9,1%	9,1%	9,1%
		% Toplam	5,8%	3,3%	9,1%
	Fikrim yok	Sayı	21	17	38
		Beklenen sayı	24,2	13,8	38,0
		% İlişki düzeyi	55,3%	44,7%	100,0%
		% Cinsiyet	13,6%	19,3%	15,7%
		% Toplam	8,7%	7,0%	15,7%
	Memnunum	Sayı	58	32	90
		Beklenen sayı	57,3	32,7	90,0
		% İlişki düzeyi	64,4%	35,6%	100,0%
		% Cinsiyet	37,7%	36,4%	37,2%
		% Toplam	24,0%	13,2%	37,2%
Çok memnunum	Sayı	47	23	70	
	Beklenen sayı	44,5	25,5	70,0	
	% İlişki düzeyi	67,1%	32,9%	100,0%	
	% Cinsiyet	30,5%	26,1%	28,9%	
	% Toplam	19,4%	9,5%	28,9%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% İlişki düzeyi	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$x^2=1.549$; $sd=4$; $p>0.05$					

Öğrencilere stajlarındaki yönetici-personel ilişkisinin düzeyinden memnun olup olmadıkları sorulduğunda %9,1'i hiç memnun değilim, %9,1'i memnun değilim, %15,7'si fikrim yok, %37,2'si memnunum, %28,9'u çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Bu oran cinsiyete göre istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin geneline bakıldığında; yönetici-personel ilişkisi düzeyi konusunda %66,1'i memnuniyetlerini belirtirken, %18,2'si memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %15,7'si ise, bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 37: Yöneticilerin Stajyerlere Olan Tutumlarından Memnuniyetin Cinsiyet ile İlişkisi

		Cinsiyet		Toplam	
		Erkek	Kız		
Yöneticilerin stajyerlere olan tutumlarından	Hiç memnun değilim	Sayı	28	5	33
		Beklenen sayı	21,0	12,0	33,0
		% Yöneticilerin tutumları	84,8%	15,2%	100,0%
		% Cinsiyet	18,2%	5,7%	13,6%
		% Toplam	11,6%	2,1%	13,6%
	Memnun değilim	Sayı	21	6	27
		Beklenen sayı	17,2	9,8	27,0
		% Yöneticilerin tutumları	77,8%	22,2%	100,0%
		% Cinsiyet	13,6%	6,8%	11,2%
		% Toplam	8,7%	2,5%	11,2%
	Fikrim yok	Sayı	18	22	40
		Beklenen sayı	25,5	14,5	40,0
		% Yöneticilerin tutumları	45,0%	55,0%	100,0%
		% Cinsiyet	11,7%	25,0%	16,5%
		% Toplam	7,4%	9,1%	16,5%
	Memnunum	Sayı	54	25	79
		Beklenen sayı	50,3	28,7	79,0
		% Yöneticilerin tutumları	68,4%	31,6%	100,0%
		% Cinsiyet	35,1%	28,4%	32,6%
		% Toplam	22,3%	10,3%	32,6%
Çok memnunum	Sayı	33	30	63	
	Beklenen sayı	40,1	22,9	63,0	
	% Yöneticilerin tutumları	52,4%	47,6%	100,0%	
	% Cinsiyet	21,4%	34,1%	26,0%	
	% Toplam	13,6%	12,4%	26,0%	
Toplam		Sayı	154	88	242
		Beklenen sayı	154,0	88,0	242,0
		% Yöneticilerin tutumları	63,6%	36,4%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	63,6%	36,4%	100,0%
$\chi^2=18.962^{**}$; sd=4; $**p<0.01$					

Öğrencilere stajlarındaki yöneticilerin stajyerlere olan tutumlarından memnun olup olmadıkları sorulduğunda %13,6'sı hiç memnun değilim, %11,2'si memnun değilim, %16,5'i fikrim yok, %32,6'sı memnunum, %26'sı da çok memnunum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin bu konudaki memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri ile cinsiyetleri arasında görülen bu oran farklılığı istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.01$). Bunun sebebi ise; işletme yöneticilerinin kızlara daha nazik, erkeklere ise kaba davranmalarıdır.

Öğrencilerin geneline bakıldığında; yöneticilerin stajyerlere olan tutumları konusunda %58,6'sı memnuniyetlerini belirtirken, %24,8'i memnuniyetsizliklerini belirtmiştir. %16,5'i ise, bir fikir beyan etmemiştir.

3.8. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yaş durumlarına bakıldığında, erkek öğrencilerin 14-20 yaş aralığında yer aldığı; kız öğrencilerin ise 15-18 yaş aralığında toplandığı görülmektedir.

Öğrencilerin en son staj yaptıkları işletmelerin hangi turizm merkezinde olduğuna bakıldığında; erkeklerin 35'i Özdere'yi, 47'si İzmir'i, 16'sı Kuşadası'nı, 21'i Çeşme'yi, 12'si Antalya'yı, 12'si Selçuk'u, 11'i de Fethiye'yi tercih etmişlerdir. Kızların ise; 12'si Özdere'yi, 52'si İzmir'i, 7'si Kuşadası'nı, 8'i Çeşme'yi, 4'ü Antalya'yı, 4'ü Selçuk'u, 1'i de Fethiye'yi tercih etmişlerdir (Bkz. Tablo 8). Öğrencilerin en son staj yaptıkları işletmelerin nerede olduğuna bakıldığında; erkeklerin 60'ı şehir merkezini, 94'ü de şehir dışını tercih etmişlerdir. Kızların ise; 64'ü şehir merkezini, 24'ü şehir dışını tercih etmişlerdir (Bkz. Tablo 9). Kızların %50'sinden fazlasının İzmir'i tercih etmelerinin en büyük sebeplerinden biri aileleridir. Kızların aileleriyle birlikte İzmir'de ikamet ettiğini varsaydığımızda, ailelerin çocuklarının evden uzakta kalmasını istememeleri ve buna izin vermemeleri, bunun açıklaması olarak da çocuklarının kötü alışkanlıklara (alkol, sigara, madde bağımlılığı gibi) yönelmelerinden çekinmeleridir. Bir diğer sebep ise, şehir merkezindeki işletmeler sahil kısmındaki işletmelere göre daha sakin ve daha az yorucudur.

Öğrencilerin en son staj yaptıkları otellerin pansiyon türlerine bakıldığında; erkeklerin; 89'u her şey dâhil, 10'u tam pansiyon, 15'i yarım pansiyon, 8'i oda-kahvaltı sistemde çalışmış, 21'i diğer pansiyon türlerinde, 11'i de acentalarda çalışmışlardır. Kızların ise; 28'i her şey dâhil, 9'u tam pansiyon, 5'i yarım pansiyon, 8'i oda-kahvaltı sistemde çalışmış, 21'i diğer pansiyon türlerinde, 17'si de acentalarda çalışmışlardır (Bkz. Tablo 10). Erkeklerin %50'sinden fazlasının her şey dâhil sistemde çalışan otelleri tercih etme sebepleri müşteri ile diyalogdan kaçınmak, sadece stajlarının bir an önce bitmesini istemelerinden dolayı işin kolayına gitmek istemektir.

Öğrencilerin en son staj yaptıkları otellerin/acentaların türlerine bakıldığında; erkeklerin 78'i çok şubeli, 76'sı tek şubeli işletmeleri tercih ederken; kızların 28'i çok şubeli, 60'ı tek şubeli işletmeleri tercih etmişlerdir (Bkz. Tablo 11). Kızların %50'sinden fazlasının tek şubeli otelleri tercih etmelerinin sebebi küçük otellerin az işgücü harcama potansiyeline sahip olmaları ve kariyer hedeflerinin yüksek olmamasıdır.

Anketlere sahil kesiminde bulunan Özdere Tahir Çamur Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nden katılan öğrencilerin 73'ü erkek, 26'sı kız iken; şehir merkezinde bulunan Alsancak Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nden katılan öğrencilerin 81'i erkek, 62'si kızdır (Bkz. Tablo 14). Kızların çoğunluğunun Alsancak'taki liseyi tercih etmelerinin en önemli sebebi yine aileleridir. Bunun sebebi Özdere'deki lisenin şehir merkezine uzak olması, yine ailelerin çocuklarını yalnız göndermek istememeleri ve kızlar için konaklama olanağının bulunmamasıdır.

Öğrencilerin okudukları bölümlerine bakıldığında; kızların 35'i mutfak, 12'si servis, 24'ü önbüro, 17'si acenta bölümünde eğitim görmektedirler. Erkeklerin ise; 86'sı mutfak, 27'si servis, 30'u önbüro, 11'i de acenta bölümünde eğitim görmektedirler (Bkz. Tablo 15). Erkeklerin çoğunluğunun mutfak bölümü tercih etmelerinin sebebi aşçılığın terfi etme ve gelir seviyesinin yüksek olmasıdır.

Öğrencilerin stajlarından önce turizm sektöründe çalışma deneyimlerinin olup olmadığına bakıldığında; erkeklerin 61'inin varken, 93'ünün yoktur. Kızların ise 19'unun varken, 69'unun yoktur (Bkz. Tablo 16). Erkeklerin çoğunluğunun turizm sektörü öncesi çalışma deneyiminin olmasının sebebi küçük yaşta çalışmaya başlamalarıdır. Zaten bunun sonucu olarak da bu okulları tercih etmişlerdir.

Öğrencilere çalışma saatlerinin düzenlenmesi konusunda memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda; erkeklerin çoğunluğu memnun değil iken, kızların %50'sinden fazlası memnundur (Bkz. Tablo 20). Bu durum işletme yöneticilerinin kızların daha hassas yapıda olduklarını düşündükleri için onları daha az çalıştırmalarından, erkeklere ise daha çok iş verip çalışma saatlerini uzatmalarından kaynaklanmaktadır.

Öğrencilere işletmenin sağladığı lojmanlar konusunda memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda; erkeklerin memnuniyetsizlikleri

kızlardan 4 kat daha fazladır (Bkz. Tablo 26). Bu durumun sebebi, kızların çoğunluğunun ailelerinin yanında kalmasıdır.

Öğrencilere otelde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitimi konusunda memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda; fikrim yok diyenlerin haricindeki erkekler ve kızlar karşılaştırıldıklarında, kızlarda memnuniyet oranı daha yüksektir (Bkz. Tablo 30). Bunun sebebi ise; erkeklerin çoğunun staj öncesi turizm sektöründe çalışma deneyiminin kızlara oranla daha çok olması ve işlere yabancı olmamasıdır.

Öğrencilere yöneticilerin stajyerlere olan tutumları konusunda memnuniyetleri/memnuniyetsizlikleri sorulduğunda; fikrim yok diyenlerin haricindeki erkekler ve kızlar karşılaştırıldıklarında, kızlarda memnuniyet oranı daha yüksektir (Bkz. Tablo 37). Bunun sebebi ise; işletme yöneticilerinin kızlara daha nazik, erkeklere ise kaba davranmalarıdır.

Tablo 38: Hipotez Sonuçları

HİPOTEZLER	ONAY	RED
Lise düzeyinde verilen mesleki turizm eğitiminde cinsiyete bağlı staj sorunları vardır.	✓	
Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde yaşanan staj sorunlarında, kızlar fiziksel işgücüne bağlı problemler yaşamaktadır.		✓
Lise düzeyinde verilen turizm eğitimi sürecinde stajyerler sözlü ve fiziksel tacizlere maruz kalmaktadır.		✓
Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde seçilen bölümlerde staj yapılmaktadır.		✓
Lise düzeyinde verilen turizm eğitiminde staj yapılan tesisin türü ile staj sorunları arasında anlamlı ilişkiler vardır.	✓	

Açık Uçlu Sorular:

1. Sizce stajyerlerin yaşadığı sorunların giderilmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

Öğrencilerin 123'ü bu soruya cevap vermiş, 119'u ise cevap vermemiştir. Öğrencilerin sorun olarak gördüğü konular ise;

- Stajyerlere gereken değerin verilmemesi,
- Okul idarecilerinin yeteri kadar işletmeleri ziyaret etmemesi ve okulları denetleyen bir birim olamaması,
 - İşletme yöneticilerinin stajyerlere yaklaşımlarının hoşgörölü olmaması, stajyerlerin sorunlarının dinlenmemesi,
 - Sorun yaşanan işletmelere tekrar stajyer gönderilmesi,
 - Stajyerler ile empati kurulmaması,
 - Maaşların az olması ve ek mesai ücretlerinin verilmemesi, stajyerlere söz hakkı verilmemesi,
 - Okul idarecilerinin öğrencilere sahip çıkmamaları ve onlara destek olmamaları,
 - Öğrencilerin okudukları bölümde staj yapmamaları,
 - İşletme yöneticilerinin stajyerleri diğer personellerle aynı işgücüne sahip olduklarını düşünerek eşit tutmaları ve onların tecrübesiz olduklarını önemsememeleri,
 - Stajyerliğin küçümsenmesi ve stajyerlerin ezilmesi, beslenme ve lojman olanaklarının kötü olması,
 - Çalışma saatlerinin uzun olması, işletme yöneticilerinin ve diğer personellerin stajyerlere yanlış yaptıklarında işi öğretmek yerine sert davranmaları,
 - Staj sürelerinin uzun olmasıdır.

Öğrenciler tüm sorunların çözölmesini isterken, okul-işletme işbirliğine büyük bir görev düştüğünü de düşünmektedir.

2. Sizce staj öncesinde öğrenciler hangi konular hakkında bilgi sahibi olmalıdır?

Öğrencilerin 132'si bu soruya cevap vermiş, 110'u ise cevap vermemiştir. Öğrencilerin bilgi sahibi olmak istediği konular ise;

- Staj yapacakları işletmenin yönetimi, çalışma saatleri, mesai saatleri, lojman imkânları ve çalışma ortamları, meslekleri hakkında bilgi,
- Staj hakkında tam ve doğru bilgi, staj yapacakları departmanlar, staj esnasında oluşabilecek sorunlar hakkında bilgi,

- İşletmedeki müşteri tipleri hakkında bilgi, stajyer hakları hakkında bilgidir.

Bununla birlikte, öğrenciler staj tercihlerini yapmadan önce, anlaşma yapılan işletmeleri gezmek ve işletmeler hakkında bilgi sahibi olmak istemektedirler. Bu durumun staj tercihlerini kolaylaştıracaklarını ve stajlarında sorun yaşamalarını önleyeceklerini düşünmektedirler.

3. Sizce stajın verimli olması için işletmeye ve okula düşen görevler nelerdir?

Öğrencilerin 126'sı bu soruya cevap vermiş, 116'sı ise cevap vermemiştir. Öğrenciler okula düşen görevlerin;

- Öğrencilerin haklarını korumak ve stajyerlere değer verilmesinin önemini vurgulamak,

- Daha sık ve düzenli denetim yapmak,

• Stajyer sorunlarını dinlemek ve bu sorunlara çözümler üretmek, istenilen ve eğitim alınılan bölümde staj yaptırmak,

- Alanına uygun işletmeye stajyer göndermek,

• Stajyer gönderilecek işletmeleri iyi araştırmak ve işletmeler konusunda seçici olmak olduğunu düşünmektedirler.

Öğrenciler işletmeye düşen görevlerin ise;

• Çalışma saatlerinin düzenlemek ve stajyerlere diğer personeller kadar işgücü yüklememek ve bunun sonucunda meslekten soğumalarını engelleyerek verimli çalışma ortamı hazırlamak,

• Stajyerlere uygun gerektiği durumlarda ise ayrı bir lojman tahsis etmek, stajyerleri getir-götür işlerde değil mesleklerini öğrenebileceği işlerde çalıştırmak olduğunu düşünmektedirler.

Öğrenciler bunların yanında, okul-işletme işbirliği ile çalışma saatlerinin düzenlenmesi ve staj öncesi stajyer hakları ve iş tanımlarının yapılarak bunların dışına çıkılmamasını istemektedirler.

SONUÇ

Otel yöneticilerinin stajyerlerin teorik bilgilerinden yola çıkarak gerekli pratik eğitimi sağlamaları geleceğin kalifiye elemanlarını yetiştirmeleri demektir. Bu durumda işletmenin verdiği değeri ve iş tatminini hisseden stajyer mezuniyetinden sonra bu işletmeyi tercih edecektir. Bu durum hem işletme hem de stajyer için önemli avantajdır. Bunun sebebi ise; stajyer daha önceden iş yapısını bildiği bir işletmede rahatlıkla çalışırken, işletme de stajyere işi çekirdeğinden öğretmiş olmanın rahatlığı ile tekrar bir personel yetiştirme çabasında olmayacaktır. Ne yazık ki gerek yapılan anket analizleri gerek literatür taraması sonuçları bize geçen yıllarda elle tutulur bir değişiklik olmadığını göstermektedir.

İşletmelerin çoğunluğu stajyerlere halen gereken değeri vermemekte, onları az maliyetli insan gücü olarak görmektedirler. Stajyerler ise başarısız olup mezuniyet haklarına sahip olamamak korkusundan tüm olumsuzluklara boyun eğmektedirler. Oysa ki; turizm işletmelerinde sadece turizm mezunları çalıştırılsa hem bilgili elemana sahip olunur hem de stajyerlik değer kazanarak stajyerlerde bunun bilincinde olarak işlerine gereken özeni gösterirler. Öğrenciler aynı zamanda; çalışma saatlerinden yakınmakta ve diğer personel ile kendilerinin aynı koşullarda çalıştıklarını söylemekte fakat buna karşılık yasal haklarına sahip olmadıklarından yakınmaktadırlar.

Bir başka sorun ise; stajyerler staj yapacakları işletmeler ve çalışacakları bölüm hakkında yeterli bilgi verilmediğini, buna karşılık okul ve işletmelerin herhangi bir düzenleme yapmadığından şikayetçidirler.

Öğrencilerin yaşadıkları sorunlardan biri okul yönetiminin stajyerleri yeterince denetlememesidir. Ayrıca bu sorunu çözmek için MEB yetkilileri ve koordinatör öğretmenlere daha fazla görev düşmektedir. Bu sonuçlar Tütüncü ve Taşkın'ın (2009: 17) bulgularıyla örtüşmektedir. Bu durum hala devam etmektedir. Öğrenciler aynı zamanda okulların yeterince stajyerlerle ilgilenmedikleri ve koordinatör öğretmenlerin işletmeleri az sayıda ziyaret etmeleri, ettikleri zamanlarda da sorunların çözülmesine yönelik yapıcı sonuçlar görmediklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında stajyerlere denetim eksikliğinin giderilmesi konusunda neler yapılabileceği

sorulduğunda, okulların işletmeyi denetledikleri gibi MEB'in atayacağı bir personelin de hem işletmeyi hem de okulu denetlemesidir.

Literatürle uyumlu olan diğer bir sonuç ise; stajyerlerin işe adaptasyon konusunda sorunlarının devam ettiğidir. Çetin'in (2005: 156) vurgulamış olduğu işe adaptasyon problemi günümüz staj ilişkilerinde hala devam etmektedir. Bunların sebebi ise, stajyerlerin stajlarını kendi bölümlerinde yapmamaları, işletme yöneticilerinin stajyerlerin deneyimsiz olduklarını düşündüklerinden müşteriler ile birebir diyaloga girmelerini istememeleri ve stajyerleri daha çok basit ve öğretmeye dayalı olmayan işlerde çalıştırmalarıdır.

KAYNAKÇA

Abak, Handan, *Gençlerin İşsizlik Sorunu ve Mesleki Eğitimin Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, 2009.

Ada, Şükrü, Türk Eğitim Sistemi, *Eğitim Bilimine Giriş*, (ss.307-341), Editörler: Özcan Demirel ve Zeki Kaya, Ankara: Pegem Akademi, 2014.

Akoğlan Kozak, Meryem, *Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar*, Ankara: Detay Yayıncılık, 2012.

Aksu, Murat ve Bucak, Turgay, *Mesleki Turizm Eğitimi*, Aksaray Üniversitesi İBBF Dergis, 4(2), 7-18, 2012.

Aladağ, Rahim, *İş Çevrelerinin Çıraklık Eğitim Sisteminden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Karşılama Düzeylerinin Belirlenmesi (Elazığ-Malatya-Diyarbakır İlleri Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2006.

Altunışık, Remzi; Coşkun, Recai; Bayraktaroğlu, Serkan ve Yıldırım, Engin, Eleştirel Kaynak İnceleme, Hipotez ve Strateji Geliştirme, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Spss Uygulamalı*, (ss.49-74), Sakarya: Sakarya Kitabevi, 2012.

Altunışık, Remzi; Coşkun, Recai; Bayraktaroğlu, Serkan ve Yıldırım, Engin, Araştırmalarda Ölçme ve Ölçekler, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Spss Uygulamalı*, (ss.109-129), Sakarya: Sakarya Kitabevi, 2012.

Anadolu Üniversitesi, *Açıköğretim Sistemi*, [https://www. anadolu.edu. tr /acikogretim/acikogretim-sistemi/acikogretim-sistemi-1](https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/acikogretim-sistemi-1), 2015, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

Ardıç, Ali; Oğulcu, Faysal ve Türker, Hasan, 'Ticaret Eğitimi Araştırması', Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi, Yayın No: 35, 2003.

Ardıç, Ali; Oğulcu, Faysal ve Türker, Hasan, *Ticaret Eğitimi Araştırması*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi, 35, 2-3, 2003.

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, <http://www.ataaof.edu.tr/hakkimizda.aspx>, 2013, Erişim Tarihi: 17.07.2015.

Aydemir, Bülent, *Türkiye’de Turizm Eğitimi: Kültür ve Turizm Bakanlığı Örneği*, Uzmanlık Tezi, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 2008.

Baltacı, Furkan; Üngüren, Engin; Avsallı, Hüseyin ve Demirel, Osman Nuri, ‘Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma’, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-25, 2012.

Başar, Erdoğan, Türkiye’deki Eğitimin Tarihsel Gelişimi, *Eğitim Bilimine Giriş*, (ss.23-66), Editörler: Özcan Demirel ve Zeki Kaya, Ankara: Pegem Akademi, 2014.

Benli, Tahir ve Karaosmanoğlu, Kübra, ‘Turizm Sektöründeki İşletmelerde Meslek Stajını Yapan Önlisans ve Lisans Öğrencilerinin Sorunlarına İlişkin Bir Alan Çalışması’, *Mevzuat Dergisi*, 8(88), 1-19, 2005.

Çelik Uğuz, Sabriye ve Topbaş, Ferhat, ‘Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Emeği: Turizm Sektörüne Betimsel Bir Yaklaşım’, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(7), 487-509, 2014.

Çetin, Şule, ‘Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokul Örneği’, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 153-169, 2005.

Çimen, Hürriyet ve Akbaba, Atilla, ‘Otel Yöneticilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almış İşgörenleri ile İlgili Değerlendirmeleri: Ankara’daki Dört ve Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma’, *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 6(12), 229-251, 2006.

Dayıoğlu, Mehmet, *Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Stajyer Öğrencilerinin Yeterliliği Konusunda İşveren Görüşleri (Edremit Körfezi Örneği)*,

Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 2010.

Demir, Mahmut ve Şen Demir, Şirvan, ‘Turizm İşletmelerinde Yöneticilerin Mesleki Staj Ve Stajyerleri Değerlendirmesi’, *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (6), 18-33, 2014.

Demirkol, Şehnaz ve Pelit, Elbeyi, ‘Türkiye’deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler’, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 125-146, 2002.

Demirkol, Şehnaz; Fidan, Fatma ve Pelit, Elbeyi, ‘Turizm Sektöründeki Bayan İşgörenlerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Otel İşletmelerinde Bir Uygulama’ *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(8), 71-88, 2004.

Dilaver, Hüseyin, Türk Eğitim Sistemi ve Sorunları, *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, (ss.29-68), Editör: Kadir Keskinliç, Ankara: Pegem Akademi, 2011.

Doğan, Zafer Hasan, *Kurumlar ve Düzeyler Açısından Turizm Eğitimi*, Balkan Ülkeleri Turizm Eğitim Semineri, (ss.30-37), Düzenleyen: T.C. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, İstanbul, 26-29 Mayıs 1992.

Emir, Oktay; Arslan, Soner ve Kılıçkaya, Şensoy, ‘Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Programı Öğrencilerinin Staj Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği’, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 10(2), 273-291, 2008.

Eşme, İsa, *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar*, Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, Ankara: T.C. Yüksek Öğretim Kurulu, 2007.

Fakılı, Selin, *Alan Örnekleme*, <https://prezi.com/aknys4hwywb-/alan-orneklemesi/>, 2013, Erişim Tarihi: 01.07.2015.

Gediz Uzem, *Uzaktan Eğitim Nedir*, <http://uzem.gediz.edu.tr/uzaktan-egitim-nedir>, 2013, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

Güçer, Evren, *Türkiye’deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden*

Beklentileri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, 2004.

Güçlü, Ferah, *Yaygın Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2003.

Gümüş, Hacer, *Türkiye’de Ulusal Turizm Örgütlerinin Yapısal Analizi ve Turizm Pazarlamasına Katkılarına Yönelik Bir Araştırma Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 2008.

Güzel, Neriman Gonca, *Yüksek Öğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, 2006.

Güzel, Tülay, Eğitim ve Gelişme, *Konaklama İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi: İlkeler ve Uygulamalar*, (ss.99-128), Editör: Cengiz Demir, İzmir: Nobel Yayın Dağıtım, 2005.

Hacıoğlu, Necdet; Kaşlı, Mehmet; Şahin, Seda ve Tetik, Nuray, *Türkiye’de Turizm Eğitimi*, Ankara: Detay Yayıncılık, 2008.

Hemmati, Minu, Women’s Employment and Participation in Tourism, *Sustainable Travel & Tourism*, Volume 5(1), 17-21, 2008.

Ilgaz, Burcu, *Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimlerine Etkileri: Akdeniz Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 2011.

İnce, Yusuf Ziya, *Turizm Eğitiminde Staj ve Beraberinde Getirdikleri*, <http://www.turizm gazetesi.com/news.aspx?Id=72118>, 2013, Erişim Tarihi: 10.03.2015.

İş Sağlığı Güvenliği Eğitim Topluluğu Derneği, *Mesleki Eğitim Neden Önemli*, <http://isget.org/mesleki-egitim-neden-onemli/>, Erişim Tarihi: 07.07.2015.

Karakaş, Mehmet, *İlköğretim Öğrencilerinin Mesleki ve Teknik Eğitim Alguları*, Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.

Kazu, Yaşar ve Demirli, Cihad, 'Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarındaki Gelişmeler, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı-155-156, 2002.

Kenar, Necdet, *Yaygın Eğitim Kapsamında Mesleki Eğitim Sistemi*, <http://www.messegitim.com.tr/ti/579/0/YAYGIN-EGITIM-KAPSAMINDA-MESLEKI-EGITIM-SISTEMI>, 2009, Erişim Tarihi: 11.06.2015.

Korkmaz Ağaoğlu, Özgecan, *Türkiye'de Turizm Eğitimi ve Etkenliği*, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, 1991.

Kozak, Nizamettin, *Staj Dosyası (I): Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar*, <http://www.turizm gazetesi.com/news.aspx?Id=24947>, 2005, Erişim Tarihi: 10.03.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Kat Hizmetleri El Kitabı*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/40470,kathiztrpdf.pdf?0>, (ss.1-27). Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Mutfakta Gıda Hijyeni Eğitim Videosu*, http://media.kulturturizm.gov.tr/media/aregem/mutfaktagidahijyeni/tr/mp4/mutfakfagidahijyeni_1.mp4, Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Mesleki Turizm Eğitim Materyalleri*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,135391/mesleki-turizm-egitim-materyalleri.html>, Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Önbüro El Kitabı*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/40469,onburoelkitabipdf.pdf?0>, (ss.1-27). Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Yiyecek ve İçecek Servisi El Kitabı*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/40474,yiyecekservtrpdf.pdf?0>, (ss.1-77), 2009, Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Yiyecek Üretimi El Kitabı*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/40475,yiyecekuretimitrpdf.pdf?0>, 2012, (ss.1-159), Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, *Yaygın Turizm Eğitimi Faaliyetleri*, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,13202/yaygin-mesleki-turizm-egitimi-faaliyetleri.html>, Erişim Tarihi: 11.06.2015.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yaygın Turizm Eğitimi, *Yaygın Turizm Eğitimi Nedir*, <http://www.kultur.gov.tr/TR,31046/yaygin-turizm-egitimi-nedir.html>, 2011, Erişim Tarihi: 11.06.2015.

Long, Veronica, H. ve Kondon, Sara, L., Gender and Tourism Development in Balinese Villages, *Gender Work and Tourism*, (pp.89-118), Editor: M. Thea Sincilair, Routledge, London, 1997.

MEB Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşletmelerde Meslek Eğitimi Sözleşmesi, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/921.html>, Erişim Tarihi: 13.06.2015.

MEB Balçova Turizm Merkezi, http://m.ebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/35/24/965036/index.html?CHK=8228f53f078ae047bedfdce9216fd8ed, 2015, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Lisesi, *Açık Öğretim Lisesi Tanıtım Sunumu*, http://www.aol.meb.gov.tr/aol_hazirlik_online/sunumlar/aol_tanitim/index.html#/1/, 2014, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Mesleki Açık Öğretim Lisesi, *Mesleki Açık Öğretim Lisesinin Tanıtımı*, http://maol.meb.gov.tr/html_files/sayisal_veriler.html, 2015, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

MEB Karşıyaka Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu, <http://karsiyakahem.meb.k12.tr/>, 2013, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, *Ortaokul 8 inci Sınıf Öğrencileri İçin Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Tanıtımı*, 2015, <http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/Diger/Mesleki%20ve%20Teknik%20E%C4%9Fitim%20Tan%C4%B1t%C4%B1m.pdf>, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24804_0.html, Erişim Tarihi: 05.07.2015.

MEB Mevzuat, <http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.asp?ara=4&Submit=Listele>, Erişim Tarihi: 07.07.2015.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, *Eğitim Uygulama Okulu Programı*, <http://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-ile-ilgili-yayimlar/icerik/123>, 2014, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, *Özel Öğretim Kurumları, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri*, <http://ookgm.meb.gov.tr/www/ozel-kurumlar-grup-baskanligi/icerik/3>, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

MEB Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesi, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/921.html>, 1997, Erişim Tarihi: 13.06.2015.

MEB Strateji Geliştirme Bakanlığı İstatistik ve Bilgi Edinme Sistemleri Dairesi Başkanlığı E-posta Yazışması, E-mail Tarihi: 08.04.2015.

MEB Telefon ile Bilgi Edinme Sistemi, Alo 147, Görüşme Tarihi: 11.06.2015.

MEB Mesleki Eğitim Kanunu, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/3.html>, 1986, Erişim Tarihi: 23.06.2015.

MEB, *Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri*, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=alanDal>, Erişim Tarihi: 07.07.2015.

Milli Eğitim İstatistikleri, *Örgün Eğitim 2014/15*, http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2014_2015.pdf, Erişim Tarihi: 28.05.2015.

Milli Eğitim Temel Kanunu, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html, 1973, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

Olalı, Hasan, *Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı ve Sorunları*, Tebliğ ve Tartışmalar Turizm Eğitim Kongresi, (ss.92-99), Düzenleyen Boğaziçi Üniversitesi MYO Turizm İşletmeciliği Programı, İstanbul, 17 Ekim 1984.

ÖSYM, *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*, <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/Tercih/2014-OSYSKONTKILAVUZU14072014.pdf>, 2014, Erişim Tarihi: 21.06.2015.

Öter, Zafer, ‘Saving Nomadic Cultural Heritage: Carpets For Tourists Woven By Turkish Women’, *21.Yüzyılın Eşiğinde Kadınlar Değişim ve Güçlenme*, Cilt:4,

(ss.643-659), Dokuz Eylül Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını, İzmir, 13-16 Ekim 2009.

Pehlivan, Rabia, *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, 2008.

Sarı, Hatice, *Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Sürecine Adaptasyonu Üzerine Bir Araştırma*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, 2007.

Sayer, Handan, *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkeklerin Katılımı*, Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2011.

Sevgi, Ahmet, 'Turizm Eğitimi', *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, (ss.19-45), Düzenleyen: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara, 9-11 Aralık 1992.

Sezgin, İlhan, *Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2009.

Şimşek, Ali, *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1999.

Şişman, Mehmet, *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Pegem Akademi, 2010.

T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, *Mevzuat Bilgi Sistemi*, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2547&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>, 2013, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

Timur, Alp, 'Türkiye'de Turizm Eğitiminin Yapısı, Uygulanan Politikalar ve Sonuçları', *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, (ss.47-53), Düzenleyen: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara, 9-11 Aralık 1992.

TUREM Kuruluş Yönetmeliği, <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14965/turizm-egitim-merkezleri-turem-kurulus-yonetmeliği.html>, 1981, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

Tuyluoğlu, Tuğba, *Türkiye'de Turizm Eğitimin Niteliği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.

Tülü, Kenan, *Mesleki Eğitim Merkezi Türkçe Öğretim Programları ile Ders Kitaplarının İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve 8. Sınıf Ders Kitapları ile Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

Türk Dil Kurumu, Meslek, [http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts & arama=gts&guid=TDK.GTS.559bdd53ea6fe3.70931662](http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.559bdd53ea6fe3.70931662), 2015, Erişim Tarihi: 07.07.2015.

Türkey, Oğuz ve Yağcı, Kamil, 'Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulda ve Turizm Sektöründe 'Öğrenme'lerinin Sektörden Ayrılma Eğilimlerine Etkisi', *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(4), 219-246, 2007.

Türker, Nuray, 'Konaklama İşletmelerinde Cinsel Taciz ve Cinsiyet Ayrımı', *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 74-76, 1997.

MEB, Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2014-2018, <http://mtegm.meb.gov.tr/tr/dokumanlar/strateji/index.html#/14/zoomed>, Erişim Tarihi: 11.07.2015.

Türkseven, Erkan, *Turizm Eğitiminde Yaşanan Staj Sorunları: Lisans Öğrencilerinin Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.

Tütüncü, Özkan ve Taşkın, Makbule, 'İzmir İli Anadolu Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Öğrencilerin Beceri Eğitimi Algılamaları', *Prof. Dr. Fermani Maviş Anı Kitabı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2009.

United Nations, *Important Concepts Underlying Gender Mainstreaming*, <http://www.un.org/womenwatch/osagi/pdf/factsheet2.pdf>, 2009, Erişim Tarihi: 22.06.2015.

Uysal, Savaş, *Mesleki Eğitim Veren Teknik, Endüstri Meslek, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Liselerinde Uygulanmakta Olan Megep Projesinin Etkililiği Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, 2009.

Yazgeç, Savaş, *Mesleki Eğitim Merkezi Metal Teknolojisi – Makine Teknolojisi Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilere, İşletmelerde Uygulanan Mesleki Eğitim*

(Pratik Eğitim) Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, 2008.

Yıldız, Latif, *İstanbul İli Mesleki Eğitim Merkezlerindeki Yöneticilerin Mesleki Eğitim Geliştirme Projesi Kapsamındaki Yeni Eğitim Uygulamalarına İlişkin Algıları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, 2008.

YÖK, *Birim İstatistikleri*, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, 2015, Erişim Tarihi: 12.07.2015.

Yörük, Sinan; Dikici, Abdullah ve Uysal, Ahmet, 'Bilgi Toplumu ve Türkiye'de Mesleki Eğitim', *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 299-312, 2002.

YÖK, *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi*, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, 2015, Erişim Tarihi: 12.06.2015.

YÖK, *Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslar*, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/34559/uzaktan_ogretim_esas_usul.pdf/b8177cd6-5b3c-407a-9978-f8965419b117, 2013, Erişim Tarihi: 10.07.2015.

EKLER

EK 1: İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzni

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877/604.01.02/1979029
Konu: Araştırma İzni

02/08/2013

Sn:Öyküm PAK
2006Sokak No:15 Daire:4 Alaybey
Karşıyaka/İZMİR

- İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı (Genelge 2012/13)
b) 25/07/2013 tarihli dilekçeniz .
c) 31/07/2013 tarih ve 12018877/604.01.02/1945772 sayılı Valilik Onayı

Müdürlüğümüz Menderes ilçesine bağlı Özdere Tahir Çamur Turizm ve Otelcilik ve Meslek Lisesi, Konak İlçesine bağlı Nevvar Salih İşgören Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi öğrencilerine uygulamak istediğiniz "**Turizm Eğitiminde Uygulanan Zorunlu Stajlarda Stajyerlerin Karşılaştığı Sorunlar**" konulu tez çalışmanız için kullanacağımız ölçekler, ilgi (c) Valilik Onayı ile uygun görülmüştür.

Araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı doldurulup, araştırmanın CD'ye aktarılması sağlanarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Dr. Yurdağül ARIKAN
Şube Müdürü

EKLER:

- 1- Valilik Onayı (1 sayfa)
- 2- Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)
- 3- Taahhüt Formu (1 sayfa)
- 4- Onaylı Veri Araçları (4 sayfa)

**Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.**

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden ac01-9e50-3b4f-b79b-7ef0 kodu ile yapılabilir.

Hükümet Konağı C Blok Kat:8 Strateji Geliştirme Hizmetleri 1 Bölümü Konak/İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: strateji35_1@meb.gov.tr

Tel: (0 232) 477 21 37
Faks: (0 232) 477 21 07

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 12018877/604.01.01/1945772
Konu:Öyküm PAK'ın
Araştırma İzni

31/07/2013

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı (Genelge 2012/13)
b)Öyküm PAK'ın 25/07/2013 tarih ve1875335 sayılı dilekçesi

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Turizm işletmeciliği Bilim Yüksek Lisans öğrencisi Öyküm PAK'ın "**Turizm Eğitiminde Uygulanan Zorunlu Stajlarda Stajyerlerin Karşılaştığı Sorunlar**" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Müdürlüğümüze bağlı Konak ilçesine bağlı Nevvar Salih İşgören Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi2.,3.ve 4. Sınıf öğrencileri , Menderes İlçesine bağlı Özdere Tahir Çamur Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi öğrencilere uygulamak istediği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, yukarıda adı geçen okullardaki, 2013-2014 öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

Vefa BARDAKCI
Müdür

OLUR
31/07/2013

Fatih Ahmet KURT
Vali a.
Vali Yardımcısı

**Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.**

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi'gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 35db-9e5b-38bc-bf33-3fe0 kodu ile yapılabilir.

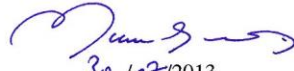
Hükümet Konağı C Blok Strateji Geliştirme Hizmetleri 1 Bölümü Konak/İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: strateji35_1@meb.gov.tr

Tel: (0 232) 477 21 38
Faks: (0 312) 477 21 07

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Öyküm PAK
Kurumu / Üniversitesi	Katip Çelebi Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	İzmir
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İzmir ili Menderes ilçesine bağlı Özdere Tahir Çamur Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi ve Konak ilçesine bağlı Nevvar Salih İşgören Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi 2.,3. ve 4. sınıf öğrencileri
Araştırmanın konusu	Turizm Eğitiminde Uygulanan Zorunlu Stajlarda Stajyerlerin Karşılaştığı Sorunlar
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Turizm Eğitiminde Uygulanan Zorunlu Stajlarda Stajyerlerin Karşılaştığı Sorunlar
Veri toplama araçları	"Turizm Eğitimi Alan Lise Öğrencilerinin Staj Sorunlarına Yönelik Bir Araştırma" Anket Formu
Görüş istenilecek Birim/Birimler	-----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Konulu, 2012/13 Sayılı Genelgesi. Genelge gereğince; araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup, araştırmanın 2013-2014 öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.	
Komasyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı: -----	Gereğesi; -----

30.10.2013
Komasyon Başkanı
Dr. Yurdağül ARIKAN
Şube Müdürü

KOMİSYON

Uye
Dr. Sevtap YAZAR
Öğretmen

Uye
Pınar ERÇİFTÇİ ÇÜÇEN
Öğretmen

Tarih:

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN STAJ SORUNLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bu anket İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği yüksek lisans programı bünyesinde gerçekleştirilmekte olan yüksek lisans tezinin bir parçası olarak uygulanmaktadır. Tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Katılımcıların bilgileri başka hiç bir amaçla kullanılmayacaktır. Katılımlarınız için teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Öyküm Pak

Danışman: Doç. Dr. Zafer Öter

E-posta: oykumpak@hotmail.com E-posta: oter@hotmail.com

Cep Tel: 0507 120 62 63

Cep Tel: 0532 623 78 32 İş Tel: 0232 329 35 35 (6713)

KISIM A

Yaşınız Cinsiyetiniz Erkek Kadın

Bu okulu isteyerek mi seçtiniz? Evet Hayır

Şu ana kadar kaç staj yaptınız? 1 2

Okulda okuduğunuz bölümünüz Mutfak Servis Ön büro Ailenizin aylık net gelir miktarı (TL)

En son mezun olduğunuz okulun türü Devlet okulu Özel okul

Stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyiminiz var mı? Evet Hayır

Okuduğunuz bölümde mi staj yaptınız? Evet, bir stajımda Evet, her iki stajımda Hayır

En son staj yaptığınız otelin pansiyon türü Her şey dâhil Tam pansiyon Yarım pansiyon Oda-kahvaltı

Diğer:

En son staj yaptığınız otelin türü Bağımsız (tek şubeli) Zincir otel (birçok şubeli)

En son staj yaptığınız otelin yıldız sayısı 1 2 3 4 5 Yıldızsız

En son staj yaptığınız işletme nerededir? Şehir merkezi Şehir dışı (sahil vb.)

En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir? İzmir Kuşadası Çeşme Antalya Gümüşlük

KISIM B (Bu kısımda size en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.)

	Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Fikrim yok	Memnunum	Çok memnunum
Sigorta konusunda size sağlanan olanaklardan	☐	☐	☐	☐	☐
Hafta tatili uygulamasından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin sağladığı içimlerden	☐	☐	☐	☐	☐
Beslenme olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Alanınız/branşınız/kedine öğrendiklerinizden	☐	☐	☐	☐	☐

Ankete katılımlarınızdan dolayı teşekkür ederiz. |
Lütfen arka sayfaya geçiniz.

	Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Fikrim yok	Memnunum	Çok memnunum
Ek mesai ücretlerinden	☐	☐	☐	☐	☐
Maaş ödemelerinin düzenli olmasından	☐	☐	☐	☐	☐
Çalıştığınız alanda kendinizi geliştirme imkanı sağlamasından	☐	☐	☐	☐	☐
Yönetici-personel ilişkisinin düzeyinden	☐	☐	☐	☐	☐
Okuldaki dersleri işletmede uygulayabilme olanağı sunmasından	☐	☐	☐	☐	☐
Staj öncesi staj hakkında bilgi alma olanağından	☐	☐	☐	☐	☐
Yabancı dili geliştirme konusunda stajın katkısından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin kadın-erkek eşitliği konusundaki politikalarından	☐	☐	☐	☐	☐
İş yerinde taciz konusunda yönetimin tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Çalışma saatlerinin düzenlenmesinden	☐	☐	☐	☐	☐
Yöneticilerin stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Stajyer harici olan otel çalışanları stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Müşterilerin stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Otelde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitiminden	☐	☐	☐	☐	☐

KISIM C

Sizce stajyerlerin yaşadığı sorunların giderilmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

Sizce staj öncesinde öğrenciler hangi konular hakkında bilgi sahibi olmalıdır?

Sizce stajın verimli olması için işletmeye ve okula düşen görevler nelerdir?

Ankete katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz. 2

Tarih:

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN STAJ SORUNLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bu anket İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği yüksek lisans programı bünyesinde gerçekleştirilmekte olan yüksek lisans tezinin bir parçası olarak uygulanmaktadır. Tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Katılımcıların bilgileri başka hiç bir amaçla kullanılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Öyküm Pak

E-posta: oykumpak@hotmail.com

Cep Tel: 0507 120 62 63

Danışman: Doç. Dr. Zafer Öter

E-posta: oter@hotmail.com

Cep Tel: 0532 623 78 32

İş Tel: 0232 329 35 35 (6713)

KISIM A

Yaşınız

Cinsiyetiniz Erkek Kadın

Bu okulu isteyerek mi seçtiniz? Evet Hayır

Şu ana kadar kaç staj yaptınız? 1 2

Okulda okuduğunuz bölümleriniz Mutfak Servis Ön büro Acenta

En son mezun olduğunuz okulun türü Devlet okulu Özel okul

Ailenizin aylık net gelir miktarı (TL)

Stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyiminiz var mı? Evet Hayır

Okuduğunuz bölümde mi staj yaptınız? Evet, bir stajımda Evet, her iki stajımda Hayır

En son staj yaptığınız otelin pansiyon türü (otelde çalışanlar için) Her şey dâhil Tam pansiyon Yarım pansiyon Oda-kahvaltı Diğer:

En son staj yaptığınız otelin türü (otelde çalışanlar için) Bağımsız (tek şubeli) Zincir otel (çok şubeli)

En son staj yaptığınız otelin yıldız sayısı (otelde çalışanlar için) 1 2 3 4 5 Yıldızsız

En son staj yaptığınız işletme nerededir? Şehir merkezi Şehir dışı (sahil vb.)

En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir? Özdere İzmir Kuşadası Çeşme Antalya Selçuk Fethiye

KISIM B (Bu kısımda size en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.)

	Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Fikrim yok	Memnunum	Çok memnunum
Sigorta konusunda size sağlanan olanaklardan	☐	☐	☐	☐	☐
Hafta tatili uygulamasından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin sağladığı lojmanlardan	☐	☐	☐	☐	☐
Beslenme olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐

Ankete katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz. Lütfen arka sayfaya geçiniz.

	Hiç memnun değilim	Memnun değilim	Fikrim yok	Memnunum	Çok memnunum
Alanınız/branşınızadına öğrendiklerinizden	☐	☐	☐	☐	☐
Ek mesai ücretlerinden	☐	☐	☐	☐	☐
Maaş ödemelerinin düzenli olmasından	☐	☐	☐	☐	☐
Çalıştığımız alanda kendinizi geliştirme imkanı sağlamasından	☐	☐	☐	☐	☐
Yönetici-personel ilişkisinin düzeyinden	☐	☐	☐	☐	☐
Okuldaki dersleri işletmede uygulayabilme olanağı sunmasından	☐	☐	☐	☐	☐
Staj öncesi staj hakkında bilgi alma olanağından	☐	☐	☐	☐	☐
Yabancı dili geliştirme konusunda stajın katkısından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin kadın-erkek eşitliği konusundaki politikalarından	☐	☐	☐	☐	☐
İş yerinde taciz konusunda yönetimin tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Çalışma saatlerinin düzenlenmesinden	☐	☐	☐	☐	☐
Yöneticilerin stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Stajyer harici olan otel çalışanların stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Müşterilerin stajyerlere olan tutumlarından	☐	☐	☐	☐	☐
Otelde staja başlarken sunulan tanıtım/oryantasyon eğitiminden	☐	☐	☐	☐	☐

KISIM C

Sizce stajyerlerin yaşadığı sorunların giderilmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

Sizce staj öncesinde öğrenciler hangi konular hakkında bilgi sahibi olmalıdır?

Ankete katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz. 2

EK 2: Alsancak Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Anketi

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN STAJ SORUNLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bu anket İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği yüksek lisans programı bünyesinde gerçekleştirilmekte olan yüksek lisans tezinin bir parçası olarak uygulanmaktadır. Tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Katılımcıların bilgileri başka hiç bir amaçla kullanılmayacaktır. Katılarınız için teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Öyküm Pak

Danışman: Doç. Dr. Zafer Öter

E-posta: oykumpak@hotmail.com

E-posta: oter@hotmail.com

Cep Tel: 0507 120 62 63

Cep Tel: 0532 623 78 32

İş Tel: 0232 329 35 35 (6713)

KISIM A

Yaşınız

Cinsiyetiniz Erkek Kadın

Bu okulu isteyerek mi seçtiniz? Evet Hayır

Şu ana kadar kaç staj yaptınız? 1 2

Okulda okuduğunuz bölümünüz Mutfak Servis Önbüro Acenta

En son mezun olduğunuz okulun türü Devlet okulu Özel okul

Ailenizin aylık net gelir miktarı (TL)

Stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyiminiz var mı? Evet Hayır

Okuduğunuz bölümde mi staj yaptınız? Evet, bir stajımda Evet, her iki stajımda
Hayır

En son staj yaptığınız otelin pansiyon türü (otelde çalışanlar için) Her şey dâhil Tam pansiyon Yarım pansiyon Oda-kahvaltı Diğer:

En son staj yaptığınız otelin türü(otelde çalışanlar için) Bağımsız(tek şubeli) Zincir otel(çok şubeli)

En son staj yaptığınız otelin yıldız sayısı (otelde çalışanlar için) 1 2 3 4 5

Yıldızsız

En son staj yaptığınız işletme nerededir? Şehir merkezi Şehir dışı (sahil vb.)

En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir? Özdere İzmir Kuşadası

Çeşme Antalya Selçuk Fethiye

KISIM B (Bu kısımda size en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.)

	Hiç mem nun değil im	Mem nun değili m	Fik rim yok	Memnu num	Çok memnu num
Sigorta konusunda size sağlanan olanaklardan	☐	☐	☐	☐	☐
Hafta tatili uygulamasından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin sağladığı lojmanlardan	☐	☐	☐	☐	☐
Beslenme olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Alanınız/branşın ızadına öğrendiklerinizd en	☐	☐	☐	☐	☐

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Ek mesai
ücretlerinden

Maaş
ödemelerinin
düzenli
olmasından

Çalıştığınız
alanda kendinizi
geliştirme
imkanı
sağlamasından

Yönetici-
personel
ilişkisinin
düzeyinden

Okuldaki
dersleri
işletmede
uygulayabilme
olanağı
sunmasından

Staj öncesi staj
hakkında bilgi
alma
olanağından

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Yabancı dili
geliştirme
konusunda stajın
katkısından

İşletmenin
kadın-erkek
eşitliği
konusundaki
politikalarından

İş yerinde taciz
konusunda
yönetimin
tutumlarından

Çalışma
saatlerinin
düzenlenmesin
den

Yöneticilerin
stajyerlere olan
tutumlarından

Stajyer harici
olan otel
çalışanların
stajyerlere olan
tutumlarından

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Müşterilerin
stajyerlere olan
tutumlarından

Otelde staja
başlarken
sunulan
tanıtım/oryantas
yon eğitiminden

KISIM C

Sizece stajyerlerin yaşadığı sorunların giderilmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

Sizece staj öncesinde öğrenciler hangi konular hakkında bilgi sahibi olmalıdır?

Sizece stajın verimli olması için işletmeye ve okula düşen görevler nelerdir?

EK 3: Özdere Tahir Çamur Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Anketi

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN STAJ SORUNLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bu anket İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği yüksek lisans programı bünyesinde gerçekleştirilmekte olan yüksek lisans tezinin bir parçası olarak uygulanmaktadır. Tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Katılımcıların bilgileri başka hiç bir amaçla kullanılmayacaktır. Katılarınız için teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Öyküm Pak

Danışman: Doç. Dr. Zafer Öter

E-posta: oykumpak@hotmail.com

E-posta: oter@hotmail.com

Cep Tel: 0507 120 62 63

Cep Tel: 0532 623 78 32

İş Tel: 0232 329 35 35 (6713)

KISIM A

Yaşınız

Cinsiyetiniz Erkek Kadın

Bu okulu isteyerek mi seçtiniz? Evet Hayır

Şu ana kadar kaç staj yaptınız? 1 2

Okulda okuduğunuz bölümünüz Mutfak Servis Önbüro

Ailenizin aylık net gelir miktarı (TL)

En son mezun olduğunuz okulun türü Devlet okulu Özel okul

Stajdan önce turizm sektöründe çalışma deneyiminiz var mı? Evet Hayır

Okuduğunuz bölümde mi staj yaptınız? Evet, bir stajımda Evet, her iki stajımda
Hayır

En son staj yaptığınız otelin pansiyon türü Her şey dâhil Tam pansiyon Yarım
pansiyon Oda-kahvaltı

Diğer:

En son staj yaptığınız otelin türü Bağımsız(tek şubeli) Zincir otel(birçok şubeli)

En son staj yaptığınız otelin yıldız sayısı 1 2 3 4 5

Yıldızsız

En son staj yaptığınız işletme nerededir? Şehir merkezi Şehir dışı (sahil vb.)

En son staj yaptığınız işletme hangi turizm merkezindedir?

Özdere İzmir Kuşadası Çeşme Antalya Gümüldür

KISIM B (Bu kısımda size en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.)

	Hiç mem nun değil im	Mem nun değili m	Fik rim yok	Memnu num	Çok memnu num
Sigorta konusunda size sağlanan olanaklardan	☐	☐	☐	☐	☐
Hafta tatili uygulamasından	☐	☐	☐	☐	☐
İşletmenin sağladığı lojmanlardan	☐	☐	☐	☐	☐
Beslenme olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Ulaşım olanaklarından	☐	☐	☐	☐	☐
Alanınız/branşın ızadına öğrendiklerinizd en	☐	☐	☐	☐	☐

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Ek mesai
ücretlerinden

Maaş
ödemelerinin
düzenli
olmasından

Çalıştığınız
alanda kendinizi
geliştirme
imkanı
sağlamasından

Yönetici-
personel
ilişkisinin
düzeyinden

Okuldaki
dersleri
işletmede
uygulayabilme
olanağı
sunmasından

Staj öncesi staj
hakkında bilgi
alma
olanağından

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Yabancı dili
geliştirme
konusunda stajın
katkısından

İşletmenin
kadın-erkek
eşitliği
konusundaki
politikalarından

İş yerinde taciz
konusunda
yönetimin
tutumlarından

Çalışma
saatlerinin
düzenlenmesin
den

Yöneticilerin
stajyerlere olan
tutumlarından

Stajyer harici
olan otel
çalışanların
stajyerlere olan
tutumlarından

Hiç
mem
nun
değil
im

Mem
nun
değili
m

Fik
rim
yok

Memnu
num

Çok
memnu
num

Müşterilerin
stajyerlere olan
tutumlarından

Otelde staja
başlarken
sunulan
tanıtım/oryantas
yon eğitiminden

KISIM C

Sizece stajyerlerin yaşadığı sorunların giderilmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

Sizece staj öncesinde öğrenciler hangi konular hakkında bilgi sahibi olmalıdır?

Sizece stajın verimli olması için işletmeye ve okula düşen görevler nelerdir?

EK 4: Sınıf Geçme Sistemi Uygulanan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesi

**SINIF GEÇME SİSTEMİ UYGULAYAN ANADOLU OTELCİLİK VE
TURİZM MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL VE
İŞLETMELERDE MESLEKÎ EĞİTİM YÖNERGESİ**

Tebliğler : **TEMMUZ 1997/2478**
Dergisi

Ek ve Değişiklikler:

1) KASIM 2001/2530 TD

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu yönergenin amacı, Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin, 3308 sayılı Mesleki Eğitimi Kanunu hükümlerine göre okulda ve işletmelerde görecekları eğitim ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir. (*)

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge, Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Müdürlükleri ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun ikinci maddesinde belirtilen kurum, kuruluş ve işyerlerini kapsar. (*)

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, 4702 sayılı Kanunla değiştirilen 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği ile Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. (*)

Sorumluluk

Madde 4- Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin okulda ve işletmelerde görecekları eğitimin bu Yönerge esaslarına göre yürütülmesinden okul müdürü sorumludur.

Tanımlar

Madde 5- Bu Yönergede geçen;

- a) “Bakanlık”, Milli Eğitim Bakanlığını,
- b) “Genel Müdürlük”, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğünü,
- c) “Valilik”, Okulun bulunduğu ilin valiliğini,
- d) “Okul”, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesini,
- e) “Okul Müdürlüğü”, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Müdürlüğünü,
- f) “Öğrenci”, İşletmelerde, örgün eğitim gören öğrencileri,
- g) “Koordinator”, İşletmelerdeki meslek eğitiminde; iş yerlerinin tespiti, eğitimin planlanması, koordinasyonu ve takibi ile görevli okul müdür yardımcısını veya öğretmeni,
- h) “İşletme/İşyeri”, Mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerini,
 - 1) “Personel”, Kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri,
 - j) “Usta Öğretici”, Ustalık yeterliğini kazanmış; mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, mesleki eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi,
 - k) “Eğitici Personel”, Mesleki yeterliğe sahip, öğrencilerin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, mesleki eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi,
 - l) “İşletmelerde Mesleki Eğitim”, Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını,
 - m) “Yoğunlaştırılmış Eğitim”, Teorik ve uygulamalı derslerin, bloklaştırılmış olarak okutulmasını,
 - n) “Telafi Eğitimi”, İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin; uygulamalı meslek dersleri programlarındaki bazı konuların eğitiminin çeşitli nedenlerle o işletmede yapılamaması durumunda, bu eğitimin okulda veya başka bir işletmede tamamlanmasını,
 - o) “Meslek Alanı”, Ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı,
 - p) “Meslek Dalı”, Bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini, ifade eder. (*)

İKİNCİ BÖLÜM

Okulda ve İşyerlerindeki Eğitimin Süreleri

Okulda ve İşyerlerinde Eğitim

Madde 6- Okulda ve işyerlerindeki eğitim, sektörün ve turizm eğitiminin özellikleri esas alınarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin otellerde veya diğer turistik tesislerde gördükleri uygulamalı eğitim, bu tesislerde iş hacminin yoğunluk kazandığı “Turizm Mevsimi”ne paralel olarak başlatılır. Okulun derslik, atölye, laboratuvar ve uygulama birimlerinde gerçekleştirilen eğitim ise, turistik tesislerin atıl kapasite ile çalıştıkları veya faaliyetlerini tamamen durdurdukları zamanlara rastlatılır. Turizm Mevsimi ile başlatılan uygulamalı eğitim süresince, okulun uygulama birimlerinde yeter sayıda öğrencinin eğitim görmeleri sağlanır.

Eğitim Tarihleri

Madde 7- Öğrencilerin okulda veya işyerinde görecekları eğitimin tarihleri belirlenirken, her iki birimdeki eğitime ortalama altışar aylık zaman ayrılır. Bu süre, ihtiyaç duyulması halinde Bakanlık tarafından değiştirilebilir. Ancak, genel olarak öğrencilerin bir öğretim yılında kesintisiz olarak Ekim-Mart ayları arasındaki altı aylık dönemde okulda; Nisan-Eylül ayları arasındaki altı aylık dönemde işyerlerinde eğitim görmeleri esastır. IX. ve X. sınıflarda derslerin kesildiği tarih ile yıl sonu beceri sınavı sonrasında öğrencilere ikişer haftalık dinlenme izni verilir.

Bu eğitim tarihleri, hazırlık sınıflarında uygulanmaz. (*)

Okuldaki Eğitimin Yoğunlaştırılması

Madde 8- Öğrenciler beceri eğitimi amacıyla işyerlerine gönderilmeden önce, okulun derslik, atölye, laboratuvar ve uygulama birimlerinde ilgili branş öğretmenleri tarafından eğitilerek, işyerlerindeki eğitime hazırlanırlar. Okuldaki bu eğitime esas teşkil eden haftalık ders çizelgesi Bakanlık tarafından hazırlanarak okul müdürlüklerine gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşyerlerinde Eğitim

İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu

Madde 9- Öğrencilerin işyerlerine dağıtımını planlamak, işyerleri ile her konuda işbirliği sağlamak, araştırma yapmak, anket hazırlayarak uygulamak, öğretmenlerin koordinatörlük çalışmalarını planlayıp, okul müdürünün onayına sunmak, mezunların izlenmesini ve teşkilatlanmasını sağlamak, işyerlerindeki eğitime ait problemleri belirlemek, çözüm yolları konusunda önerilerde bulunmak, gelecek öğretim yılındaki beceri eğitimine yönelik hazırlıkları ve diğer benzer çalışmaları yapmak üzere, her okul müdürlüğünün bünyesinde "İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu" kurulur. Bir müdür yardımcısı tarafından koordine edilen bu büroda, en az iki meslek dersleri öğretmeni de görev yapar.

İşyerlerinin Seçimi

Madde 10- Beceri eğitimi yaptıracak işyerinin bu eğitime uygunluğu; okul müdürünün başkanlığında, "İşyerleri ile İşbirliği ve Mezunları Takip Bürosu" görevlilerinin katılacağı bir komisyon tarafından, tesisin yıldızlaması, eğitim personeli bulundurup bulundurmadığı, önceki yıldaki eğitimin Bakanlıkça tespit edilen esas ve usullere uygun olarak yapılıp yapılmadığı ve diğer imkanları dikkate alınarak belirlenir. Eğitim personeli bulunmayan, teşkilatını tamamlamamış tesislere öğrenci gönderilmez.

Madde 11- Öğrencilerin işyerlerine dağıtımını yapılırken, sınıf öğretmenlerinin görüşü alınarak, öğrencinin bir önceki ders yılındaki başarısı, ailesinin ekonomik durumu, ailesinin ikametgahı ve disiplin durumuna göre değerlendirme yapılır.

Öğrencilerin Beceri Eğitimi İçin İşyerine Gönderileceği Sınıflar

Madde 12- Temel olarak, bu okullarda öğrencilerin IX. ve X. sınıf sonunda uygulamalı eğitim için otellere ve diğer turistik tesislere gönderilmeleri esastır. Son sınıf öğrencilerinin teorik ve uygulamalı eğitimleri derslerin kesilmesi ile birlikte sona erer. Hazırlık sınıflarında diğer ortaöğretim kurumlarının çalışma takvimine uyulur. Hazırlık sınıfında öğretim yılının devam ettiği tarihlerde, yabancı dil öğretmenlerinin yanı sıra, branş öğretmenlerine de görev verilerek, bu süre içerisinde öğrencilere temel mesleki bilgi ve beceri kazandırılması sağlanır. İhtiyaç duyulması halinde, hazırlık sınıfı öğrencileri yaz tatili dönemlerinde okulun döner sermaye işletme birimlerinde görevlendirilebilir.(*)

Sözleşme

Madde 13- Beceri eğitimi için öğrenci gönderilecek işyerleri ile okul müdürlüğü arasında (EK-1)deki örneğe göre sözleşme imzalanır.

Beceri Eğitimi Programları

Madde 14- IX. sınıftaki beceri eğitiminde öğrenciler bu sınıfta okutulan resepsiyon, servis, mutfak ve kat hizmetleri teknikleri ve uygulaması derslerinin uygulamalı kısımları esas alınarak beceri eğitimine tabi tutulurlar. Beceri eğitimi, tesisin imkanları oranında rotasyon sistemi çerçevesinde, bütün alanları ve birimleri içine alacak şekilde gerçekleştirilir.

Madde 15- Öğrenciler X. sınıftan itibaren öğrenim gördükleri bölümlerde yer alan ilgili uygulama dersinin öğretim programı esas alınarak bölümlerine göre işyerlerinde beceri eğitimi görürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Değerlendirme

Madde 16- IX. ve X. sınıflarda yer alan "İşletmelerde Uygulama Dersi"nden öğrencilerin başarıları, işletmelerde sürdürülen eğitimin sonunda yapılan yıl sonu beceri sınavı ile belirlenir. Yıl sonu beceri sınavı puanı, iş dosyası ve sınav değerlendirmesi sonucu takdir edilen puandır. Bunların toplamı 100 puan olup, 80

puanı sınava, 20 puanı da iş dosyasına takdir edilir. Bu esaslara göre sınavda en az 45 puan alan öğrenciler başarılı sayılırlar.

Madde 17- İşyerlerinde yeterli ünite bulunmaması sebebiyle rotasyon sisteminin uygulanamaması halinde, IX. sınıf öğrencileri yalnız beceri eğitimine tabi tutuldukları alanlardan yıl sonu beceri sınavına alınırlar.

Madde 18- Öğrencilerin işyerlerinde gördükleri eğitim esnasında, işyeri sahibi veya görevlendireceği eğitim personelinin öğrenci hakkındaki kanaati (EK-2) deki form ile, yıl sonu beceri sınavından önce öğrenci dosyası ile birlikte ilgili okul müdürlüğüne gönderilir. Söz konusu formda yer alan değerlendirmeler yıl sonu beceri sınavında ilgili komisyon tarafından dikkate alınır.

Madde 19- İşletmelerde uygulama dersinden başarısız olan öğrenciler hakkında, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin 41. maddesine göre işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Devam-Devamsızlık

Madde 20- Öğrencilerin, öğrenim gördükleri okullar ile iş yerlerindeki eğitime devamsızlıkları bir bütün halinde değerlendirilir ve Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre işlem yapılır. (*)

Madde 21- Beceri eğitimini işletmede gören öğrencilerden; uzun süreli tedaviyi gerektiren bir hastalıktan veya yangın, sel, deprem gibi tabii afetlerden dolayı eğitime devam edemeyen öğrencinin işletmede yapmış olduğu beceri eğitiminin süresi, uygulamalı eğitim dönemine ait toplam sürenin en az yarısı kadar olması halinde beceri eğitim süresi tamamlanmış sayılır.

İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerden yukarıdaki haller sebebiyle yıl sonu beceri sınavına katılamayanlara, okul idaresince belirlenecek bir günde, bir sınav hakkı verilir.

Madde 22- Beceri eğitimi esnasında öğrencilere haftada işverenin tespit edeceği bir gün; eğitim süresi içerisinde ise en az üç hafta ücretli izin verilir.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hususlar

Madde 23- Öğrencilerin altı ay süre ile sürekli olarak işyerinde bulunduğu dikkate alınarak, tahakkuk ettirilecek ücret, işveren ile okul müdürlüğü arasında en az asgari ücretin yüzde altmışı seviyesinde belirlenir.

Madde 24- Sektörün özelliğinden dolayı işyerlerindeki beceri eğitimi gündüz veya gece yapılabilir.

Madde 25- Beceri eğitimi günde sekiz saati geçemez. Mecburi hallerde bu

sürenin geçilmesi halinde fazla mesai tahakkuk ettirilir.

Madde 26- Öğrencilerin işyerlerine dağıtım planlarının bir örneği Bakanlığa gönderilir.

Madde 27- Öğrencilerin okulda eğitim gördükleri altı aylık dönem içinde hafta sonları, akşamları, özel günler ve büyük davetler için öğrenci talebinde bulunan tesislerin bu istekleri imkanlar dahilinde karşılanarak, öğrencilerin uygulama yapma fırsatları çoğaltılır.

Madde 28- Bu Yönergede bulunmayan hususlarda yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme Hükümleri

Madde 29- Bu Yönerge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 30- Bu Yönerge hükümlerini Milli Eğitim Bakanı yürütür.

(*) Bakanlık Makamının 15/10/2001 tarih ve Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü B.08.0.TTÖ.0.12.01.01.330- 34/3605 sayılı Makam Onayı

Kaynak: MEB Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesi

EK 5: Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşletmelerde Meslek Eğitimi Sözleşmesi

**ANADOLU OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMELERDE MESLEK EĞİTİMİ SÖZLEŞMESİ**

Amaç ve Dayanak

Madde 1- Bu sözleşme, 3308 sayılı Mesleki Eğitimi Kanunu ile bu Kanuna göre çıkarılan Yönetmeliklere dayanılarak; öğrencilerin işletmelerde yapacakları mesleki eğitimin esaslarını düzenlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 2- İki nüsha olarak hazırlanan bu sözleşme, okul müdürü ile işletme yetkilisi veya vekili tarafından imza edilip, onaylanarak yürürlük kazanır. Sözleşmenin bir sureti okulda, diğer sureti işletmede bulunur.

Madde 3- Öğrencilerin beceri eğitimleri, yörenin özelliklerine göre turizm sezonu boyunca bloklarıyla suretiyle yapılabilir. Sözleşmenin başlangıç ve bitiş tarihi buna göre tespit edilir.

Sözleşmenin Başlangıç Tarihi:...../...../.....
Tarihi:...../...../.....

Sözleşmenin Bitim

Sözleşmenin Feshi

Madde 4- a) İşyerinin çeşitli sebeplerle kapanması, işyeri sahibinin değişmesi veya yeni işyerinin şartları kabullenmemesi halinde,

b) Öğrencinin okuldan sürekli uzaklaştırma cezası alıp, ilişkisinin kesilmesi halinde,

c) Sözleşme hükümlerinin okul veya işyeri tarafından yerine getirilmemesi halinde,

sözleşme tek taraflı olarak feshedilebilir.

Genel Hükümler

Madde 5- Beceri Eğitimi Yaptıracak İşletmenin Görev ve Sorumlulukları

1. İşletme, departmanlarında öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu eğitim personelinin belirleyip, okul müdürlüğüne bildirir. Okul Müdürlüğünün görevlendireceği koordinatör, yönetici ve öğretmenler işletmedeki temaslarını bu görevlilerle yaparlar.

2. IX. sınıf öğrencileri resepsiyon, servis, mutfak ve kat hizmetleri birimlerinde tesisin imkanları oranında rotasyon sistemine göre beceri eğitimine tabi tutulurlar. X. sınıf öğrencileri ise, okudukları bölümde yer alan uygulama dersi programları esas alınarak beceri eğitimine tabi tutulurlar.

3. Öğrenciler, beceri eğitimi programı ile bölüm ve mesleği dışında işlerde

çalıştırılmaz.

4. Öğrenciye verilen işlerde, gece-gündüz vardiyaları uygulamasında yaşı, fiziki yapısı, cinsiyeti, ikamet ve ulaşım durumları dikkate alınır.

5. Öğrenciler işletmenin barınma, yemek, kıyafet vb. imkanlarından yararlandırılır.

6. Öğrencilerin beceri eğitimi sırasında ihmal ve benzeri nedenlerle meydana gelecek iş kazaları ile meslek hastalıklarından işveren veya vekili sorumludur.

7. İşletme yetkilileri; öğrencileri, işyeri düzen ve prensipleri ile İş Kanunu hükümleri çerçevesinde iş programı ve eğitimine tabi tutacaktır.

8. İşyeri yetkilileri tarafından her öğrenci için bir dosya tutularak, yapılan uygulamalar, öğrencinin disiplin, düzen ve beceri nitelikleri ile her türlü olumlu ve olumsuz davranışları bu dosyaya işlenecektir .

9. Öğrencinin işyeri ile ilişkisinin kesilmesini gerektiren davranışları hemen; başarı durumu ile işyeri yetkililerinin kanaatlerini kapsayan bilgi ve belgeler uygulamalı eğitim sonunda dosya halinde okul yönetimine bildirilecektir.

10. Öğrencilerin beceri eğitimleri ile ilgili her türlü uygulama, görüşme ve değerlendirmede öğrenci velileri muhatap alınmayıp, sadece okul müdürlüğü ile sözlü, yazılı ve telefonla irtibat kurulacaktır.

Ücret

Madde 6- İşletme tarafından öğrencilere her ayın başında yaşlarına uygun asgari ücretin en az yüzde altmış oranında ücret net olarak ödenir. (Öğrencilere ödenecek ücret her türlü vergiden muaftır.) Asgari ücrette artış olması halinde artış oranı öğrencilerin ücretine yansıtılır. İşletmelerde uygulanan bahşiş sisteminden öğrencilere de belirli bir puan uygulanır.

Buna Göre Öğrenciye Ayda En AzTL (.....)
Ücret Ödenecektir.

Günlük Mesai, Devam Devamsızlık, Haftalık ve Ücretli İzin Hakkı

Madde 7- Öğrencilerin beceri eğitimi günde sekiz saati geçemez. Zorunlu durumlarda bu sürenin geçilmesi halinde öğrencilere fazla mesai ücreti ödenir. Öğrenciler, istekleri dışında fazla mesai yapmaya zorlanamaz.

Madde 8- Beceri eğitimi sırasında öğrencilere haftada işverenin tespit edeceği veya öğrencinin isteği doğrultusunda **BİR GÜN İZİN** verilir. Öğrencilere ayrıca öğrencinin özür ve isteği yine okul müdürünün görüşü alınarak üç hafta ücretli izin verilir. Sürekli olarak beş gün beceri eğitimine gelmeyen veya sık sık devamsızlık yapan, işe geç gelip, izinsiz işyerini terk eden öğrencilerin durumu yazılı olarak ve zaman geçirmeden okul müdürlüğüne bildirilir.

Sigorta ve Sağlık İşleri

Madde 9- Öğrenci bu sözleşmenin yapıldığı tarihten başlamak kaydıyla beceri eğitiminin devam ettiği süre içerisinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun

Hastalık Sigortası ile İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası hükümlerine göre okul müdürlüğünce sigorta ettirilir. Her türlü sigorta işlemleri ile prim ödeme iş ve işlemleri okul tarafından yürütülür. Bununla ilgili belgelerin saklanması da okul müdürlüğüne aittir. Okulun sigorta sicil numarası kullanılarak öğrenci işyeri tarafından hastaneye sevk edilebilir.

Disiplin, Kılık Kıyafet ve Davranış

Madde 10- Öğrencinin işletmede disiplin kovuşturmasını gerektirecek davranışta bulunması halinde, bu durum işletme yönetimi tarafından okul müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir. Disiplin işlemi okul müdürlüğünce yürütülür. Sonuç, işletmeye yazılı olarak bildirilir.

Öğrenciler, işyerinin çalışma düzenine uymak zorundadırlar. İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söyleyemezler. Grev vb. olaylara katılamazlar.

Öğrencilerden beklenen olumlu ve uyumlu davranışlar yanında, işletme yetkilileri ile diğer işletme personelinin de öğrencilere karşı örnek davranış sergilemeleri, onlara sevgi ve şefkatle yaklaşmaları, gençlik ve öğrencilik psikolojisini dikkate almaları, kişiliklerini rencide edici söz ve davranışlardan kaçınmaları gerekir.

200.. Turizm sezonu için geçerli olan iş bu sözleşmede yer almayan konularda ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri uygulanır.

İşletme Yetkilisinin

Okul Müdürünün

Adı Soyadı :

Adı Soyadı :

Görev ve Ünvanı :

Görev ve Ünvanı :

Tarihi :

Tarihi :

İmza - Kaşe :

İmza - Kaşe :

Kaynak: MEB Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin
İşletmelerde Meslek Eğitimi Sözleşmesi

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Tarihi : 14.01.990
Doğum Yeri : Zonguldak
Uyruğu : T.C.
Medeni Hali : Bekâr

Eğitim Durumu :

Üniversite (Yüksek Lisans) 2012-...	Kâtip Çelebi Üniversitesi - (Örgün Öğretim) Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği - Türkçe
Üniversite (Lisans) 2009- 2011	Anadolu Üniversitesi - (Açık Öğretim) İşletme Fakültesi, İşletme - Türkçe
Üniversite (Ön Lisans) 2007- 2009	Dokuz Eylül Üniversitesi - (Örgün Öğretim) Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği (MYO) - Türkçe
Lise 2007-2003	Özdere Tahir Çamur A.O.T.M.L. Turizm

Yabancı Diller :

	Okuma	Yazma	Konuşma
İngilizce	İyi	İyi	Orta

İş Tecrübeleri :

07.2011.01.2012	İletişim Ofis Turkcell	Satış Danışmanı	İzmir
-----------------	---------------------------	--------------------	-------

07.2009- 09.2009	Hotel Özdere	Resepsiyonist (staj)	İzmir
06.2007- 09.2007	Hotel Özdere	Resepsiyonist	İzmir
05.2006- 09.2006	Doğan Otel	Servis Elemanı (staj)	İzmir
05.2005- 09.2005	Özdere Tahir Çamur A.O.T.M.L. Uygulama Oteli	Resepsiyonist (staj)	İzmir
06.2004- 09.2004	Özdere Tahir Çamur A.O.T.M.L. Uygulama Oteli	Kat Hizmetleri Elemanı	İzmir

Sertifika Bilgileri:

**4857 Sayılı İş Kanunu Ve Sgk
Reformuna Göre Personel
Özlük İşleri**

Dokuz Eylül Üni. İmyo Turizm
Ve Otel İşt. Programı - 10.2009

**İş Yaşamında Etkili Beden Dili
Kullanımı**

Dokuz Eylül Üni. Toplam Kalite
Yönetimi Ana Bilim Dalı -
09.2007

İngilizce Kursu

Amerikan Kültür Derneği -
06.2007

Bilgisayar Bilgisi :

- Fidelio
- Opera
- Microsoft Office
- SPSS